

Vergaderjaar 2011–2012

33 000 VII

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Minsiterie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2012

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVOORSTEL	3
B. DE BEGROTINGSTOELICHTING	4
1. Leeswijzer	4
2. Beleidsagenda <i>Tabel beleidsdoorlichtingen</i>	6 18
3. Begrotingsartikelen	19
<i>Bouwen aan de rechtsstaat</i>	
1. Openbaar bestuur en democratie	19
2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	23
<i>Bouwen aan wonen</i>	
3. Woningmarkt	25
4. Woonomgeving en bouw	32
5. Integratie en maatschappelijke samenhang	36
<i>Bouwen aan de Rijksdienst</i>	
6. Dienstverlenende en innovatieve overheid	41
7. Arbeidszaken overheid	47
8. Kwaliteit Rijksdienst	51
9. Uitvoering Rijkshuisvesting	54
<i>Vreemdelingen</i>	
10. Vreemdelingen	57
4. Niet-beleidsartikelen	63
11. Centraal apparaat	63
12. Algemeen	67
13. Nominaal en onvoorzien	68

	14. VUT-fonds	69
5.	De baten-lastendiensten	70
5.1	Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)	70
5.2	Doc-Direkt	75
5.3	Logius	79
5.4	P-Direkt	84
5.5	De Werkmaatschappij (DWM)	92
5.6	FMHaaglanden	96
5.7	Immigratie en Naturalisatiedienst (IND)	101
5.8	Rijksgebouwendienst (RGD)	105
5.9	Dienst van de Huurcommissie (DHC)	112
6.	Bijlagen	116
6.1	ZBO's en RWT's	116
6.2	Horizontale overzichtsconstructie integratiebeleid etnische minderheden	117
6.3	Extra-comptabel overzicht stedenbeleid 2012	119
6.4	Afkortingen	120
6.5	Trefwoordenlijst	123
	Internetbijlagen (gepubliceerd op www.rijksbegroting.nl)	
1	Verdiepingshoofdstuk	
2	Moties en toezeggingen	
3	Evaluatie- en overig onderzoek	
4	Subsidiebijlage	

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het jaar 2012 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2012. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2012.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, de verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2012 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze Memorie van Toelichting toegelicht (de zgn. Begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de baten-lastendiensten Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR), Doc-Direkt, Logius, P-Direkt, De Werkmaatschappij (DWM), FMHaaglanden, Immigratie en Naturalisatiedienst (IND), Rijksgebouwendienst (RGD) en de Dienst van de Huurcommissie (DHG) voor het jaar 2012 vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze Memorie van Toelichting en wel in de paragraaf inzake de diensten die een baten-lastenstelsel voeren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. P. H. Donner

De Minister voor Immigratie en Asiel,
G. B. M. Leers

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Algemeen

In deze leeswijzer wordt kort ingegaan op de nieuwe structuur van de begroting.

Begrotingsstructuur en budgettaire gevolgen van beleid

Op 20 april 2011 is de Tweede Kamer akkoord gegaan met een aanpassing van de presentatie van de Rijksbegroting onder de naam «Verantwoord Begroten» (Kamerstukken II, 31 865, nr. 26). De nieuwe presentatie geeft meer inzicht in de financiële informatie, de rol en verantwoordelijkheid van de minister en laat een duidelijke splitsing tussen apparaat en programma zien.

Afgesproken is dat departementen de meeste veranderingen pas in de begroting 2013 hoeven door te voeren. Als gevolg van de departementale herindeling dienen voor de ontwerpbegroting 2012 al veel wijzigingen in de begroting (administratie) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te worden doorgevoerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft er daarom voor gekozen de veranderingen reeds in 2012 van toepassing te verklaren op de begroting. Daarmee wordt voorkomen dat er twee jaar achtereen een grote wijziging in de begroting optreedt.

De nieuwe presentatie betekent dat:

- in deze begroting alle begrotingsartikelen zijn ingevuld volgens de nieuwe voorschriften, inclusief de aanpassing van de tabel Budgettaire gevolgen van beleid. Aan de meerjarige budgettaire reeksen voor subsidies kunnen geen rechten worden ontleend. Door de nieuwe indeling kunnen in de tabellen geen gegevens worden opgenomen voor de jaren 2010 en 2011. Een aantal financiële gegevens over 2011 is wel opgenomen in het verdiepingshoofdstuk;
- de begroting een centraal apparaatsartikel bevat waarop alle apparaatsuitgaven van het kerndepartement bij elkaar staan (niet-beleidsartikel 11);
- in de beleidsagenda aan het eind een totaaloverzicht is opgenomen van de beleidsdoorlichtingen;
- een subsidiebijlage is opgenomen, waarin alle subsidies op het terrein van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staan.

Diensten die een baten-lastenstelsel voeren

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kent in 2012 negen baten-lastendiensten. De paragraaf over de baten-lastendiensten presenteert de voorgeschreven financiële overzichten ter toelichting op de begrotingsstaat van deze diensten.

De Centrale Archief Selectiedienst (CAS) is per 1 januari 2011 opgegaan in de nieuw opgerichte, tijdelijke baten-lastendienst Doc-Direkt.

4FM is met ingang van 1 januari 2011 uitgebreid met de bedrijfseenheid Fasam van de Werkmaatschappij en heet per medio 2011 FMHaaglanden. De Immigratie en Naturalisatiedienst, de Rijksgebouwendienst en de Dienst van de Huurcommissie zijn naar aanleiding van de hervervorming onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geworden en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) is overgeheveld naar het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Leeswijzer

Baten-lastendiensten van BZK in 2011	begrotings- artikel	bijlage
1. Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocu- menten (BPR)	6	5.1
2. Doc-Direkt	8	5.2
3. Logius	6	5.3
4. P-Direkt	8	5.4
5. De Werkmaatschappij (DWM)	8	5.5
6. FMHaaglanden	8	5.6
7. Immigratie en Naturalisatiedienst (IND)	10	5.7
8. Rijksgebouwendienst (RGD)	9	5.8
9. Dienst van de Huurcommissie (DHC)	3	5.9

---

2. BELEIDSAGENDA

1. Inleiding

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is verantwoordelijk voor behoud en bescherming van de democratische constitutionele orde, voor onderhoud en ontwikkeling van de bestuurlijke infrastructuur van de samenleving en de vestiging, huisvesting en leefbaarheid in ons land. Inzet is de democratische gemeenschap van burgers te beschermen en verbeteren. Een Nederlandse samenleving waarin de mensen die hier wonen of zich vestigen tot hun recht komen, samen met anderen, en zo een thuis kunnen maken door hun bijdrage aan die samenleving. Voortdurend streven is om democratische besluitvaardigheid en bestuurlijk handelingsvermogen te versterken onder eerbiediging van burgerlijke en politieke vrijheden, in het belang van die samenleving. BZK is in het bijzonder verantwoordelijk voor de verhouding tussen overheid en burger, voor de toelating en vestiging van vreemdelingen en voor de huisvesting en leefbaarheid.

Het kabinet heeft in de begroting 2012 drie overkoepelende prioriteiten: het huishoudboekje van de overheid op orde brengen, een compacte en krachtige overheid realiseren en meer ruimte creëren voor groei, dynamiek en innovatie. Het ministerie van BZK levert hier een belangrijke bijdrage aan, met als rode draad een hernieuwde invulling van de relatie tussen de overheid en de burger.

Nederland staat voor de niet geringe opgave om als samenleving de gevolgen van de wereldwijde financieel-economische crisis goed door te komen en er sterker uit te komen. Dit is nodig om een antwoord te kunnen bieden op de verschuivende economische werkelijkheid in de wereld, groeiend internationaal contact en afhankelijkheid, nieuwe schaarsten en oude vragen van gelijkheid, gerechtigheid en gemeenschap. Daarbij moet rekening worden gehouden met de vergrijzing en ontgroening in de samenleving en de gevolgen daarvan voor leefomgeving, maatschappelijke behoeften en arbeidsmarkt. De Nederlandse open samenleving met ruimte voor eigenheid, ondernemingszin en kansen, is in de afgelopen jaren veerkrachtig gebleken. Veel mensen met uiteenlopende achtergrond en herkomst weten hier hun weg te vinden en een bestaan op te bouwen. Dat gaat echter niet vanzelf. Aanhoudende zorgen, discussie en negatieve verschijnselen als criminaliteit en overlast onderstrepen dit. Integratie is een blijvende opgave als onderdeel van een breder overheidsbeleid dat is gericht op samenhang en participatie.

Nederland is de economische crisis tot dusverre goed doorgekomen, maar staat nu voor de dringende opgave om de staatshuishouding in korte tijd op orde te brengen met alle maatschappelijke gevolgen en spanningen van dien. Dit vergt forse ingrepen, die worden gebruikt voor vernieuwing en versterking van de basis en fundamenten waarop Nederland de toekomst met vertrouwen tegemoet kan zien. Dat bepaalt ook het beleid op het terrein van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Immigratie en Asiel. Drie samenhangende doelstellingen staan daarbij voorop: het realiseren van een compacte, slagvaardige en dienstverlenende overheid, het realiseren van een immigratie-, asiel- en integratiebeleid dat maatschappelijke ontplooiing ondersteunt en nieuwe achterstanden voorkomt en tenslotte het realiseren van een betrokken en sociaal stabiele samenleving waarin ieder tot zijn recht kan komen.

Bij een compacte overheid gaat het om meer dan het reduceren van de omvang van het overheidsapparaat. Aan de orde is een ingrijpende herziening van het functioneren van de rijksoverheid, een doelmatige verdeling van de overheidstaak binnen een transparante bestuurlijke inrichting en een nieuwe rolverdeling tussen burgers en overheid. Dat laatste zou ook zonder de budgettaire gevolgen van de economische crisis nodig zijn. Een krimpende beroepsbevolking dwingt ook tot een overheid die toe kan met minder ambtenaren en maakt het nodig dat burgers samen met anderen de verantwoordelijkheid nemen voor de eigen woonomgeving. De overheid zal daartoe het zelforganiserend en probleemoplossend vermogen van mensen moeten versterken. De overheid wil burgers in staat stellen inhoud te geven aan hun eigen verantwoordelijkheid om vragen, problemen en uitdagingen waar men mee geconfronteerd wordt samen met anderen aan te pakken en op te lossen en zo de eigen leefomgeving vorm en kwaliteit te geven. Overigens beïnvloeden verschillende maatregelen in het regeerakkoord de positie van kwetsbare groepen. Deze maatregelen worden in nauwe afstemming uitgewerkt en gevolgd.

De samenleving en het steeds intensiever internationaal maatschappelijk verkeer stellen hoge en gedifferentieerde eisen aan het immigratie- en asielbeleid. Dit is een terrein waar de overheid duidelijk en betrokken is, onder verantwoordelijkheid van de Minister voor Immigratie en Asiel. Dit kabinet staat voor ombuiging en beheersing van migratie. Het beleid is (met name bij gezinsmigratie) gericht op beperking en terugdringing van de komst van migranten met weinig perspectief. Echte vluchtelingen zijn en blijven welkom. Dat geldt ook voor mensen die naar ons land komen voor werk, studie of relatie, mits zij in staat zijn zichzelf te onderhouden en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van ons land. Hoogopgeleide kennismigranten zijn hard nodig met het oog op onze internationale concurrentiepositie, zeker met het vooruitzicht van een krimpende beroepsbevolking en een krappere wordende arbeidsmarkt. De overheid zorgt dat Nederland aantrekkelijk blijft als vestigingsland. Maatschappelijk draagvlak voor immigratie vereist strenge en duidelijke procedures. Aan hen die naar Nederland willen komen zal duidelijk worden gemaakt wat de regels zijn voor immigratie. Illegaal verblijf in Nederland wordt strafbaar. Ook mag er geen twijfel over bestaan dat deze regels worden gehandhaafd.

Een betrokken en sociaal stabiele samenleving impliceert dat van mensen die zich in Nederland vestigen, mag worden gevraagd en verwacht dat zij meedoen in de samenleving. Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun werk-, woon- en leefsituatie. Een goed functionerende woningmarkt is daar een belangrijke randvoorwaarde voor. De overheid heeft een taak om adequate betaalbare huisvesting mogelijk te maken voor wie daar niet op eigen kracht in kan voorzien.

Op basis van deze visie op de overheid en de geschetste uitdagingen heeft het ministerie van BZK voor 2012 drie prioriteiten:

- een compacte, slagvaardige en dienstverlenende overheid;
- een streng en rechtvaardig asiel- en immigratiebeleid;
- een aangepast beleid voor integratie, burgerschap en woon- en leefomgeving.

2. Een compacte, slagvaardige en dienstverlenende overheid

Het komend jaar worden belangrijke stappen gezet op weg naar een compacte overheid. Dit omvat een doelmatiger taakverdeling in het openbaar bestuur, verbetering van de bedrijfsvoering van de rijksoverheid, een goed functionerende arbeidsmarkt voor ambtenaren, minder regeldruk en afname van het aantal ambtenaren bij de overheid.

Een doelmatiger taakverdeling in het openbaar bestuur

Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten in hun samenhang functioneren als herkenbare eenheid voor burgers en bedrijven. Dit kan alleen als taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden niet versnipperd zijn. In principe zijn overheidstaken over maximaal twee bestuurslagen verdeeld, onder het motto: «je gaat erover of niet». Een doelmatige taakverdeling leidt tot minder bestuurders, minder regels, minder ambtenaren en besparingen.

Taken worden zo dicht mogelijk bij de burger gelegd. Medeoverheden kunnen zo een geïntegreerd beleid voeren dat recht doet aan de specifieke lokale omstandigheden en wensen van mensen. Het kabinet komt met wetsvoorstellen voor een omvangrijke decentralisatie van bestuurstaken. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de jeugdzorg, de taken rond begeleiding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de nieuwe regeling Werken naar Vermogen. De provincies krijgen meer taken op het terrein van het regionaal economisch beleid, natuur, ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer. De waterschappen gaan, naast het Rijk, zelf investeren in de primaire waterkeringen. Gemeenten en waterschappen gaan beter samenwerken op het gebied van de waterketen.

Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zijn tot bestuursafspraken gekomen over de uitgangspunten en het proces bij deze hervormingen. Deze bestuursafspraken bestaan uit het akkoord dat op 21 april 2011 door vertegenwoordigers van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen is ondertekend en uit de briefwisseling tussen VNG en Rijk en met de andere partijen, naar aanleiding van de uitspraak van het VNG-congres over dit akkoord. Daarmee is er naar het oordeel van betrokkenen een bindende basis voor constructieve samenwerking in de komende jaren bij de aanpak van de vraagstukken en hervormingen waarvoor Nederland geplaatst is.

De bestuurlijke inrichting wordt vereenvoudigd en teruggebracht tot de oorspronkelijke drie bestuurslagen. Daartoe worden de deelgemeenten en de WGR+ regio's afgeschaft. De bestuurlijke organisatie van de Randstad biedt een bijzondere uitdaging. Tegen de achtergrond van de economische ontwikkelingen is het essentieel om de economische positie van de Randstad in Europa te behouden en versterken. Dat vereist een slagvaardig, samenhangend bestuur over grenzen van gemeenten en provincies heen. Het kabinet sluit daarbij aan bij de bestuurlijke en economische dynamiek in de vleugels van de Randstad en de stedelijke agglomeraties daarin. Het kabinet zal in overleg met betrokken gemeenten en provincies op het terrein van het verkeer en vervoer een voorstel voor krachtige samenwerking uitwerken. Daarnaast wordt de bestuurlijke samenhang (eventueel het samengaan) tussen de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland in ogenschouw genomen.

Beleidsagenda

Het aantal politieke ambt dragers in besturen en volksvertegenwoordigingen wordt teruggebracht. Bij de formatie is het aantal bewindspersonen teruggebracht. Een wijziging van de Provincie- en Gemeentewet is voorbereid. De vermindering van het aantal leden van de Staten-Generaal vergt een wijziging van de Grondwet.

Sinds 10 oktober 2010 zijn Bonaire, Saba en Sint Eustatius openbare lichamen die als bijzondere gemeenten in Nederland functioneren. De doelstelling van een compacte en slagvaardige overheid geldt ook voor Caribisch Nederland. De bevolkingsadministraties daar worden verder verbeterd. Met een te ontwikkelen referentiekader wordt een koppeling gelegd tussen de taken van de eilanden en het geld dat zij daarvoor hebben.

Belangrijk onderdeel van een goed en doelmatig openbaar bestuur is de bescherming van onze democratische constitutionele orde. Het gaat om de uitleg en toepassing van de grondwet en om het tijdig onderkennen van risico's en dreigingen. De AIVD doet onderzoek naar organisaties en personen die een (mogelijk) gevaar vormen en zet bestuurders en beleidsmakers aan tot handelen. Hiermee draagt de AIVD bij aan het beschermen van onze democratische rechtstaat.

Een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering bij de overheid

Een belangrijke besparing in kosten en menskracht wordt gerealiseerd door de bedrijfsvoering van de overheid slimmer en efficiënter in te richten. Gemeenten, provincies en waterschappen doen dat op hun eigen terrein en binnen hun eigen financiële kaders. Het uitvoeringsprogramma «Compacte Rijksdienst» is kaderstellend bij het opstellen en uitvoeren van plannen voor de inrichting van de bedrijfsvoering van de rijksdienst.

Het gezamenlijk optrekken in de bedrijfsvoering leidt tot aanzienlijke efficiëntiewinst. Als onderdeel van het programma «Compacte Rijksdienst» wordt de rijksbrede infrastructuur voor bedrijfsvoering verder opgebouwd. De overgang van medewerkers van het ene naar het andere departement wordt makkelijker gemaakt. De P&O-taken worden door één expertisecentrum uitgevoerd waarin de acht bestaande expertisecentra opgaan. De inkoop bij het Rijk wordt gebundeld en geprofessionaliseerd. De masterplannen voor de huisvesting in Den Haag en Utrecht worden uitgevoerd. De eerste stappen worden gezet om de facilitaire dienstverlening (zoals catering en schoonmaak) gezamenlijk te regelen.

Om het besparingspotentieel van het programma «Compacte Rijksdienst» optimaal te benutten, is afgesproken dat alle departementen hierin participeren; de rijksbrede aanpak is daarmee onomkeerbaar. Uitgangspunt is dat voor de rijksdienst als geheel besparingen worden gerealiseerd. De uitvoering van het programma is maatwerk en wordt afgestemd op de specifieke mogelijkheden, omstandigheden en karakteristieken van de individuele departementen.

In het kader van een compacte rijksdienst bevat het regeerakkoord financiële taakstellingen voor alle ministeries, ook voor BZK. De invulling van deze taakstelling heeft bij BZK personele consequenties voor alle organisatieonderdelen, zowel voor de uitvoeringsorganisaties als het kerndepartement. BZK versobert bovendien de komende jaren haar bedrijfsvoering en realiseert besparingen uit het programma «Compacte Rijksdienst».

Een betere dienstverlening en minder regeldruk

De dienstverlening en werkprocessen van de overheid worden verder gedigitaliseerd. Dat is gemakkelijker voor burgers en bedrijven en het is goedkoper. Er is een agenda gemaakt voor de «e-overheid» die loopt tot en met 2014. Onderdeel daarvan is dat alle overheden gebruik maken van dezelfde basisregistraties.

Er wordt stevig ingezet op het terugdringen van de regeldruk voor burgers (met vijf procent per jaar na 2012) en professionals. Dit zorgt voor meer gemak en levert voor deze groepen besparingen op. BZK heeft voor het terugdringen van de regeldruk een aanjagende rol richting andere ministeries en medeoverheden. Op eigen terrein vermindert BZK de regeldruk in 2012 door, onder andere, de indiening van een wetsvoorstel om de geldigheidsduur van een paspoort te verlengen van vijf naar tien jaar. Op 1 januari 2012 wordt een nieuw Bouwbesluit ingevoerd. Daarna volgt een fundamentele bezinning op de bouwregelgeving en worden de adviezen van de commissie-Dekker uitgevoerd. Na 2012 zal BZK de regeldruk verder terugdringen door inzet van de «e-overheid» en het plaatsonafhankelijk aanvragen en uitgeven van reisdocumenten. Ten slotte wordt – naar het voorbeeld van «regelarme zorginstellingen» – onderzocht of in het openbaar bestuur kan worden gewerkt met zogenaamde «regelarme zones».

Een goed werkende arbeidsmarkt voor ambtenaren

Het kabinet brengt vanaf deze begroting de statistische informatie arbeidszaken (in verleden de Trendnota) digitaal uit op www.rijksbegroting.nl

De werkgelegenheid in het openbaar bestuur zal door de bezuinigingen dalen. Dat leidt tot personeelsoverschotten. Er ontstaan tegelijkertijd tekorten aan personeel, doordat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten. De verwachting is dat in een aantrekkelijke arbeidsmarkt veel moeilijk vervulbare vacatures ontstaan. Om te voorkomen dat onnodig beroep wordt gedaan op de externe inhuur van specialisten is het belangrijk dat de arbeidsmobiliteit binnen het openbaar bestuur toeneemt.¹ Boventallige medewerkers zullen zoveel mogelijk «van werk naar werk» gaan. Het ambtenarenrecht wordt gelijkgetrokken met het arbeidsrecht. De discussie hierover concentreert zich op het initiatiefvoorstel van Koşer Kaya en Van Hijum, Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Kamerstuk 32 550, nr. 5).

Vanwege de gevolgen van de economische crisis en de noodzakelijke bezuinigingen heeft het kabinet in 2011 (net als in 2010) geen extra middelen beschikbaar gesteld voor de lonen van ambtenaren. De daadwerkelijke loonontwikkeling – die in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen overheidswerkgevers en bonden tot stand komt – moet daarom praktisch (tenminste) twee jaar op nul uitkomen.

Bij een goed werkende arbeidsmarkt hoort dat mensen hun werk veilig en integer kunnen doen. Werkgevers moeten zorgen dat hun personeel wordt beschermd tegen agressie en geweld. Het eerder ingezette programma Veilige Publieke Taak wordt tot en met 2014 voortgezet. Veel overheidssectoren hebben een eigen extern integriteitsmeldpunt. Verkend wordt hoe de onderzoekstaken van deze meldpunten kunnen worden vormgegeven in één centraal punt met onderzoeksbevoegdheid.

¹ Ministerie BZK, 2010, *Arbeidsmarktanalyse openbaar bestuur*.

Tabel 1: Maatregelen 2012 om te komen tot een compacte, slagvaardige en dienstverlenende overheid

- a. Een doelmatiger taakverdeling in het openbaar bestuur
- Decentraliseren van taken naar gemeenten, provincies en waterschappen.
  - Afschaffen van de WGR+ regio's en deelraden.
  - Meer samenwerking in Noord- en Zuidvleugel van de Randstad.
  - Grondwetswijzigingen ter vermindering van het aantal politieke ambtsdragers in besturen en volksvertegenwoordigingen.
  - Verbeteren van de kwaliteit van de bevolkingsadministraties op Bonaire, Sint Eustatius en Saba
  - Maken van referentiekader om inzicht te krijgen in de taken van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het geld dat zij daarvoor hebben

b. Een efficiëntere en effectievere bedrijfsvoering bij de overheid

- Start van expertisecentrum O&P Rijk. Maatregelen om de overgang van medewerkers van het ene naar het andere departement te vereenvoudigen.
- Terugbrengen van aantal datacenters van het Rijk. Ingebruikname van het eerste datacenter.
- Bepalen welke inkooporganisaties opgaan in een rijksbreed inkoopuitvoeringscentrum. Inrichten van een stelsel van één rijks-Chief Procurement Officer (CPO), categoriemanager en departementale coördinatie inkoop.
- Uitvoeren van de masterplannen huisvesting Den Haag en Utrecht.
- Shared Service Organisatie ICT (SSO-ICT) van het ministerie van I&M valt als batenlastendienst onder ministerie BZK. Vijf departementen zijn aangesloten bij SSO-ICT. Toetreding tot FM Haaglanden van ministeries van OCW en VWS. Besluitvorming over toetreding ministeries van FIN, EL&I en AZ.
- Afspraken met grotere uitvoeringsorganisaties over de voorwaarden waaronder zij de facilitaire dienstverlening voor rijksdiensten aanbieden.

c. Een betere dienstverlening en minder regeldruk

- Uitbreiden en vereenvoudigen van elektronische dienstverlening overheid.
- Verdere ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen.
- Wetsvoorstel voor verlenging geldigheidsduur van het paspoort van vijf naar tien jaar.
- De paspoortwet wordt ook gewijzigd vanwege het besluit om de identiteitskaart niet meer de formele status van reisdocument te geven. Opnemen van vingerafdrukken bij de aanvraag van de identiteitskaart wordt na die wetswijziging beëindigd.
- Wet basisregistratie personen, het wettelijke kader voor de modernisering van gemeentelijke basisadministratie en het register niet-ingezetenen.

d. Een goed werkende arbeidsmarkt voor ambtenaren

- Uitwerken van voorstellen voor aanpassing van de rechtspositie van ambtenaren.
- Stimuleren dat boventallige ambtenaren «van werk naar werk» gaan.
- Coördineren van arbeidsvoorwaarden in de publieke sector in 2012 in relatie tot de inhouding van de loonbijstelling 2010 en 2011.
- Vervangen van de Commissie Integriteit Overheid door een nieuw meldpunt Integriteitschendingen Overheid met onderzoeksbevoegdheid.

3. Een streng en rechtvaardig asiel- en immigratiebeleid

Nederland blijft bescherming en opvang bieden aan personen die in hun eigen land worden vervolgd. Voor migranten die om andere redenen naar Nederland willen komen, geldt er een selectief toelatingsbeleid. Dit houdt in dat de komst van migranten die de Nederlandse kenniseconomie versterken wordt gestimuleerd en dat de migratie van personen met weinig perspectief wordt beperkt.

Streng, snelle, duidelijke en zorgvuldige procedures staan centraal. Dat is in het belang van vreemdelingen zelf en in het belang van de samenleving; het draagt bij aan het maatschappelijk draagvlak voor het toelaten van vluchtelingen en immigranten. Daarom worden alle processen van de vreemdelingenketen (van grenstoezicht, toelatingsprocedures tot opvang en vertrek) verbeterd.

Het asielbeleid

In het asielbeleid zijn er drie fasen: mensen komen binnen, doorlopen asielprocedures en mogen blijven of moeten Nederland verlaten. Echte vluchtelingen zijn en blijven welkom. Uitgangspunt is dat mensen snel duidelijkheid krijgen over hun verblijfsperspectief. Daarvoor is een fors pakket aan maatregelen in gang gezet. Het stapelen van procedures wordt tegengegaan. Uitgebreidere toetsing van een eerste asielverzoek en snellere vervolgpcedures moeten onnodig verblijf zonder perspectief voorkomen. Migranten die niet langer recht hebben op verblijf moeten Nederland daadwerkelijk verlaten. Illegaal verblijf in Nederland wordt strafbaar.

Opvang van vluchtelingen in de regio van herkomst geniet de voorkeur. Met name in UNHCR-kader worden initiatieven ondersteund die de opvang en bescherming van vluchtelingen beogen en die, als dat mogelijk en verantwoord is, bijdragen aan de terugkeer. Nederland zet zich hier in Europees verband voor in, onder meer met regionale beschermingsprogramma's. Het hervestigingsbeleid is het sluitstuk van bescherming in de regio. Hervestiging betekent dat vluchtelingen zich hier mogen vestigen, omdat zij elders in een nood- of uitzichtloze situatie verkeren.

Het immigratiebeleid

In het immigratiebeleid onderscheiden we kennis-, arbeids- en gezinsmigranten. Nederland kent een open economie en een open samenleving met intensieve internationale economische relaties. Hoogopgeleide migranten zijn welkom en nodig voor onze concurrentiepositie. Deze immigratie levert een belangrijke economische bijdrage aan de samenleving.

Nederland heeft een open oog voor de kansen van immigratie, maar ziet ook de consequenties. Een grote instroom van mensen legt veel druk op de samenleving. Nieuwkomers moeten in staat worden gesteld om succesvol te integreren. Dat betekent dat zij de Nederlandse taal spreken, zelfstandig wonen, in hun eigen levensonderhoud voorzien en zich aan de regels houden. Uitgangspunt is dat toegang tot Nederland er alleen is voor wie mee wil en kan doen. De komst van partners en kinderen uit landen van herkomst in opeenvolgende generaties komt het integratieproces niet altijd ten goede. De instroom van migranten die weinig perspectief hebben op een zelfstandig bestaan, wordt ingeperkt. Zo moet een reguliere aanvraag in het buitenland worden gedaan en de beslissing erop moet in het buitenland worden afgewacht. Eisen voor gezinsmigratie worden aangescherpt. Met deze aanscherpingen worden drie doelen nagestreefd: de bevordering van integratie en emancipatie, waarborgen van de financiële onafhankelijkheid van migranten en het bewerkstelligen van effectieve handhaving van de regels. Waar mogelijk worden de aanscherpingen op nationaal niveau doorgevoerd; waar nodig wordt aanpassing van Europese regelgeving bepleit. De aanscherpingen betreffen, bijvoorbeeld, invoering van een wachttermijn, verhoging van de leeftijd voor gezinsmigratie, aanscherping van de inkomenseis, eisen stellen aan het niveau van opleiding, aantonen van een band met het gastland en uitsluiting van referenten die zijn veroordeeld voor bepaalde geweldsdelicten. In 2012 treden in dit kader verschillende wijzigingen van het Vreemdelingenbesluit in werking; wijzigingen die in de Europese context moeten worden gerealiseerd hebben een langere looptijd.

Beleidsagenda

Een betere handhaving van het beleid

Illegaal verblijf zal strafbaar worden gesteld als overtreding. Het kabinet komt met een voorstel om de Vreemdelingenwet hiervoor uit te breiden. De strafbaarstelling van illegaal verblijf is geen doel op zichzelf, maar één van de instrumenten om illegale migratie en illegaal verblijf te ontmoedigen. Een goede handhaving begint bij de buitengrenzen van Nederland. De infrastructuur van het grenstoezicht wordt verbeterd, zodat de identiteit van reizigers betrouwbaar en snel kan worden vastgesteld. Het doel is de doorstroom van reizigers aan de buitengrenzen te verbeteren en de (nationale) veiligheid te bevorderen door beter zicht op criminaliteit, terrorisme, illegale immigratie en mensenhandel. BZK zorgt voor een intensiever grenstoezicht door de ontwikkeling van biometrie en door middelen vrij te maken voor keteninformatisering door ICT-projecten, zoals Passenger Related Data Exchange (PARDEX). Dit informatiesysteem voor passagiersgegevens wordt in 2012 verder opgebouwd.

Vreemdelingen die hier rechtmatig verblijven, maar strafrechtelijk zijn veroordeeld, worden eerder Nederland uitgezet. Dit past ook in de bredere aanpak van criminaliteit. Het Vreemdelingenbesluit wordt daarom aangepast.

De Tweede Kamer is in 2011 geïnformeerd over de maatregelen voor een effectievere terugkeer van mensen die niet rechtmatig verblijven in Nederland. Daarbij wordt extra aandacht gegeven aan de terugkeer van gezinnen met kinderen en alleenstaande minderjarigen. Hiervoor worden nieuwe locaties ingericht, als alternatief voor vreemdelingenbewaring. Vrijwillig vertrek geniet de voorkeur en wordt zo veel mogelijk gestimuleerd. Als vreemdelingen niet zelf vertrekken, wordt overgegaan tot gedwongen vertrek.

Een Europese agenda

Een effectief immigratie- en asielbeleid is ook inzet van Nederland in Europa. Veel regelgeving op het gebied van asiel en immigratie is vastgelegd in Europees verband. Het voorkomen van illegale immigratie, het verbeteren van reguliere immigratie en het bevorderen van integratie dragen bij aan een sterker, veiliger en welvarender Europa. De Europese regelgeving biedt lidstaten nu onvoldoende mogelijkheden voor hun ambities op het gebied van een streng en rechtvaardig asiel- en immigratiebeleid. Nederland zal daarom voor haar voorstellen steun blijven zoeken bij andere lidstaten, de Europese Commissie en het Europees Parlement. Veel lidstaten (er)kennen dezelfde problemen rond kansarme migranten als Nederland.

BZK heeft zijn Europese agenda verwerkt in een «roadmap» en een «position paper». Daarin staan voorstellen voor lopende onderhandelingen op basis van wijzigingsvoorstellen van de Europese Commissie (Dublin verordening en de EU-kwalificatierichtlijn) en plannen om de discussie over gevestigde richtlijnen te heropenen (richtlijn vrij verkeer van personen).

Tabel 2: Maatregelen 2012 om te komen tot een streng en rechtvaardig asiel- en immigratiedienst

a. Het asielbeleid

- Versnellen van procedures en inkorten van doorlooptijden.
- Tegengaan van stapeling van procedures.
- Beëindigen van categoriaal beschermingsbeleid.
- Bevorderen van opvang in regio van herkomst.
- Beperken van de rechtsbijstand.

b. Het immigratiebeleid

- Reguliere aanvragen alleen nog vanuit het buitenland.
- Invoeren van scherpere voorwaarden voor gezinsmigratie.
- Bevorderen van kennismigratie.
- Rijkswet Personenverkeer regelt het personenverkeer tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden.

c. Een betere handhaving van het beleid

- Vernieuwen van grenstoezicht.
- Aanpakken van fraude.
- Aanscherpen van glijdende schaal.
- Strafbaar stellen van illegaliteit.
- Verbeteren van identiteitscontrole.
- Snellere uitzetting van criminele vreemdelingen.
- Verbeteren van terugkeerproces.
- Verder ontwikkelen van INDiGO, zodat de mogelijkheden voor dienstverlening en handhaving optimaal kunnen worden benut.

d. Europese agenda voor het asiel- en immigratiebeleid

- Realiseren van een Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel.
- Vooraf eisen stellen aan langdurig ingezetenen in Europa om startpositie te verbeteren.

4. Integratie en burgerschap; woon- en leefomgeving

De uitgangspunten en oogmerken van het beleid voor zowel integratie en burgerschap als voor de woon- en leefomgeving zijn onlangs in een visie beschreven en aan de Tweede Kamer aangeboden. Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun bestaan en het samenleven met anderen. De overheid schept mede de voorwaarden die mensen in staat stellen om die verantwoordelijkheid te dragen en daarbij samenwerking en steun te vinden bij anderen. Op die wijze verruimt de overheid het probleemoplossend en zelforganiserend vermogen in de samenleving. De voorwaarden om binnen de samenleving contact, betrokkenheid, samenwerking en burgerschap te vinden en te realiseren, zijn steeds minder vanzelfsprekend en duurzaam naarmate de samenleving meer opgaat in het internationaal maatschappelijk verkeer. Het herstellen en versterken van die algemene voorwaarden in de komende jaren verdienen voorrang boven beleid dat gericht is op bijzondere knelpunten, afzonderlijke bevolkingsgroepen of speciale wijken.

Integratiebeleid op basis van eigen verantwoordelijkheid

Een voorwaarde om binnen de samenleving aansluiting en samenwerking te vinden is kennis van de Nederlandse taal en gewoonten. Van mensen die zich hier mogen vestigen, mag die kennis dan ook worden verlangd. Zij zullen op eigen kosten het vereiste niveau moeten verwerven om het inburgeringsexamen te halen. De bestaande bekostiging wordt overeenkomstig de oorspronkelijke opzet afgebouwd. Voor mensen die tijdelijk niet in staat zijn hun opleiding te betalen komt er een sociaal leenstelsel als vangnet.

Beleidsagenda

Het Nederlandschap is de bekroning van integratie. Hieraan worden extra eisen gesteld. Het Nederlandschap kan bovendien pas definitief worden verkregen als afstand is gedaan van één of meer andere nationaliteiten waarvan afstand kan worden gedaan. Er komt een voorstel om personen die binnen vijf jaar na het verkrijgen van het Nederlandschap zijn of worden veroordeeld voor een misdrijf waar twaalf jaar of meer gevangenisstraf op staat, het Nederlandschap te ontnemen.

Het specifiek integratiebeleid, zoals de aanpak van Marokkaans-Nederlandse en Antilliaans-Nederlandse probleemjongeren, wordt beëindigd. De subsidies voor de samenwerkingsverbanden van minderheden worden geleidelijk afgebouwd. De Wet overleg minderheden wordt ingetrokken. Elke burger moet zelfstandig in staat zijn om een bestaan op te bouwen, zonodig met steun van familie of directe omgeving en door gebruik te maken van de reguliere voorzieningen. Dit betekent dat beleid en uitvoering geschikt moeten zijn om voor alle burgers maatschappelijke problemen effectief aan te pakken.

Sommige vrouwen die in het kader van gezinsvorming of -hereniging naar Nederland komen, komen in een zeer afhankelijke positie terecht. Ze kunnen te maken krijgen met eengerelateerd geweld, polygamie en huwelijksdwang. Deze uitwassen zijn ontoelaatbaar. Maatregelen worden getroffen om, onder meer, de strafbaarstelling van huwelijksdwang aan te scherpen en huwelijksdwang te voorkomen.

Onze samenleving wordt gekenmerkt door een maatschappelijk verkeer waarin men elkaar op herkenbare wijze tegemoet treedt, elkaar in het gezicht kan zien en open communicatie mogelijk is. Herkenbaar optreden en open communicatie zijn zowel fundament als voorwaarde voor een samenleving die berust op gelijkwaardigheid, vertrouwen en persoonlijke verantwoordelijkheid en is daarom van groot belang voor een samenleving als de Nederlandse. Het is fundamenteel strijdig met het karakter van dat maatschappelijk verkeer wanneer personen of groepen mensen zich stelselmatig daaraan onttrekken door hun gelaat te verhullen of onherkenbaar te maken, behoudens uitzonderingen. Het is nog minder goed verenigbaar met de maatschappelijke orde zoals wij die in ons land kennen wanneer in het bijzonder vrouwen zich op deze wijze verhullen als uiting van een eigen, niet gelijkwaardige positie in het openbare leven. De regering komt daarom met een wetsvoorstel voor een algemeen verbod op het dragen van gelaatsbedekkende kleding op openbare plaatsen, in voor publiek toegankelijke gebouwen, bij onderwijsinstellingen, bij zorginstellingen en in het openbaar vervoer.

Met gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers wordt een «agenda hedendaags burgerschap» gemaakt. De agenda moet ertoe leiden dat het zelforganiserende vermogen van burgers wordt vergroot. Bekeken wordt waar publieke taken en verantwoordelijkheden zijn om te vormen tot collectieve taken en verantwoordelijkheden van burgers onderling.

Verbeteren van de werking van de woningmarkt

In juli 2011 is de Woonvisie naar de Tweede Kamer gestuurd. Een heroriëntatie van het woonbeleid is nodig om te komen tot een doelmatiger verdeling van woonruimte, verbetering van de investeringscondities en versterking van het vertrouwen in de woningmarkt. Er is gekozen voor meer keuzevrijheid, zeggenschap en verantwoordelijkheid voor burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen en voor een gerichte en

doelmatige inzet van overheidsbeleid. Het kabinet zet in op versterking van het vertrouwen op de koopmarkt, een betere werking van de huurmarkt en verbetering van investeringscondities in de woningbouw.

Het kabinet wil tegemoetkomen aan de toenemende wens tot eigenwoningbezit, ook om de maatschappelijke betrokkenheid van burgers en de stabiliteit van buurten te versterken. Vertrouwen op de koopwoningmarkt is nodig om de woningmarkt als geheel vlot te trekken. Tegen de achtergrond van de stagnerende woningmarkt is de overdrachtsbelasting tot 1 juli 2012 verlaagd van zes naar twee procent. Deze maatregel – in combinatie met de handhaving van de hypotheekrenteaftrek – zorgt voor een forse impuls die de woningmarkt goed kan gebruiken. Uit diverse studies blijkt dat een verlaging van de overdrachtsbelasting een belangrijk positief effect kan hebben op het aantal kooptransacties en de arbeidsmobiliteit. Verder krijgen huurders van een corporatiewoning het recht hun woning tegen een redelijke prijs te kopen.

Op de huurmarkt zal de relatie tussen huurprijs en gewildheid van woningen moeten verbeteren, zodat investeren in en ontwikkelen van huurwoningen (met name in het middensegment) meer gaan lonen en het woningaanbod beter aansluit op de vraag. De hervorming van de huurmarkt is één van de zeventien grote stelselwijzigingen van het kabinet. Daartoe krijgen hogere inkomens (vanaf 43 000 euro) in de gereguleerde huursector een extra huurverhoging van maximaal vijf procent per jaar en worden in het Woningwaarderingstelsel de huurpunten voor woningen in schaarstegebieden met maximaal 25 punten verhoogd (afhankelijk van de WOZ-waarde). De huur wordt daarmee meer in overeenstemming gebracht met de gewildheid van de woning. Om meer aanbod en keuzevrijheid te realiseren, wordt een gelijk speelveld voor aanbieders op de huurmarkt bevorderd. De activiteiten van de woningcorporaties die niet tot de kerntaken horen, worden strikt gescheiden van hun staatssteunactiviteiten. Aan de groeiende vraag naar woningen in het middensegment kan worden voldaan door het verkopen van woningen aan bewoners of private verhuurders en door corporatiewoningen aan deze doelgroep zonder staatssteun te verhuren. Met corporaties worden daarover afspraken gemaakt. Door aanpassing van de Woningwet stimuleert het kabinet een betere benutting van het vermogen van corporaties en een compacte krachtige corporatiesector die goed samenwerkt met gemeenten. Er komt een beter toezicht op de volkshuisvestings- en financiële prestaties van corporaties.

Mensen wonen in een straat, een buurt, een omgeving. Deze woonomgeving wordt bepaald door de manier waarop mensen met elkaar omgaan. De woonomgeving is een zaak van bewoners zelf, samen met de gemeenten, woningbouwcorporaties, maatschappelijke instellingen en bedrijfsleven. BZK ondersteunt deze partijen met kennis en kunde.

Het stimuleren van de woningbouw en energiebesparing

De bouwsector is door de economische crisis zwaar geraakt. Door innovatie en kostenreductie kan de sector inspelen op veranderende investeringsopgaven en sterker uit de crisis komen. Hier ligt een belangrijke uitdaging voor de sector zelf. Het kabinet wil de sector stimuleren door de investeringscondities voor de bouw te verbeteren. Daarmee wordt ook een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van het verdienvermogen van de Nederlandse economie. Gezamenlijk met de bouwsector, overheden, kennisinstellingen en andere betrokkenen zal een gezamenlijke investerings- en innovatieagenda worden opgesteld. De

minister van BZK zet in samenwerking met andere departementen in op een programma om de investeringscondities voor de bouw te verbeteren en het opstellen van de investerings- en innovatieagenda voor de bouw. Er komt meer ruimte voor de woningbouw, in het bijzonder voor kleinschalige uitbreiding en particulier opdrachtgeverschap. BZK maakt afspraken over woningbouwprogramma's in de gebieden Amsterdam c.a. en Rotterdam c.a.. Regels en procedures worden versneld en verbeterd. Op 1 januari 2012 wordt een nieuw Bouwbesluit ingevoerd. Daarna wordt begonnen met een fundamentele bezinning van de bouwregelgeving en worden de adviezen van de commissie-Dekker uitgevoerd.

Door energiebesparing krijgen mensen meer greep op hun woonlasten. De gebouwde omgeving is goed voor dertig procent van het totale energieverbruik. Dit biedt een groot besparingspotentieel. Energiebesparing levert tevens een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de nationale klimaatdoelstellingen. Daarom stimuleert de overheid ook in 2012 energiebesparing.

Tabel 3: Maatregelen 2012 in het integratie- en woonbeleid

a. Het integratiebeleid op basis van eigen verantwoordelijkheid

- De inburgeraar gaat zelf betalen voor zijn inburgering.
- Er komen aanvullende eisen aan het verkrijgen en ontnemen van het Nederlanderschap. Het wordt mogelijk om – bij zware misdrijven – het Nederlanderschap te ontnemen.
- Afschaffen van specifieke integratiemaatregelen. Stopzetten van subsidies voor de samenwerkingsverbanden van minderheden. Intrekken van Wet overleg minderheden.
- Beschikbaar stellen en delen van kennis over integratie, methoden en interventies en de positie van diverse groepen in de samenleving. Benutten van kennis stimuleren.
- Maatregelen om strafbaarstelling huwelijksdwang aan te scherpen en huwelijksdwang te voorkomen.
- Maken van wetsvoorstel om gelaatsbedekkende kleding in de openbare ruimte te verbieden.
- Samen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers opstellen van een agenda voor hedendaags burgerschap.
- Aanscherpen van het Actieprogramma Bestrijding Discriminatie.

b. Het verbeteren van de werking van de woningmarkt

- Verlagen van de overdrachtsbelasting van 6 naar 2 procent tot 1 juli 2012.
- Uitwerken van het recht voor huurders om hun woning te kopen.
- Huurverhoging van maximaal 5 procent voor hogere inkomens in gereuleerde woningen.
- Verhogen van huurpunten (WWS) met maximaal 25 punten in schaarstegebieden
- Scheiden van de kerntaken en niet-kerntaken van woningbouwcorporaties.
- Verhuurders gaan door middel van een heffing vanaf 2014 bijdragen aan de huurtoeslag.
- Meer ruimte voor woningbouw, kleinschalige uitbreiding en particulier opdrachtgeverschap.
- IPO, VNG en Rijk stellen samen een visie op stedelijke vernieuwing op.
- Inzichten over effectieve aanpakken beschikbaar stellen in gebieden waar de leefbaarheid onder druk staat. Uitwerken van de adviezen van de commissie-Deetman.
- Start dialoog Rijk met provincies en anticipeerregio's over regionale aanpak krimpproblematiek.
- Continueren van experimenten in topkrimp- en anticipeerregio's en ondersteunen met kennis.
- Onderzoeken of bekostigingssystemen op krimpproblemen toegesneden zijn.
- Bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking in krimp- en anticipeergebieden.
- Evalueren van preventieve aanpak Ortega-gemeenten («new towns») met experimenten en leertrajecten. Bekijken of deze werkwijze wordt gecontinueerd.
- Maatregelen op gebied van huisvesting van (arbeids-) migranten uit Midden- en Oost-Europa.
- Nationaal programma Rotterdam-Zuid.

c. Het stimuleren van de woningbouw en energiebesparing

- Meer ruimte voor woningbouw, kleinschalige uitbreiding en particulier opdrachtgeverschap.
- Invoeren van nieuw Bouwbesluit per 1 januari 2012.
- Fundamentele bezinning op de bouwregelgeving en uitvoeren van de adviezen van de commissie-Dekker.
- Verkennen van verdienmodellen/financieringsarrangementen woningbouw en maken van een investerings- en innovatieagenda (interdepartementaal programma Investeringscondities Bouw).
- Aanscherpen van de eisen voor duurzaamheid en energieverbruik.
- Herziening Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD) wordt omgezet in nationale wet- en regelgeving.
- Ontwikkelen van een aanpak van bestaande gebouwen («Blok voor Blok») met behulp van een experiment van vijf projecten.
- Invoeren van een energielabel voor nieuwbouw per 1 juli 2012.
- Evaluatie van energiebesparingsconvenanten.
- Bevorderen van innovatie door programma «Energiesprong».
- Verkennen van niet-fiscale prikkels energiebesparing.
- Green Deal voor de Gebouwde Omgeving.

Tabel 4: Beleidsdoorlichtingen

Agendering beleidsdoorlichtingen Artikel/Operationele doelstelling	2010 (realisatie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (planning)
1 Openbaar bestuur en democratie							
1 Bestuurlijke en financiële verhoudingen			✓				
2 Participatie ¹							
2 Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst							
1 Apparaat							
2 Geheim							
3 Woningmarkt							
1 Betaalbaarheid						✓	
2 Onderzoek en kennisoverdracht ¹							
4 Woonomgeving en bouw							
1 Energie en bouwkwaliteit			✓				
2 Woningbouwproductie							✓
3 Kwaliteit woonomgeving					✓		
5 Integratie en maatschappelijke samenhang							
1 Faciliteren Inburgering			✓				
2 Maatschappelijke en economische zelfredzaamheid							
6 Dienstverlenende en innovatieve overheid							
1 Verminderen regeldruk	✓ ²					✓	
2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	✓ ²					✓	
3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	✓ ²					✓	
4 Burgerschap		✓					
5 Reisdocumenten en basisadministratie personen					✓		
7 Arbeidszaken overheid							
1 Overheid als werkgever		✓					
2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen ¹							
8 Kwaliteit Rijksdienst							
1 Kwaliteit Rijksdienst					✓		
9 Uitvoering Rijkshuisvesting							
1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk vd Rijkshuisvesting ¹					✓		
10 Vreemdelingen							
1 Toegang, toelating en opvang vreemdelingen					✓		
2 Terugkeer en bewaring vreemdelingen							

¹ Deze onderdelen zullen niet in de vorm van een beleidsdoorlichting maar anderszins worden geëvalueerd. Voor artikel 9.1 staat reeds een evaluatieonderzoek gepland. Voor de artikelen 1.2, 3.2 en 7.2 zal een evaluatieonderzoek gepland worden.

² De doorlichting op deze drie operationele doelstellingen is mei 2011 aangeboden aan de Tweede Kamer.

3. DE BEGROTINGSARTIKELLEN

Artikel 1. Openbaar bestuur en democratie

A Algemene doelstelling

Een bijdrage leveren aan een goed functionerend openbaar bestuur en democratie.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het functioneren van het stelsel van het openbaar bestuur, zowel op centraal als op decentraal niveau en binnen de kaders van de regelgeving van de Europese Unie. Hij is verantwoordelijk voor de bestuurlijke organisatie (de Grondwet, de Gemeente- en Provinciewet, de Financiële verhoudingswet en de Wet gemeenschappelijke regelingen), maar ook voor goede bestuurlijke en financiële verhoudingen. Daarmee schept de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties randvoorwaarden voor voldoende bestuurskrachtige gemeenten en provincies, die in staat zijn hun taken – zowel in autonomie als in medebewind – goed te kunnen uitvoeren. Dat draagt bij aan de legitimatie van ons bestuurlijke stelsel. Binnen het openbaar bestuur wordt aan de compacte overheid gewerkt door een doelmatige taakverdeling. In principe worden overheidstaken over maximaal twee bestuurslagen verdeeld.

Een tweede pijler van de legitimatie van het Nederlandse openbaar bestuur betreft het democratische en rechtsstatelijke gehalte van de publieke besluitvorming en beleidsvoering. In dat kader waarborgt de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het functioneren van het constitutionele bestel daaronder begrepen het stelsel van de representatieve democratie. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de verkiezingen (de Kieswet) voor vertegenwoordigende lichamen op de verschillende bestuurlijke niveaus. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zorgt tevens voor zodanige toerusting van de Kiesraad dat deze zijn wettelijke taken adequaat kan vervullen.

C Beleidswijzigingen

Versnippering van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden tegengegaan door een doelmatige verdeling van overheidstaken. Dit wordt onder andere zichtbaar in het overdragen van meer taken en verantwoordelijkheden (Jeugdzorg, delen van de AWBZ) aan gemeenten.

De provincies krijgen taken op het terrein van het regionaal economisch beleid, natuur, ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer. De waterschappen gaan meebetalen aan de bekostiging van de primaire waterkeringen. De WGR+-regio's worden afgeschaft.

In de Randstad is meer samenwerking nodig over de grenzen van gemeenten en provincies heen, ondersteund door een infrastructuurautoriteit.

Het aantal politieke ambt dragers in besturen en volksvertegenwoordigingen wordt teruggebracht. De Wet financiering politieke partijen wordt verbreed en aangescherpt.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	22 818	22 128	24 397	23 201	23 967
Uitgaven	22 818	22 128	24 397	24 201	23 967
1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding	4 316	5 233	7 738	7 626	7 309
Subsidies	3 481	3 475	3 349	3 026	3 026
Oorlogsgravenstichting (OGS)	2 401	2 495	2 495	2 495	2 495
Kenniscentra (EUKN, Urbact, Europa Decentraal)	580	579	554	530	530
Actieprogramma Lokaal Bestuur	500	400	300	0	0
Opdrachten	835	1 758	4 389	4 600	4 283
Communicatie, kennisdeling en onderzoek	835	1 758	4 389	4 600	4 283
2.2 Participatie	18 502	16 895	16 659	16 575	16 658
Subsidies	15 810	15 810	15 810	15 810	15 810
Politieke partijen	15 810	15 810	15 810	15 810	15 810
Opdrachten	2 372	650	650	650	650
Communicatie en kennisdeling	350	650	650	650	650
Verkiezingen	2 022	0	0	0	0
Bijdragen	320	435	199	115	198
Bijdrage Kiesraad	320	435	199	115	198
Ontvangsten	21 965	49 465	24 865	21 965	21 965

D2 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de uitgaven is zeer beperkt. Over de uitgaven bestaan bestuurlijke afspraken of de uitgaven zijn verplicht op grond van wetgeving, bijvoorbeeld de subsidie aan de politieke partijen en de Oorlogsgravenstichting.

E Toelichting op de instrumenten**1.1 Bestuurlijke en financiële verhoudingen****Subsidies***Oorlogsgravenstichting (OGS)*

Namens de Nederlandse overheid onderhoudt de Oorlogsgravenstichting wereldwijd ongeveer 50 000 graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers. Deze graven liggen in meer dan 50 landen, verspreid over vijf continenten. Het zwaartepunt ligt daarbij in Indonesië. Tevens verzorgt de Stichting ruim 10 000 graven van militairen van de geallieerde strijdkrachten in Nederland.

Europese Kenniscentra (EUKN, Urbact, Europa Decentraal)

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt bij aan verschillende Europese kenniscentra. Het European Urban Knowledge Network (EUKN) zorgt voor ontwikkeling en verspreiding van kennis over stedelijke vraagstukken tussen zestien deelnemende lidstaten. Het URBACT II programma richt zich op de ontwikkeling van netwerken van Europese steden en concentreert zich in het bijzonder op duurzame stedelijke ontwikkeling. Het Kenniscentrum Europa Decentraal is een

De beleidsartikelen

gezamenlijk initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen dat zich richt op toepassing en verspreiding van kennis en expertise over Europees recht bij de decentrale overheden.

Actieprogramma Lokaal Bestuur

Het Actieprogramma Lokaal Bestuur is een platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling tussen gemeenten. Het doel is versterking van het lokaal bestuur en stimulering van het samenspel tussen alle actoren. Het is een gezamenlijk project van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In het werkprogramma staan de thema's professionalisering, bestuurscultuur en vertrouwen tussen burgers en lokaal bestuur centraal. Doelgroepen zijn raadsleden, wethouders, griffiers, burgemeesters, gemeentesecretarissen en ambtenaren. Het Actieprogramma richt zich ook op de «bijzondere gemeenten» Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Opdrachten

Communicatie, kennisdeling en onderzoek

Een belangrijk deel van de middelen op het terrein van de bestuurlijke en financiële verhoudingen zet het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in voor initiatieven op het terrein van kennisdeling en kennisvermeerdering. Met deze middelen worden verschillende publicaties, congressen en onderzoeken op het terrein van het functioneren van het openbaar bestuur gefinancierd. Zo brengt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2012 weer het tweejaarlijkse Trendrapport Staat van het Bestuur uit waarin bestuurlijke en financiële ontwikkelingen in het decentraal bestuur centraal staan. Ook financiert het ministerie onderzoeken door derden, zoals het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

1.2 Participatie

Politieke participatie door burgers komt met name tot stand bij verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zorgt voor een toegankelijk verkiezingsproces, faciliteert de Kiesraad en subsidieert politieke partijen.

Subsidies

Politieke partijen

Politieke partijen krijgen subsidie op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen. Voor de subsidie komen alleen partijen in aanmerking die hebben deelgenomen aan de laatste Eerste Kamer- en Tweede Kamerverkiezingen en daarbij minimaal 1 zetel behaalden.

Tabel 1.1 Subsidies politieke partijen

Kengetallen	Subsidies op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen			
	Partij	Waarde 2008	Waarde 2009	Waarde 2010 ¹
CDA	3 594 445	3 689 447	3 742 373	2 298 892
PvdA	3 076 936	3 123 645	3 101 601	2 897 348
SP	2 382 448	2 394 179	2 521 844	1 777 099
VVD	2 157 409	2 204 470	2 190 702	2 859 367
GL	949 641	967 414	970 819	1 185 832
CU	976 664	986 719	972 612	894 054
D66	625 164	684 230	726 354	1 323 218
SGP	797 339	816 707	784 149	759 937
PvdD	516 274	540 977	547 130	557 827
OSF	370 021	375 589	396 202	396 044
50+				224 936

¹ definitieve vaststelling van de bedragen moet nog plaatsvinden.

Naast de subsidie op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen ondersteunt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties lokale raadsleden op het gebied van scholing en vorming. Hiervoor is € 400 000 beschikbaar.

Opdrachten

Communicatie en kennisdeling

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor informatie over verkiezingen, bijvoorbeeld wanneer verkiezingen plaatsvinden en hoe kiezers hieraan kunnen deelnemen. Dit geldt niet alleen voor kiezers in Nederland, maar ook voor kiezers in Caribisch Nederland en de Nederlanders die vanuit het buitenland kunnen deelnemen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal de komende periode de deelname aan de verkiezingen voor deze laatste groep kiezers vereenvoudigen.

Bijdragen

Kiesraad

De Kiesraad fungeert als centraal stembureau voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en het Europese Parlement en stelt de officiële verkiezingsuitslagen voor deze verkiezingen vast. De Kiesraad is het adviesorgaan voor regering en parlement op het terrein van het kiesrecht en de organisatie en uitvoering van verkiezingen. Nieuwe politieke partijen kunnen zich laten registreren voordat ze als partij (onder die aanduiding) kunnen deelnemen aan verkiezingen. Verder verschaft de Kiesraad desgevraagd informatie aan gemeenten, provincies, politieke partijen, burgers en media. Tijdens verkiezingen wordt hiertoe in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het Informatiepunt Verkiezingen ingericht om specifieke informatievragen te beantwoorden.

Artikel 2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

A Algemene doelstelling

Tijdige onderkenning van niet direct waarneembare dreigingen en risico's voor de (inter)nationale veiligheidsbelangen van de Nederlandse staat en samenleving, en daarop gebaseerde informatieverstrekking aan de partners van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), die daardoor worden aangezet om passende maatregelen te nemen.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de taakuitvoering van de AIVD. De minister legt zo veel mogelijk in het openbaar verantwoording af aan de Tweede Kamer. Waar dat niet kan, vanwege geheimhoudingsnoodzaak, gebeurt dit via de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) van de Tweede Kamer.

De AIVD staat voor de nationale veiligheid door tijdig dreigingen, politieke ontwikkelingen en risico's te onderkennen die niet direct zichtbaar zijn. Hiervoor verricht de AIVD onderzoek in binnen- en buitenland met behulp van algemene inlichtingenmiddelen (open bronnen) en bijzondere inlichtingenmiddelen. Op basis van de onderzoeksresultaten zet de AIVD bestuurders, beleidsmakers en andere belanghebbenden op lokaal, nationaal en internationaal niveau aan tot handelen. Hiertoe informeert en adviseert de AIVD zijn afnemers met ambtsberichten en analyses (waaronder openbare publicaties) en door gericht relatiemanagement.

Tabel 2.1 Kengetallen

Kengetallen	Waarde 2009	Waarde 2010
Aantal openbare publicaties	9	7
Aantal ambtsberichten aan het OM	55	64
Aantal ambtsberichten aan ELI ¹	74	98
Aantal dreigingsinformatieproducten t.b.v. stelsel bewaken en beveiligen (art 6.2.e WIV 2002)	189	140
Aantal dreigingsinformatieproducten t.b.v. beveiligingsbevorderende taak (art 6.2.c WIV 2002)	24	17
Aantal vertrouwensfuncties	73 425	76 129
Aantal door AIVD in behandeling genomen veiligheidsonderzoeken	9 796	8 999
Aantal geweigerde VGB's (Verklaring van Geen Bezwaar)	645	449 ²

¹ Dit zijn berichten aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, in het kader van exportcontrole op strategische goederen (o.a. dual use).

² Hiervan hebben 419 weigeringen betrekking op B-vertrouwensfuncties in de burgerluchtvaart.

C Beleidswijzigingen

De AIVD moet snel kunnen inspringen op veranderingen in het dreigingsbeeld, zowel nationaal als internationaal. De dienst moet afgewogen keuzes maken over de inzet op de diverse aandachtsgebieden en werkterreinen. In de jaarplanbrief van de AIVD, die in januari 2012 door de minister aan de Tweede Kamer wordt gezonden, worden de verschuivingen in aandachtsgebieden en prioriteiten nader beschreven. De AIVD blijft investeren in informatisering en digitalisering, in een flexibele organisatie en in strategische (inter)nationale samenwerking.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	200 328	198 440	197 800	195 406	195 160
Uitgaven	200 328	198 440	197 800	195 406	195 160
2.1 Apparaat	190 560	188 672	188 032	185 638	185 392
2.2 Geheim	9 768	9 768	9 768	9 768	9 768
Ontvangsten	1 191	8 191	12 691	12 691	12 691

E Toelichting op de instrumenten

Vanwege het bijzondere karakter van dit begrotingsartikel en de gedeeltelijk geheime uitgaven zijn de uitgaven niet nader uitgesplitst en zijn de apparaatuitgaven niet opgenomen in het centraal apparaatartikel (niet-beleidsartikel 11).

Ontvangsten

De stijging van de ontvangsten wordt veroorzaakt doordat de AIVD vanaf 2013 voor het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken tarieven in rekening zal brengen bij de aanvragers.

Artikel 3. Woningmarkt

A Algemene doelstelling

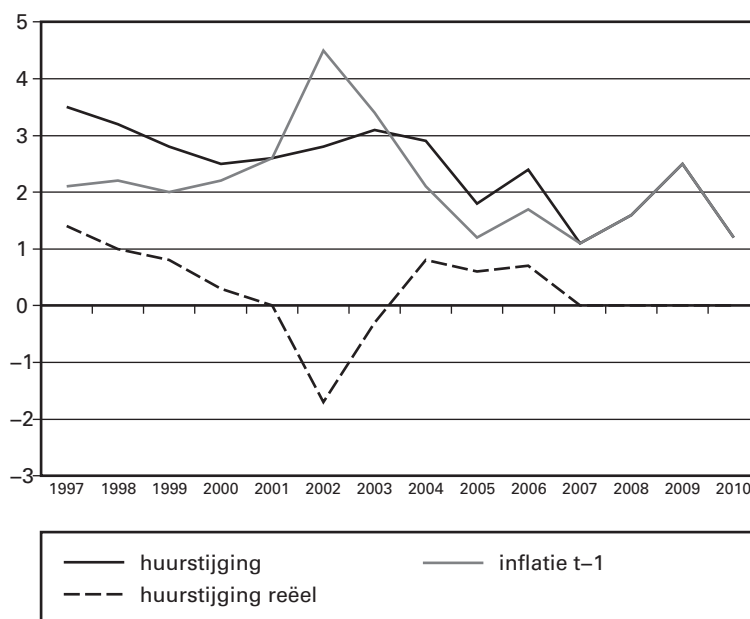
Uitgangspunt voor de regering is het belang van een vrije woningmarkt met steun voor degenen die dat nodig hebben. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt ervoor zorg dat er voldoende goede en betaalbare huisvesting voor iedereen beschikbaar is en met name voor die groepen die vanwege hun inkomenssituatie of andere persoonlijke omstandigheden moeite hebben op eigen kracht in passende huisvesting te voorzien. Woningcorporaties spelen daarbij een belangrijke rol, waarbij het huisvesten van huishoudens met een inkomen tot € 33 614 in sociale huurwoningen tot hun kerntaak behoort.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is systeemverantwoordelijk voor:

- het via regelgeving bevorderen van een evenwichtige verdeling van de woningvoorraad op grond van de Huisvestingswet en de Rotterdamwet;
- het zorgen voor een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden van de partijen op het terrein van wonen;
- het scheppen van voorwaarden voor de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen, onder meer door huurprijsregulering en voorgestelde herzieningswetgeving voor woningcorporaties;
- betaalbaarheid van wonen – in het bijzonder voor de lagere inkomensgroepen en middeninkomens (onder andere op grond van de Wet op de Huurtoeslag);
- de beleidsmatige vormgeving van het instrument huurtoeslag en het budgettair beheer hiervan op grond van de Wet op de Huurtoeslag. De uitvoering van de huurtoeslag is, op grond van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR) en onder verantwoordelijkheid van de minister van Financiën, belegd bij de Belastingdienst/Toeslagen. Deze dienst is ook verantwoordelijk voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik;
- het beleid met betrekking tot de huisvesting van bijzondere aandachtsgroepen;
- het ontwikkelen van kaders om onrechtmatige bewoning tegen te gaan;
- de beleidsmatige vormgeving en de kwaliteit van het toezicht op woningcorporaties, het uitoefenen van dit toezicht via het Besluit Beheer Sociale Huurwoningen (BBSH) en de verantwoording hierover;
- het waarborgen van een laagdrempelige huurgeschillen beslechting. In het Burgerlijk Wetboek (art. 7.249 t/m 7.261) is vastgelegd dat huurders en verhuurders een beroep kunnen doen op de Huurcommissie. De organisatie en werkwijze van de Huurcommissie, alsmede de administratieve ondersteuning door de Dienst van de Huurcommissie, is vastgelegd in de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Uhw).

Grafiek 3.1 Gemiddelde huurstijging, exclusief huurharmonisatie, nominaal en reëel (1997–2010)

Uit de grafiek blijkt het inflatievolgend huurbeleid vanaf 2007; vanaf dat moment komt de reële huurstijging uit op nul.

C Beleidswijzigingen

In juli 2011 heeft het kabinet de Woonvisie uitgebracht (Kamerstukken II, 32 847, nr. 1). In deze Woonvisie presenteert het kabinet de heroriëntatie van het woonbeleid, die leidt tot een meer doelmatiger verdeling van woonruimte, verbetering van het investeringscondities en versterking van het vertrouwen op de woningmarkt. Het kabinet kiest daarbij voor meer keuzevrijheid, meer zeggenschap en verantwoordelijkheid voor burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen, en een meer gerichte en doelmatige inzet van overheidsbeleid. De Woonvisie gaat nader in op het versterken van het vertrouwen op de koopmarkt, een betere werking van de huurmarkt, het verbeteren van de investeringscondities in de woningbouw.

De rijksoverheid heeft in het verleden via regelgeving, bouwprogrammering en subsidiëring intensief geïntervenieerd in de huur- en koopmarkt. Ongewenste bijeffecten van dit overheidsbeleid op de woningmarkt zijn: inefficiënte inzet van publieke middelen, belemmeringen om te verhuizen, beperkte woonkeuzemogelijkheden voor de burger en een onvoldoende aantrekkelijk investeringsperspectief voor marktpartijen. De bouw- en woningmarkt bevinden zich in een overgangssituatie van sterke groei in het verleden via een forse conjuncturele terugval op dit moment naar een, naar verwachting, meer gematigde ontwikkeling in de komende jaren.

Tegen de achtergrond van de stagnerende woningmarkt heeft het kabinet daarom besloten om de overdrachtsbelasting tijdelijk te verlagen (Kamerstukken II, 31 371, nr. 364). Voor de periode van 15 juni 2011 tot 1 juli 2012 wordt het tarief verlaagd van 6% naar 2%. Deze verlaging van de overdrachtsbelasting in combinatie met de handhaving van de hypotheekrenteaftrek resulteert in een forse impuls die de woningmarkt

De beleidsartikelen

op dit moment goed kan gebruiken. Diverse studies hebben er de afgelopen jaren op gewezen dat een verlaging van de overdrachtsbelasting de belemmering om te verhuizen vermindert en daarmee voor een betere werking van de woningmarkt zorgt.

Daarnaast heeft het kabinet in 2011 voorstellen aangeboden aan de Tweede Kamer voor een herziening van de Woningwet. De in 2012 geplande invoering van wet- en regelgeving is gericht op het versterken van de relatie op lokaal niveau tussen gemeenten en corporaties, op het versterken van het interne en externe toezicht en op meer waarborgen dat corporaties als maatschappelijke ondernemingen goed functioneren.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Woningmarkt					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	2 844 460	2 784 614	2 867 235	2 903 305	2 891 710
Uitgaven	2 786 655	2 714 170	2 797 096	2 861 313	2 891 710
3.1 Betaalbaarheid	2 778 378	2 708 718	2 789 675	2 853 919	2 884 316
Subsidies	41 327	36 890	30 780	27 386	24 494
Bevordering eigen woningbezit	32 982	29 626	23 696	19 864	16 752
Eigen woningenregelingen	6 984	5 903	5 723	6 161	6 381
Woonconsumentenorganisaties	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361
Bekostiging	2 694 518	2 646 176	2 719 862	2 796 062	2 829 512
Huurtoeslag	2 694 518	2 646 176	2 719 862	2 796 062	2 829 512
Opdrachten	3 654	3 663	3 663	3 663	3 663
Beleidsprogramma betaalbaarheid	3 654	3 663	3 663	3 663	3 663
Bijdragen	38 879	21 989	35 370	26 808	26 647
Huurcommissie	18 879	11 989	9 770	9 008	8 847
Overige uitvoeringsinstanties	20 000	10 000	25 600	17 800	17 800
3.2 Onderzoek en kennisoverdracht	8 277	5 452	7 421	7 394	7 394
Subsidies	3 201	1 794	1 794	1 794	1 794
Samenwerkende kennisinstellingen	3 201	1 794	1 794	1 794	1 794
Opdrachten	5 076	3 658	5 627	5 600	5 600
Onderzoek en kennisoverdracht	5 076	3 658	5 627	5 600	5 600
Ontvangsten	556 140	552 733	1 310 618	1 310 218	1 293 659

D2 Budgetflexibiliteit

Het grootste deel van het budget op dit artikel is juridisch verplicht. Jaarlijks wordt een verplichting aangegaan voor het gehele huurtoeslagbudget voor het begrotingsjaar en de subsidies betreffen de kasuitgaven als gevolg van in het verleden aangegane verplichtingen. De verschillende bijdragen zijn bestuurlijk verplicht en in het begrotingsjaar juridisch gebonden. Voor een beperkt deel van de uitgaven voor onderzoek en kennisoverdracht zijn nog geen verplichtingen aangegaan. Deze middelen worden gedurende het jaar aangewend en zijn deels alternatief aanwendbaar, voor zover niet benodigd voor de uitfinanciering van tot en met 2011 aangegane verplichtingen.

E Toelichting op de instrumenten

3.1 Betaalbaarheid

Subsidies

Bevorderen Eigen Woningbezit

Zoals gemeld aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 32 123 XVIII, nr. 74), is voor nieuwe toekenningen op grond van de Wet BEW geen budget meer beschikbaar. De meerjarig beschikbare middelen dienen uitsluitend voor betaling van in het verleden aangegane verplichtingen. Hiervoor is in 2012 € 33 mln. benodigd. Dit betreft 34 500 bijdragen van gemiddeld € 950.

Eigen woningenregelingen

Ook de in het verleden aangegane verplichtingen op grond van de Eigen woningenregelingen leiden meerjarig tot betaling. In 2012 is hiervoor € 7 mln. benodigd.

Om het eigen woningbezit te bevorderen staat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties garant voor het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) die de uitvoering verzorgt van de Nationale Hypotheek Garantie. Daarnaast worden door corporaties koopvarianten en verkopen onder voorwaarden ontwikkeld om een eigen woning meer toegankelijk en beter betaalbaar te maken.

Woonconsumentenorganisaties

De Woonbond en de Stichting VACpunt Wonen ontvangen financiële bijdragen voor de uitvoering van een met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overeen te komen programma van activiteiten op het gebied van kennisoverdracht, voorlichting en scholing. Doel is de positie van de woonconsument te versterken om recht te doen aan hun positie op de woningmarkt.

Bekostiging

Huurtoeslag

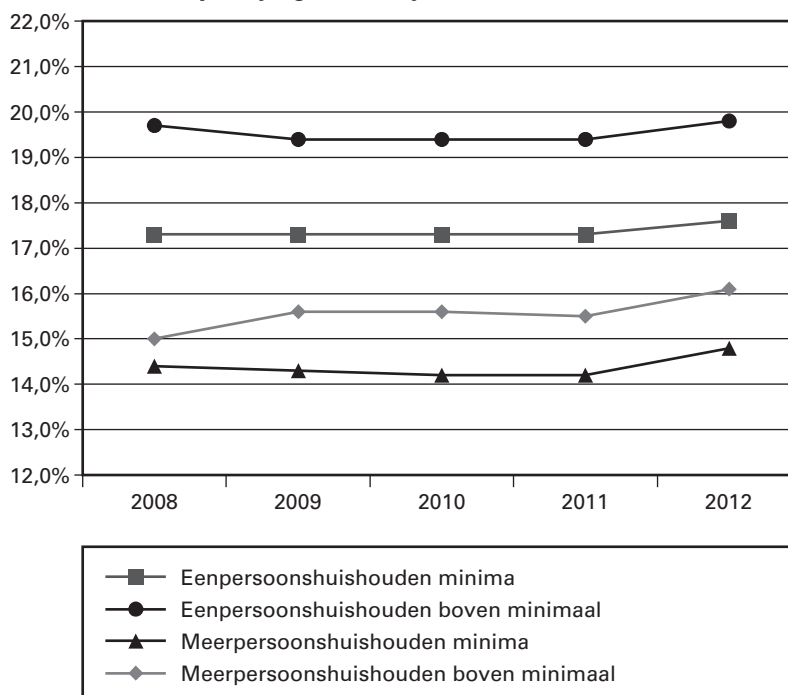
Voor de raming van de huurtoeslag (zowel uitgaven als ontvangsten) is als uitgangspunt genomen het budget waar huurtoeslagontvangers uiteindelijk (na definitief toekennen) recht op hebben. Het gaat dan om jaarlijks bijna 1,2 mln. huurders, met een gemiddeld huurtoeslagbedrag van ongeveer € 1 830 (cijfers 2009). Voor de meerjarige ontwikkeling is rekening gehouden met de verwachte huur-ontwikkeling en omvang van de populatie (afhankelijk van demografie en werkloosheidsontwikkeling).

De systematiek van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) betekent dat in eerste instantie de toeslagen voorlopig worden toegekend op basis van door de burger zelf aangeleverde gegevens. Na afloop van het jaar worden de toeslagen definitief vastgesteld op basis van gecontroleerde gegevens. Op basis van uitvoeringsgegevens van de Belastingdienst is in de raming rekening gehouden met het feit dat de voorlopige toekenningen hoger liggen dan wat uiteindelijk bij de definitieve toekenningen wordt vastgesteld. De uitgaven zijn met dit bedrag verhoogd, als spiegelbeeld hiervan is ook een ontvangstenstroom geraamd. Tot slot is in de raming rekening gehouden met het kasritme van de uitvoering, waarbij geldt dat de ontvangsten als gevolg van ingestelde terugvorderingen enige tijd nemen om volledig binnen te komen.

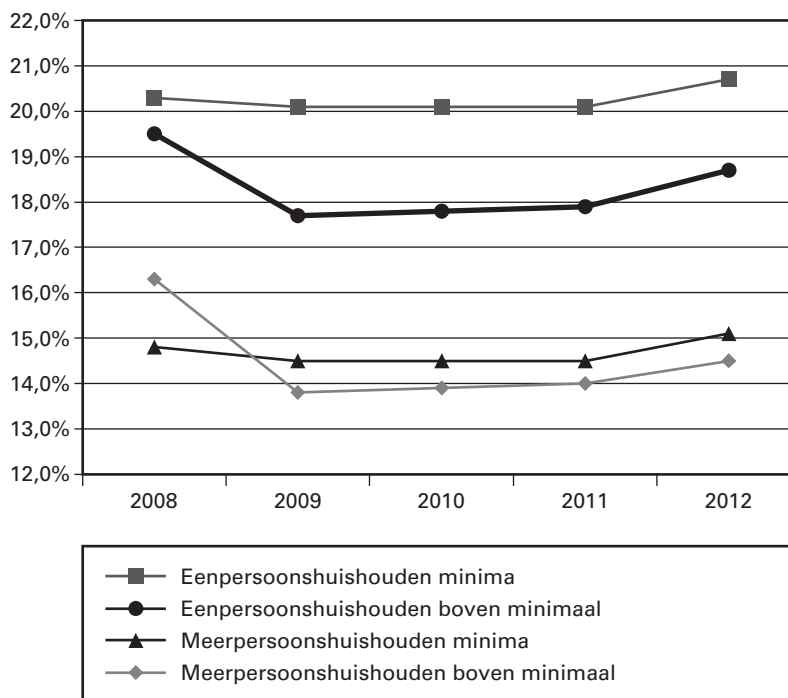
De grafieken 3.2 en 3.3 geven de ontwikkeling van de netto-huurquote weer voor huurtoeslagontvangers (het percentage van het netto inkomen dat wordt besteed aan huur). Hierbij zijn acht huishoudens onderscheiden. Voor elke in de huurtoeslag onderscheiden huishoudcategorie zijn de cijfers berekend voor een huishouden met een minimuminkomen en een huishouden met een inkomen in het inkomensafhankelijke traject. Bij de berekening van de netto huurquote voor de gepresenteerde huishoudens is gerekend met de gemiddelde huur voor de betreffende groep. De huurquoten zijn berekend door het aandeel van de netto huurlasten (huur gesaldeerd met huurtoeslag) in het belastbaar inkomen te berekenen. De huurquote stijgt in 2012 voor alle gepresenteerde huishoudens ten opzichte van 2011. Deze stijging heeft zijn oorzaak in de voorgenomen bezuinigingen via de verhoging van de kwaliteitskortingen in de huurtoeslag.

De nieuwe inzichten in de ontwikkeling van het huurtoeslagbudget en additionele (rijksbrede) problematiek hebben het kabinet doen besluiten de reeds in de begroting 2011 opgenomen taakstelling op de huurtoeslag vanaf 2012 in de tijd te versnellen. Vanaf 2012 wordt een bezuiniging op het huurtoeslagbudget doorgevoerd van € 100 mln., oplopend naar € 150 mln. in 2013. In de begroting 2011 werd nog uitgegaan van een taakstelling van € 52,8 mln. in 2012 oplopend naar € 175,8 mln. in 2015. Deze bezuiniging zal onder andere worden ingevuld door een verhoging van de kwaliteitskortingen in de huurtoeslag met 10%-punt. Voor alle hier gepresenteerde huishoudens is gerekend met een huur die hoger is dan de kwaliteitskortingsgrens, waardoor de verhoging van de kwaliteitskorting een effect heeft op het recht op huurtoeslag en daarmee op de berekende huurquote.

Grafiek 3.2: Huurquote jonger dan 65 jaar

Grafiek 3.3: Huurquote 65 jaar en ouder

Opdrachten

Beleidsprogramma betaalbaarheid

BZK voert voor het programma betaalbaarheid verschillende activiteiten uit. Onder andere voor de huurtoeslag, maar ook voor het monitoren en stimuleren van geschikte huisvesting voor ouderen. Een ander belangrijk onderdeel van het programma is het in beeld brengen (en voorkomen) van risico's van eigenwoningbezit en het toezichthouden op woningbouwcorporaties. Voor deze werkzaamheden verleent BZK, samen met huurders, verhuurorganisaties en andere partijen voor woningmarktontwikkeling, opdrachten aan diverse partijen.

Bijdragen

Huurcommissie

Het werkteerrein van de Huurcommissie wordt gevormd door het gereguleerde deel van de markt voor huurwoningruimte. Als huurders en verhuurders er onderling niet uitkomen, doet de Huurcommissie op verzoek uitspraken in geschillen tussen huurders en verhuurders over de hoogte van huurprijzen en servicekosten.

De Huurcommissie werkt als opdrachtnemer van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor het jaar 2012 wordt een bijdrage van BZK van € 18,9 mln. geraamd. De leges zijn niet kostendekkend.

Voor 2012 worden de onderstaande aantallen en behandeltermijnen verondersteld.

Digitalisering van de interne werkprocessen zal bijdragen tot een verkorting van de behandeltermijnen, waardoor stapsgewijs aan de

wettelijke termijnen voldaan zal worden. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de baten-lastenparagraaf.

Tabel 3.1

Procedure	Aantallen 2012	Behandeltermijn 2012
Beslechting huurprijsgeschillen	11 250	80% binnen 5 maanden
Beslechting servicekostengeschillen	4 000	80% binnen 5 maanden
Verklaringen over de redelijkheid van de huurprijs in het kader van behandeling van huurtoeslagavragen door Belastingdienst	750	nvt
Totaal	16 000	

Overige uitvoeringsdiensten

De Belastingdienst zal zorg dragen voor de verstrekking van de inkomensgegevens, noodzakelijk voor de uitvoering van de maatregel om een huurstijging van inflatie plus 5% toe te staan voor huurders met een huishoudinkomen hoger dan € 43 000. Bezien wordt waar deze uitvoering wordt gepositioneerd.

3.2 Basisonderzoek en kennisoverdracht

Subsidies

Samenwerkende kennisinstellingen

In afstemming met de eigen activiteiten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt een gedeelte van het beschikbare budget ingezet voor activiteiten van de volgende kennisinstellingen: Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV), Netherlands Institute for City Innovation Studies (NICIS), Kennis-, Expertise- en Innovatiecentrum Stedelijke Vernieuwing (KEI) en Nederlands instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (Nirov). Deze vier kennisinstututen hebben in mei 2011 afgesproken te gaan fuseren per 1 januari 2012. Door het samen gaan ontstaat een nationaal kennisinstituut voor stedelijke en regionale ontwikkeling. De gezamenlijke programmering zal leiden tot meer synergie in activiteiten en meer oog voor dwarsverbanden tussen beleidssectoren. Uitvoeren van onderzoek is noodzakelijk voor het onderbouwen van beleid, het verrichten van strategische verkenningen en het bieden van instrumenten aan andere partijen om hun rol en verantwoordelijkheden waar te maken.

Opdrachten

Onderzoek en kennisoverdracht

De activiteiten voor basisonderzoek en kennisoverdracht hebben vooral betrekking op het gebied van de woningmarkt. Het budget wordt besteed aan onder meer verkenningen, de uitvoering van het Woon Onderzoek Nederland 2012, monitoring van beleid en ramingsmodellen.

Ontvangsten

Met ingang van het jaar 2014 zijn de inkomsten van de heffingswet verhuurders (van 760 mln. per jaar) opgenomen in de ontvangsten.

Artikel 4. Woonomgeving en bouw

A Algemene doelstelling

Het stimuleren van burgers, decentrale overheden, instellingen en bedrijven om de kwaliteit van woningen en gebouwen te verbeteren en daarmee energie te besparen en woonlasten te beperken. Het bevorderen van de woningbouwproductie waarbij aanbod en diversiteit zoveel mogelijk aansluit bij de woningbehoefte van Nederland. Het stimuleren van burgers en andere partijen om de leefbaarheid in steden en dorpen te bevorderen.

B Rol en verantwoordelijkheid

- Op basis van de Woningwet (artikel 120), de wet Milieubeheer (hoofdstuk 4) en de Kadasterwet is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk voor het stimuleren van energiebesparing en reductie van CO₂-uitstoot binnen de sector gebouwde omgeving. Het belangrijkste instrument om dit te bereiken is het plan van aanpak Energiebesparing Gebouwde Omgeving. Dit plan, mede van belang voor de bijdrage van Nederland aan de Europese CO₂ reductiedoelstelling in 2020, biedt een lange termijnvisie en richt zich op medewerking van marktpartijen. Daarnaast zijn er convenanten (Meer Met Minder, Lenteakkoord Energiebesparing in de Nieuwbouw en Energiebesparing Sociale-Huursector), wet- en regelgeving (verplicht energielabel op basis van Energy Performance of Building Directive (EPBD), en onderzoek met als doel het verspreiden van kennis.
- Op basis van de Woningwet (hoofdstuk 2) is de minister verantwoordelijk voor het opstellen van bouwregelgeving, de naleving hiervan en het stimuleren van bouwkwaliteit.
- Op basis van de Grondwet, artikel 22 lid 2 en de Woningwet (hoofdstuk V) is de minister verantwoordelijk voor woningbouw; hetgeen de zorg omvat voor voldoende omvang, kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad. Het kabinet wil de sector stimuleren door investeringscondities te verbeteren en belemmeringen weg te nemen, waardoor meer ruimte ontstaat voor kleinschalige natuurlijke groei, het voorzien in eigen woningbehoefte, (collectief) particulier opdrachtgeverschap (CPO) en meegroei,- mantel- en meergeneratie woningen.
- Op basis van de Woningwet (artikel 80a) heeft de minister een regierol in het leefbaar maken en houden van steden en dorpen, waarbij met name aandacht is voor grote of specifieke problemen in bepaalde gebieden (bijvoorbeeld aandachtswijken en krimpregio's). De charters tussen Rijk en gemeenten met aandachtswijken en het Actieplan bevolkingsdaling zijn de kaders waarbinnen de minister ondersteunt, stimuleert en faciliteert. Belangrijkste maatregelen hiertoe zijn het aanpassen van belemmerende wet- en regelgeving (bijvoorbeeld via de Rotterdamwet), advisering, kennisoverdracht, monitoring van resultaten (outcomemonitor Wijken, monitor krimpproblematiek en de ISV3-monitor) en het aanspreken van medeverantwoordelijke collega's, met het oog op een samenhangende aanpak, bij te dragen aan de leefbaarheid.

C Beleidswijzigingen

Voor de gevolgen van de Woonvisie voor dit artikel wordt verwezen naar artikel 3 Woningmarkt.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 660, nr. 17) is opgenomen dat de programmering van de verstedelijking wordt overgelaten aan provincies en gemeenten. Gemeenten zorgen voor de (boven)lokale afstemming van woningbouwprogrammering, binnen de provinciale kaders, en de uitvoering van de woningbouwprogramma's. Provincies voeren, rekening houdend met de rijksdoelstellingen, de regie over de ruimtelijke opgaven van (boven)regionaal belang. In de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad worden de bestaande verstedelijkingsafspraken onderdeel van de integrale aanpak voor deze gebieden. In de andere regio's is er geen directe rijksbetrokkenheid meer bij de woningbouwprogrammering.

D1. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Woonomgeving en bouw					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	44 351	41 369	38 671	33 131	33 012
Uitgaven	44 033	41 819	38 671	33 131	33 012
4.1 Energie en bouwkwaliteit	35 356	22 664	19 186	16 601	16 482
Subsidies	25 250	4 000	1 500	0	0
Tijdelijke stimuleringsregeling energiebesparende voorzieningen	7 250	0	0	0	0
Tijdelijke regeling blok voor blok	1 000	0	500	0	0
Innovatieregelingen gebouwde omgeving	17 000	4 000	1 000	0	0
Opdrachten	10 106	18 664	17 686	16 601	16 482
Beleidsprogramma Energiebesparing Gebouwde Omgeving	8 707	17 149	16 177	15 098	14 979
Beleidsprogramma bouwregelgeving	1 399	1 515	1 509	1 503	1 503
4.2 Woningbouwproductie	2 799	3 140	3 140	3 140	3 140
Opdrachten	2 799	3 140	3 140	3 140	3 140
Beleidsprogramma woningbouwproductie	2 799	3 140	3 140	3 140	3 140
4.3 Kwaliteit woonomgeving	5 878	16 015	16 345	13 390	13 390
Opdrachten	5 878	16 015	16 345	13 390	13 390
Beleidsprogramma woonomgeving	5 878	6 015	6 345	3 390	3 390
Wijkverpleegkundigen		10 000	10 000	10 000	10 000
Ontvangsten	91	91	91	91	91

D2 Budgetflexibiliteit

Het merendeel van de uitgaven voor de beleidsprogramma's Energiebesparing Gebouwde Omgeving en Bouwregelgeving is juridisch dan wel bestuurlijk verplicht. De middelen voor de innovatieregelingen gebouwde omgeving zijn benoemd in het plan van aanpak Energiebesparing Gebouwde Omgeving en zijn ten dele juridisch verplicht. Een vermindering van deze bijdragen vergt echter een herziening van de overeenkomsten gesloten tussen het Rijk en respectievelijk Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) en de Coöperatie GEN (Gebieden Energie Neutraal).

E. Toelichting op de instrumenten

4.1 Energie en Bouwqualiteit

Subsidies

Tijdelijke stimuleringsregeling Energiebesparende voorzieningen

De uitvoering van de tijdelijke stimuleringsregeling energiebesparende voorzieningen aan woningen loopt in 2012 door. Doel van de tijdelijke regeling is het stimuleren van het treffen van energiebesparende voorzieningen aan woningen, teneinde de energieprestatie van die woningen te verbeteren. Op basis van een maatwerkadvies kan, na het treffen van voorzieningen waardoor de energie-index van een woning is verbeterd, subsidie worden verstrekt aan een eigenaar-bewoner.

Tijdelijke regeling blok voor blok

Het kabinet zet in op een grootschalige bevordering van energiebesparing in bestaande gebouwen onder de naam blok-voor-blok. De kennis en ervaring opgedaan met de in 2011 gestarte pilot (vijf projecten) wordt verspreid onder overheden en marktpartijen. Bij gebleken succes kan een landelijke uitbreiding van tenminste 100 000 woningen per jaar plaatsvinden. In 2012 wordt op basis van opgedane ervaringen een aanzet hiertoe gemaakt.

Innovatieregelingen gebouwde omgeving

De Innovatieagenda Energie Gebouwde Omgeving (IAGO) bestaat uit de uitvoering van praktijkprojecten energiezuinige en innovatieve bouw, maar ook de overdracht van de kennis uit die projecten naar de markt.

Opdrachten

Beleidsprogramma Energiebesparing Gebouwde Omgeving

Het plan van aanpak Energiebesparing Gebouwde Omgeving bestaat uit maatregelen zoals gedragsbeïnvloeding, het verbeteren van de energetische kwaliteit van gebouwen, inzet van wet- en regelgeving, innovatie en kennisoverdracht. Het programma Energiebudgetten is ook in 2012 hierin van belang. Het kabinet doet daarbij een nadrukkelijk beroep op andere overheden, marktpartijen en consumentenorganisaties om een bijdrage te leveren. Door energiebesparing krijgen burgers meer grip op hun woonlasten én krijgt de bouwsector een impuls. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties begeleidt de uitvoering van het plan van aanpak. De uitvoering bestaat uit de implementatie van Europese richtlijnen, monitoring, kennisoverdracht en de uitvoering van tijdelijke regelingen door het Agentschap.NL (zie subsidies hierboven).

Beleidsprogramma bouwregelgeving

Op 1 januari 2012 zal het nieuwe Bouwbesluit in werking treden. Het aantal algemene maatregelen van bestuur zal hierdoor afnemen. De Tweede Kamer wordt in het najaar 2011 bij brief geïnformeerd over de verdere invulling van de bezinning op de bouwregelgeving, zoals benoemd in de Woonvisie en over de implementatie van de aanbevelingen van de Commissie Dekker. Daarnaast verzorgt de adviescommissie brandveiligheid de onafhankelijke advisering over de toepassing van (brandveiligheids)voorschriften en de helpdesk bouwregelgeving ondersteunt door beantwoording van circa 4 000 vragen per jaar.

4.2 Woningbouwproductie

Opdrachten

Beleidsprogramma woningbouw (inclusief particulier opdrachtgeverschap)

Investeringscondities in de bouw worden verbeterd door instrumenten (zoals wet- en regelgeving) beter te benutten. In interdepartementaal verband worden budgetneutrale voorstellen ontwikkeld, gericht op nieuwe verdienmodellen en financieringsarrangementen. Daarnaast wordt kennis ontwikkeld en overgedragen met betrekking tot regionale programmering, planvorming en grondbeleid en -exploitatie. Het Expertteam Eigenbouw biedt bijstand bij vormgeving van eigenbouwbeleid en projectrealisatie bij gemeenten. De aangeboden expertise beslaat een breed terrein zoals advisering in beleid, planopzet en grondverwerving, bouwbegeleiding en opzet van CPO-projecten (inclusief financieringsconstructies).

4.3 Kwaliteit Woonomgeving

Opdrachten

Beleidsprogramma woonomgeving

De meerjarige betrokkenheid bij de wijkaanpak wordt voortgezet, daarbij rekening houdend met de eindrapportage van de visitatiecommissie «Doorzetten en Loslaten» (mei 2011). De opgedane kennis en ervaring uit de wijkaanpak en het stedenbeleid wordt breder ingezet om de leefbaarheid in dorpen en steden te verbeteren. Daarbij is het uitgangspunt, meer zeggenschap en verantwoordelijkheid bij burgers te leggen. Het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (LSA) ontvangt tot en met 2013 een bijdrage ten behoeve van bewonersparticipatie in de steden, vooral voor aandachtswijken.

Wijkverpleegkundigen

In 2009 is ter uitvoering van motie Hamer (Kamerstukken II, 31 700, nr. 15) structureel € 10 mln. per jaar beschikbaar gesteld voor meer inzet van wijkverpleegkundigen in de aandachtswijken. In 2012 wordt het programma Zichtbare Schakel geëvalueerd. Op basis daarvan wordt bezien op welke wijze dit budget zal worden ingezet.

Artikel 5. Integratie en maatschappelijke samenhang**A Algemene doelstelling**

Het bevorderen van maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie en inburgering, met als doel dat iedereen met een migrantenachtergrond net als iedere andere burger zelfredzaam is en – naar vermogen – deelneemt aan de samenleving.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de visie van en samenhang binnen het integratiebeleid van het kabinet en de daarvoor benodigde kennis.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties spreekt de vakdepartementen aan op hun verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun generieke beleid voor alle burgers even effectief werkt.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Remigratiewet, de Wet inburgering, de Wet inburgering buitenland en de Wet overleg minderhedenbeleid. De mate waarin de algemene doelstelling van het integratiebeleid wordt gerealiseerd, wordt afgemeten aan de ontwikkeling van drie kengetallen. Op de langere termijn wordt gestreefd naar evenredige participatie van alle bevolkingsgroepen in Nederland op genoemde indicatoren.¹

Tabel 5.1

	2007	2008	2009	2010	2012
Percentage netto-arbeidsparticipatie van de bevolking 15–64 jaar					
Niet-westerse migranten	53,6	56,9	55,2	52,8	
Autochtone Nederlanders	68,7	70,0	69,9	69,4	
Verskil	– 15,1	– 13,1	– 14,7	– 16,6	afname
Percentage met startkwalificatie van de niet schoolgaande bevolking 15–64 jaar					
Niet-westerse migranten 2 ^e generatie	68,1	67,1	67,4	67,2	
Autochtone Nederlanders	70,5	71,4	72,2	72,9	
Verskil	– 2,4	– 4,3	– 4,8	– 5,7	afname
Aantal verdachten per 1 000 van de bevolking van 12 jaar en ouder					
Niet-westerse migranten	44	41	38	33 *	
Autochtone Nederlanders	12	11	10	9 *	
Verskil	32	30	28	24 *	afname

* De cijfers over 2010 zijn voorlopig

Bron: CBS kernindicatoren jaarlijkse aanlevering conform onderzoeksopdracht

C Beleidswijzigingen

Het kabinet wil met regulier beleid de doelstellingen op het terrein van integratie realiseren. Elke burger kan met algemene faciliteiten op het gebied van arbeidsmarkt, onderwijs en wonen een zelfstandig bestaan opbouwen, eventueel ondersteund door familie of naaste omgeving. Beleid moet werken voor alle groepen in de samenleving. Waar dat niet het geval is, wordt bijgestuurd op het algemene beleid en wordt niet langer gegrepen naar specifieke instrumenten.

Het kabinet komt met voorstellen waarmee nieuwkomers zelf verantwoordelijk worden voor het bereiken van het vereiste niveau van taal en kennis om het inburgeringsexamen te halen en dragen zelf de kosten. Er komt een sociaal leenstelsel als vangnet voor mensen die niet in staat zijn hun opleiding zelf te betalen.

¹ Het SCP heeft een methodiek ontwikkeld die inzichtelijk maakt welke positie niet-westerse migranten zouden innemen in het integratieproces wanneer zij zouden beschikken over een aantal gelijke achtergrondkenmerken (opleidingsniveau, herkomstmilieu) als autochtone Nederlanders (de zogenaamde decompositiemethode). De uitkomsten van dit onderzoek kunnen gebruikt worden bij het formuleren van realistische beleidsdoelstellingen op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie Dijsselbloem en Van der Staaij (31 700 XVIII, nr. 30).

De beleidsartikelen

Het kabinet zet erop in dat kennis over integratie en over de positie van verschillende groepen in de Nederlandse samenleving, effectieve interventies en succesvolle methoden, beschikbaar worden gesteld en dat het benutten ervan actief wordt bevorderd bij algemene instellingen. Waar nodig wordt bijgedragen aan de inzet van de vakdepartementen, bijvoorbeeld bij jeugdzorg, voor- en vroegschoolse educatie, aansluiting van opleidingskeuze op de arbeidsmarkt en de aanpak van overlastgevende en criminele jeugdgroepen.

Integratiesubsidies worden geleidelijk verminderd, met uitzondering van de subsidie aan Vluchtelingenwerk Nederland, die conform het regeerakkoord wordt voortgezet.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Integratie en maatschappelijke samenhang					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	245 233	181 837	94 506	87 988	87 904
Uitgaven	251 233	187 837	94 506	87 988	87 904
5.1 Faciliteren inburgering	197 293	134 926	36 515	40 512	40 428
Opdrachten	11 242	10 785	12 061	17 299	17 287
Programma inburgering	11 242	10 785	12 061	17 299	17 287
Bijdragen	186 051	124 141	24 454	23 213	23 141
Gemeenten uitvoering Wet Inburgering	160 005	98 300	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)*	21 956	21 751	20 364	19 123	19 051
Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)	4 090	4 090	4 090	4 090	4 090
5.2 Maatschappelijke en economische zelfredzaamheid	53 940	52 911	57 991	47 476	47 476
Subsidies	7 032	7 032	7 032	4 272	4 272
Forum	6 000	6 000	6 000	3 240	3 240
Vluchtelingenwerk Nederland	1 032	1 032	1 032	1 032	1 032
Opdrachten	9 906	8 876	13 956	6 712	6 712
Programma integratie	8 206	7 176	12 256	5 012	5 012
Remigratie	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Bijdragen	37 002	37 003	37 003	36 492	36 492
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	37 002	37 003	37 003	36 492	36 492
Ontvangsten	32 425	4 425	4 425	4 425	4 425

* Inclusief het bedrag dat DUO uitkeert in het kader van het leenstelsel.

D2 Budgetflexibiliteit

Bij «Faciliteren inburgering» zijn de uitgaven nagenoeg geheel verplicht. Het betreft de bijdragen aan gemeenten en centrale kosten voor bijvoorbeeld het examenstelsel, het leenstelsel en inburgering in de opvang. Een klein deel van het budget is niet juridisch verplicht en is bestemd voor activiteiten zoals monitoring, onderzoek en voorlichting. Deze activiteiten zijn nodig voor uitvoering van de Wet Inburgering en de Wet Inburgering Buitenland.

Bij «Maatschappelijke en economische zelfredzaamheid» zijn de uitgaven eveneens voor het grootste deel verplicht. Het gaat met name om remigratie-uitkeringen. De rechten van degenen aan wie een uitkering is toegekend, kunnen niet worden aangetast.

E Toelichting op de instrumenten

5.1 Faciliteren inburgering

Opdrachten

Programma Inburgering

Een aantal inburgeringstaken wordt centraal gecoördineerd. De uitvoering verloopt via opdrachten aan diverse organisaties voor het onderhoud van de examens, monitoring van de inburgeringsresultaten en het keurmerk inburgering. De regelgeving en de aansturing van de bovengenoemde activiteiten berust bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Als gevolg van de Wet inburgering in het buitenland (WIB) moeten bepaalde groepen vreemdelingen die zich in Nederland willen vestigen het basisexamen inburgering afleggen op een examenlocatie in het buitenland. In dit kader worden opdrachten verleend aan diverse partijen inzake de uitvoering van de Wet inburgering in het buitenland voor het onderhoud van het examenstelsel.

Tabel 5.2 Kengetallen inburgering Nederland¹

Kengetallen inburgering Nederland	2010 ²	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal deelnemers dat voor het inburgeringsexamen is geslaagd ³	27 425	30 000	25 000	15 000	15 000	15 000
Slagingspercentage	72%	65%	70%	70%	70%	70%

¹ De meetbare gegevens (tabel 5.2 en 5.3) van de onderdelen van het integratiebeleid waarvoor de minister van BZK specifiek verantwoordelijk is, zijn hier opgenomen. Voor de meetbare gegevens inzake de delen van het integratiebeleid die worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bewindslieden van andere departementen zijn de betreffende bewindslieden verantwoordelijk.

² Bron: Informatiesysteem Inburgering (ISI) van DUO, stand per ultimo 2010, peildatum 17 februari 2011.

³ De geslaagden per jaar kunnen in datzelfde jaar of in eerdere jaren zijn gestart. Bijvoorbeeld: geslaagden in 2010 zijn dus in 2010 of in eerdere jaren gestart en hebben hun traject in 2010 met succes afgerond.

Bijdragen

Gemeenten uitvoering Wet Inburgering

In 2012 stelt het Rijk nog € 196,7 mln. beschikbaar aan gemeenten om inburgeringsplichtigen een aanbod te kunnen doen. Hiervan is reeds € 36,7 mln. toegevoegd aan het Gemeentefonds voor uitvoeringskosten; het overige budget (€ 160 mln.) wordt ingebracht in het Participatiebudget.

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

DUO ontvangt een bijdrage voor het afnemen van examens, het verstrekken van vergoedingen en de uitvoering van het leenstelsel. Het leenstelsel is vangnet voor mensen die niet in staat zijn hun inburgeringsopleiding zelf te betalen.

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)

Het COA ontvangt een bijdrage voor de voorinburgering in de centrale opvang.

5.2 Maatschappelijke en economische zelfredzaamheid

Subsidies

Forum

Forum ontvangt als onafhankelijk kennisinstituut op het terrein van multiculturele vraagstukken een subsidie voor het vergaren en beschikbaar stellen van specifieke kennis en expertise op het terrein van integratie aan gemeenten, bedrijven en organisaties en instellingen.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland ontvangt subsidie in het kader van haar steunfunctie (informatie, advies, training) voor regionale en lokale afdelingen. Vanuit deze afdelingen zetten beroepskrachten en vrijwilligers zich in voor de maatschappelijke begeleiding en integratie van asielge-rechtigden.

Opdrachten

Programma integratie

- *Versterking regulier beleid:* voor monitoring van het integratieproces, zoals de Jaarrapporten integratie, kennisontsluiting, methodiekontwikkeling, onderzoek en evaluatie worden opdrachten aan diverse partijen verstrekt. Gemeenten zullen worden ondersteund bij het borgen van specifieke kennis en ervaringen in het reguliere beleid. Ook verschijnt elk jaar gelijktijdig met de begroting het Jaarrapport Integratie met een feitelijk overzicht van de ontwikkelingen in de integratie.
- *Maatschappelijke binding en burgerschap:* een samenleving op basis van gedeelde belangen en gedeelde verantwoordelijkheid vraagt om een grondhouding van burgerschap. De overheid schept daartoe de voorwaarden. Het kabinet zal vanuit die gedachte met een wetsvoorstel komen dat gelaatsbedekkende kleding in de openbare ruimte verbiedt. Het streven is de wet per 1 januari 2013 in werking te laten treden. Eveneens worden aan diverse organisaties opdrachten verstrekt voor het actieprogramma bestrijding discriminatie en de agenda hedendaags burgerschap.
- *Huwelijk- en gezinsmigratie:* in 2012 worden opdrachten verstrekt aan diverse organisaties op het terrein van huwelijks- en gezinsmigratie.

Remigratie

BZK heeft aan het Nederlands Migratie Instituut (NMI) een meerjarige opdracht verstrekt ten behoeve van de voorlichting Remigratiewet voor de periode van 2011–2014.

Tabel 5.3 Kengetallen Aanpak rassendiscriminatie

Aanpak rassendiscriminatie	2007 ¹	2008 ¹	2009 ²
Aantal meldingen bij een antidiscriminatievoorziening van discriminatie op grond van ras.	1 835	2 003	2 361

¹ Bron: Kerncijfers 2008; landelijk overzicht van discriminatieklachten geregistreerd bij antidiscriminatiebureaus en meldpunten in Nederland opgesteld door Art. 1, de landelijke vereniging ter voorkoming en bestrijding van discriminatie in samenwerking met de Universiteit van Utrecht

² Bron: voorlopige cijfers Art. 1, de landelijke vereniging ter voorkoming en bestrijding van discriminatie, uit de registratie van de antidiscriminatievoorzieningen in Nederland; het definitieve rapport verschijnt later dit jaar.

Bijdragen

Sociale Verzekeringsbank

Aan de Sociale Verzekeringsbank wordt een bijdrage verstrekt om de Remigratiewet uit te kunnen voeren en de uitkeringen op grond van deze wet te kunnen uitbetalen. Om tegemoet te komen aan twee moties van de Tweede Kamer zullen aanpassingen worden uitgevoerd in de wet en onderliggende regelgeving. De wetswijziging zal volgens planning in 2012 in werking kunnen treden.

Tabel 5.4 Kengetallen Facilitering remigratie

Facilitering remigratie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal remigranten met een periodieke uitkering per einde jaar	11 386	11 730	12 030	12 300	12 550	12 780

Bron: Jaarlijkse opgave van de Sociale verzekeringsbank (SVB) van het aantal rechthebbenden en de raming daarvan.

Artikel 6 Dienstverlenende en innovatieve overheid

A Algemene doelstelling

Een compacte overheid, door minder regeldruk, voorzieningen voor efficiënt gebruik van overheidsinformatie en het bevorderen van burgerschap.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een regierol voor het verminderen van administratieve lasten en regeldruk voor burgers, professionals en interbestuurlijke regeldruk.

De minister is systeemverantwoordelijk voor het stelsel van basisregistraties. Hij is vanuit de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens verantwoordelijk voor een goed functionerende Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) en vanuit de Paspoortwet verantwoordelijk voor betrouwbare reis- en identiteitsdocumenten. De minister stelt voor de basisregistratie het beleid vast en is verantwoordelijk voor de uitvoering.

De minister is coördinerend verantwoordelijk voor het gebruik en de implementatie van e-overheidvoorzieningen en is als opdrachtgever verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van diverse e-overheidvoorzieningen.

De minister heeft een regierol voor het bevorderen van burgerschap.

C Beleidswijzigingen

Er zijn nieuwe doelstellingen voor de vermindering van regeldruk; de administratieve lasten van burgers moeten vanaf 2013 jaarlijks merkbaar en met 5% verminderen. Voor professionals in de publieke sector moet er sprake zijn van een merkbare vermindering van de regeldruk. Verder worden de interbestuurlijke lasten en uitvoeringskosten teruggedrongen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een coördinerende rol bij deze vermindering van regeldruk voor burgers, professionals en medeoverheden.

De coördinerende rol houdt in dat het ministerie gegevens van de departementen en medeoverheden verzamelt en controleert over hoeveel administratieve lasten zij veroorzaken door wijzigingen in regelgeving en uitvoering. Daarnaast heeft het ministerie een aanjagende rol richting de andere departementen en medeoverheden en biedt het ministerie handvatten om de regeldruk te verminderen.

Bij een dienstverlenende en innovatieve overheid past ook een toegankelijk gebruik van informatie. Dit speelt een cruciale rol in de implementatieagenda Nationaal uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (iNUP). Deze richt zich op breed gebruik van de e-overheidsvoorzieningen door overheidsorganisaties voor burgers en bedrijven.

In het beleid staan de gebruikers centraal, is transparantie over het gebruik van gegevens essentieel en staat het principe voorop dat gegevens maar één keer worden gevraagd voor meervoudig gebruik. Daarbij wordt altijd rekening gehouden met de veranderende rol van de overheid. Daarom is optimale benutting van het potentieel de komende periode een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast wil het kabinet de kracht van de samenleving benutten. Dat wil zeggen dat het kabinet ruimte geeft aan initiatieven van burgers die verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor de samenleving. Ruimte geven betekent toestemming geven voor experimenten met beleid en

De beleidsartikelen

bestuur, belemmeringen voor het nemen van verantwoordelijkheid opheffen en voorbeelden tonen van hoe het wel kan.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Dienstverlenende en innovatieve overheid					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	125 170	104 669	111 362	91 998	89 295
Uitgaven	125 170	104 669	111 362	91 998	89 295
6.1 Verminderen Regeldruk	2 800	3 100	3 100	3 100	0
Opdrachten	2 800	3 100	3 100	3 100	0
Vermindering regeldruk en administratieve lasten	2 800	3 100	3 100	3 100	0
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	25 166	25 229	25 126	17 482	17 465
Opdrachten	17 166	17 229	17 126	9 482	9 465
(door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	17 166	17 229	17 126	9 482	9 465
Bijdragen	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Implementatie NUP (VNG)	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	45 852	45 138	43 668	42 852	42 707
Opdrachten	11 671	11 334	10 414	10 031	9 982
Beheer e-overheidsvoorzieningen	8 563	8 133	7 117	6 635	6 586
Officiële publicaties en wettenbank	3 108	3 201	3 297	3 396	3 396
Bijdragen	34 181	33 804	33 254	32 821	32 725
Baten-lastendienst Logius	30 885	30 410	29 764	29 220	29 124
Baten-lastendienst BPR	3 296	3 394	3 490	3 601	3 601
6.4 Burgerschap	4 942	4 872	6 544	6 469	6 469
Subsidies	4 442	4 372	6 044	5 969	5 969
Comité 4/5 mei	119	119	119	119	119
Huis voor Democratie en rechtstaat	4 323	4 253	5 925	5 850	5 850
Opdrachten	500	500	500	500	500
Programma burgerschap	500	500	500	500	500
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	46 410	26 330	32 924	22 095	22 654
Opdrachten	29 510	9 430	16 024	5 095	5 754
Beleid GBA en reisdocumenten	4 758	4 283	4 219	4 104	5 087
Modernisering GBA	8 752	5 147	1 305	991	667
ORRA	16 000	0	10 500	0	0
Bijdragen	16 900	16 900	16 900	17 000	16 900
Baten-lastendienst BPR	16 900	16 900	16 900	17 000	16 900
Ontvangsten	500	500	500	500	500

D2 Budgetflexibiliteit

Voor een beperkt deel van de beleidsuitgaven zijn nog geen verplichtingen aangegaan. Deze middelen worden gedurende het jaar aangewend voor beleidsdoeleinden, waarvoor op dit moment nog geen juridische verplichting is ingesteld. Voor een groot deel zijn er al afspraken vastgelegd met bijvoorbeeld baten-lastendiensten en gemeenten. Deze middelen zijn derhalve niet alternatief aanwendbaar.

E Toelichting op de instrumenten

6.1 Verminderen regeldruk: het terugdringen van de regeldruk voor burgers, professionals en interbestuurlijk

Opdrachten

Vermindering regeldruk en administratieve lasten

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een aanjagende rol richting andere departementen en medeoverheden voor het verminderen van regeldruk. Ondermeer wordt samenwerking gezocht met medeoverheden om ook lokaal de regeldruk terug te dringen. Daarnaast geeft BZK een financiële bijdrage aan het onafhankelijk advies- en toetsingscollege Actal, dat een toets uitvoert op nieuwe, voorgenomen wet- en regelgeving en worden mediationvaardigheden ingezet.

Tabel 6.1

Indicatoren	Beginstand 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014	Streef- waarde 2015
Vermindering administratieve lasten van de burger in tijd en kosten bij de overheid (t.o.v. het jaar daarvoor)	78,2 mln uur € 945,7 mln	0%	0%	- 5%	- 5%	- 5%

Bron: Cijfers aangeleverd door verschillende departementen

6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen: het vergroten van de efficiency en effectiviteit van de overheid bij het gebruik van informatie binnen de overheid en tussen overheid en samenleving

Opdrachten

(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

In 2012 werkt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verder aan de noodzakelijke (door)ontwikkeling van standaardisatie, architectuur (Nederlandse OverheidsReferentie Architectuur), het identiteitsbeleid (waaronder de uitbouw van het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude) en het coördineren en monitoren van het beleid.

De minister is daarnaast verantwoordelijk voor de (door)ontwikkeling van e-overheidsvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn:

- Register Niet-ingezetenen (RNi), voorbereiding elektronische Nederlandse IdentiteitsKaart (eNIK) en verbetering authenticatievoorzieningen;
- verbetering toegankelijkheid overheidsinformatie (waaronder open data, webrichtlijnen, Overheid.nl/MijnOverheid), periodieke aanbesteding wettenbank en nog te bepalen voorzieningen naar aanleiding van het kabinetsstandpunt op het rapport «iOverheid» van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR).

Bijdragen

Implementatie NUP

Naast de verdere ontwikkeling van het informatiebeleid en de (door)ontwikkeling van e-overheidsvoorzieningen draagt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij aan de implementatie van

het beleid voor en de ontwikkeling van de basisregistraties. Hiervoor biedt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties implementatieondersteuning (iNUP) aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten/KING en zorgt het ministerie voor verdere ontwikkeling van het stelsel van basisregisters.

6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen: het efficiënt en effectief leveren van een aantal overheidsbrede e-overheidsvoorzieningen en het stimuleren van het gebruik van deze voorzieningen

Opdrachten

Beheer e-overheidsvoorzieningen

Overheidsorganisaties zijn voor hun bedrijfsvoering gedeeltelijk afhankelijk van de levering van verschillende e-overheidsvoorzieningen. De minister is opdrachtgever voor het beheer van een deel van de e-overheidsvoorzieningen, zoals Burgerservicenummer, DigiD en MijnOverheid. Daarnaast is de minister verantwoordelijk voor het beheer van het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude. De opdrachten voor het beheer van deze e-overheidsvoorzieningen zijn ondergebracht bij diverse uitvoeringsorganisaties.

Officiële publicaties en wettenbank

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beheert stichting ICTU officiële publicaties en de SDU de productie Wettenbank en de productie officiële publicaties.

Bijdragen

Baten-lastendienst Logius

Logius beheert DigiD/DigiD buitenland, stelselvoorzieningen digikoppeling, -melding en levering, Public Key Infrastructure (PKI), DigiD-machtiging standaarden/voorzieningen toegankelijkheid overheidsinformatie (waaronder de webrichtlijnen), www.overheid.nl, MijnOverheid en stimuleert het gebruik van deze voorzieningen.

Baten-lastendienst BPR

Baten-lastendienst BPR (Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten) ontvangt voor het beheer van het Burgerservicenummer een bijdrage van het ministerie.

In de bijlagen over de baten-lastendiensten BPR en Logius zijn de meetbare gegevens opgenomen.

6.4 Burgerschap

Subsidies

Het Comité 4 en 5 mei en Huis voor Democratie en Rechtsstaat

Voor het bevorderen van burgerschap worden subsidies gegeven aan het Nationaal Comité 4 en 5 mei en aan het Huis voor Democratie en Rechtsstaat. De subsidie aan het Nationaal Comité 4 en 5 mei draagt bij aan de herdenkingen en vieringen die het comité organiseert. Daarnaast voert het Nationaal Comité 4 en 5 mei educatie- en erfgoedprojecten uit. De subsidie aan het Huis voor Democratie en Rechtsstaat draagt bij aan

de educatieve activiteiten die het Huis uitvoert ter bevordering van de kennis over de democratische rechtsstaat.

Opdrachten

Programma Burgerschap

De minister is verantwoordelijk voor het bevorderen van actief burgerschap in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de vakdepartementen en maatschappelijke en bewonersorganisaties. Het project «meer burger, minder overheid» stimuleert het zelforganiserende vermogen van burgers en beoogt:

- de krachten in de samenleving te vinden die initiatieven ontplooiën in collectieve aangelegenheden;
- knelpunten te identificeren die eigen verantwoordelijkheid nemen in de weg staan en deze waar mogelijk verhelpen;
- voorwaarden scheppen dat burgers op eigen kracht invulling geven aan hun leven en bijdragen aan de leefomgeving/samenleving.

De minister wil de slag maken van burgerparticipatie (initiatief ligt bij de overheid) naar overheidsparticipatie (initiatief ligt bij burgers en bedrijven). De voorwaarden hiervoor zullen worden opgenomen in de eerder aangekondigde Agenda Hedendaags Burgerschap. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties maakt de agenda in samenspraak met de samenleving. Het is geen statisch document, maar ontwikkelt zich naar mate mensen en organisaties meer activiteiten ontplooiën in de samenleving. De opzet is dat aan in de agenda opgenomen ambities wordt gewerkt door Rijk, gemeenten en maatschappelijke organisaties gezamenlijk. Voor de uitvoering op lokaal niveau is – naast primair de inzet van burgers en bedrijven – een stimulerende en faciliterende rol van de gemeenten, met de ondersteuning van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten van belang en de inzet van lokale ambtenaren die met burgerparticipatie verder aan de slag willen. Want ook het bestuur zal moeten wennen aan een nieuwe rol. De minister wil dat mensen initiatieven die niet op het lokale niveau thuishoren, maar wel overheidsbetrokkenheid vergen via een rijksloket kunnen melden en daar ook respons op krijgen (Initiatief Rijk). Daarnaast is de minister bereid zich in te zetten voor het zonedig aanpassen van regelgeving en werkwijzen die nu het uitvoeren van verantwoordelijkheden door de samenleving in de weg staan.

6.5 Een betrouwbare GBA en betrouwbare reis- en identiteitsdocumenten

Opdrachten

Beleid GBA en reisdocumenten

In 2012 wordt de kwaliteit van de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) verbeterd. Het actieplan kwaliteit GBA heeft als doel de betrouwbaarheid van de GBA te vergroten. Dit wordt gedaan in samenwerking met Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de gemeenten (motie Heijnen en Bilder, Kamerstukken II, 2007–2008, 31 200, nr. 34). Daarnaast heeft Caribisch Nederland op dit moment zijn eigen bevolkingsadministratie (PIVA-V) en identiteitskaart (Sedula). In 2012 wordt, in samenwerking met de openbare lichamen, de kwaliteit van PIVA verbeterd en zal een besluit genomen worden over de eventuele vervanging van de Sedula door de Nederlandse identiteitskaart.

De beleidsartikelen

Modernisering GBA

De minister is ook opdrachtgever voor de modernisering van de GBA. Onderdeel van het programma is de realisatie van het 24 uur per dag online beschikbaar maken van actuele en betrouwbare persoonsgegevens voor geautoriseerde gebruikers. Dit levert een gestandaardiseerde en moderne uitwisseling van de persoonsgegevens en een betere controle op de kwaliteit van de GBA, zoals is vastgelegd in het bestuurlijk akkoord met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten op 5 maart 2009 (Kamerstukken II, 2008–2009, 27 859, nr. 17).

ORRA

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het voornemen om de betrouwbaarheid van het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten te verbeteren door de realisatie van een online raadpleegbare reisdocumentenadministratie (ORRA) die ook een plaatsonafhankelijke aanvraag en uitgifte van reisdocumenten mogelijk moet maken. In 2010 en 2011 is, mede gelet op de besluitvorming over de opslag van de vingerafdrukken in de decentrale reisdocumentenadministraties, een pas op de plaats gemaakt met de realisatie van de ORRA. Er wordt onderzocht op welke wijze de ORRA vorm dient te krijgen.

Bijdragen

Baten-lastendienst BPR

Voor de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en het uitgeven van betrouwbare reis- en identiteitsdocumenten is de minister opdrachtgever van de baten-lastendienst BPR.

Artikel 7. Arbeidszaken overheid

A Algemene doelstelling

Een (compacte) overheid met voldoende en goed gekwalificeerde, integere medewerkers en politieke ambtsdragers tegen verantwoorde kosten.

B Rol en verantwoordelijkheid

Op grond van onder andere de Ambtenarenwet en de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties systeemverantwoordelijk voor de coördinatie van het arbeidsvoorwaardenbeleid in de publieke sector, waaronder het creëren van voorwaarden om agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak tegen te gaan. Verder is de minister verantwoordelijk voor het bevorderen van integriteit van ambtenaren en bestuurders en het bevorderen van de professionaliteit van bestuurders. De minister creëert voorwaarden ter bescherming van klokkenluiders binnen de publieke sector. De minister bevordert mobiliteit binnen het openbaar bestuur door belemmeringen weg te nemen en gaat excessieve beloningen in de publieke en semi-publieke sector tegen. Ook bevordert de minister het moderniseren van de rechtspositieregelingen voor politieke ambtsdragers (in het verlengde van de Dijkstal-voorstellen).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is uitvoeringsverantwoordelijk voor de rechtspositionele regelingen van (voormalige) politieke ambtsdragers, de pensioenregelingen van Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen en hun nagelaten betrekkingen, de benoemingen en ontslagen van onder andere burgemeesters, commissarissen der Koningin, leden van de Raad van State en de toekenning van Koninklijke onderscheidingen.

C Beleidswijzigingen

De werkgelegenheid in het openbaar bestuur zal door de bezuinigingen dalen. Dat leidt tot personeelsoverschotten. Er ontstaan tegelijkertijd tekorten aan personeel, doordat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten. De verwachting is dat in een aantrekkelijke arbeidsmarkt veel moeilijk vervulbare vacatures ontstaan. Om te voorkomen dat onnodig beroep wordt gedaan op de externe inhuur van specialisten is het belangrijk dat de arbeidsmobiliteit binnen het openbaar bestuur toeneemt. Boventallige medewerkers zullen zoveel mogelijk «van werk naar werk» gaan. De rechtspositie van ambtenaren wordt in beginsel gelijk aan die van werknemers in de marktsector.

Vanwege de gevolgen van de economische crisis en de noodzakelijke bezuinigingen heeft het kabinet in 2011 (net als in 2010) geen extra middelen beschikbaar gesteld van de lonen van ambtenaren. De daadwerkelijke loonontwikkeling – die in het arbeidsvoorwaardenoverleg met de bonden tot stand komt moet daarom praktisch (tenminste) twee jaar op nul uitkomen.

Het beleid met betrekking tot een divers samengesteld personeelsbestand is in 2011 afgebouwd. Het realiseren van een divers samengesteld personeelsbestand is een taak voor de individuele overheidswerkgevers. Wel wordt voor hen als ondersteuning de diversiteitsindex in stand gehouden.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Arbeidszaken overheid					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	47 192	45 804	43 335	38 270	41 203
Uitgaven	47 192	45 804	43 335	38 270	41 203
7.1 Overheid als werkgever	14 244	14 656	12 087	9 522	9 505
Subsidies	7 436	7 140	6 162	5 135	4 930
Subsidies Overlegstelsel	3 286	3 240	3 212	3 185	2 980
Subsidies integriteit en professionalisering	2 150	2 150	1 950	1 950	1 950
Subsidies Veilige Publieke Taak	2 000	1 750	1 000	0	0
Opdrachten	6 808	7 516	5 925	4 387	4 575
Arbeidsmarktbeleid	3 058	3 516	3 575	3 437	3 625
personele zorg politieke ambtsdragers	950	950	950	950	950
Programma Veilige Publieke Taak	2 800	3 050	1 400	0	0
7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	32 948	31 148	31 248	28 748	31 698
Bekostiging	32 948	31 148	31 248	28 748	31 698
Regelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen	22 856	21 056	21 156	18 656	22 056
Pensioenen en uitkeringen Politieke ambtsdragers	9 904	9 904	9 904	9 904	9 454
Benoemingsregelingen politieke ambtsdragers	188	188	188	188	188
Ontvangsten	820	820	820	820	820

D2 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de uitgaven is beperkt. De geraamde uitgaven voor pensioenen en uitkeringen zijn benodigd voor (toekomstige) aanspraken. Subsidies voor het overlegstelsel liggen vast in beschikkingen.

E Toelichting op de instrumenten**7.1 Overheid als werkgever****Subsidies***Overlegstelsel*

Een adequaat overlegstelsel wordt door het subsidiëren van de Stichting Verdeling Overheidsbijdragen (SVO), het Verbond Sectorwerkgevers Overheid (VSO) en de Stichting Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel in stand gehouden. Ook het European Institute for Public Administration ontvangt jaarlijks een bijdrage.

Integriteit en professionalisering

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan een modern en goed werkgeverschap. In dat kader worden het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) en het Burgemeestersfonds gesubsidieerd. BIOS richt zich op het versterken van het integriteitsbesef en het bevorderen van een evenwichtig en samenhangend integriteitsbeleid bij publieke organisaties door kennisdeling en -uitwisseling, zowel nationaal als internationaal, door het organiseren van integriteitsbijeenkomsten, het geven van presentaties, het ontwikkelen van instrumenten en leidraden en het faciliteren van diverse opleidingen

De beleidsartikelen

en workshops. Het Nederlands Genootschap van Burgemeesters ontvangt een jaarlijkse bijdrage voor diverse activiteiten ten behoeve van de verdere professionalisering van de uitoefening van de burgemeestersfunctie (een deel van de bijdrage is afkomstig uit de arbeidsvoorwaardenruimte voor burgemeesters).

Veilige Publieke Taak

Een veilige taakuitoefening door personeel met een publieke taak en politieke ambtsdragers is van groot belang voor het openbaar bestuur. Met het expertisecentrum Veilige Publieke Taak richt de minister zich op het stimuleren en ondersteunen van de overheidswerkgevers bij het nemen van hun verantwoordelijkheid hiervoor. Het gaat daarbij met name om het stimuleren van en ondersteunen bij het daadwerkelijk verhalen van schade, het uitwisselen van kennis en ervaringen, de VPT-award en de VPT-beurs.

Opdrachten

Arbeidsmarktbeleid

Met een gericht arbeidsmarkt- en arbeidsvoorwaardenbeleid bevordert de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de overheid als aantrekkelijke werkgever. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan een modern en goed werkgeverschap, flexibele overheidsorganisaties, arbeidsparticipatie en de productiviteit. Meer flexibiliteit betreft ook de onderlinge verhoudingen tussen de overheidsorganisaties. In dat kader gaat het onder meer om het wegnemen van belemmeringen voor interbestuurlijke mobiliteit. De minister streeft naar een doelmatiger dienstverlening door het verbeteren van de arbeidsproductiviteit (onder andere het stimuleren van slimmer werken) en het verminderen van de administratieve lastendruk voor de overheidswerknemers.

Personele zorg politieke ambtsdragers

Met het realiseren van een zo breed mogelijke toegang tot bestuurlijke en politieke functies en het verbeteren van de kwaliteit van de functievervulling door politieke ambtsdragers draagt de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij aan het goed functioneren van het politieke en bestuurlijke systeem en aan een slagvaardig openbaar bestuur.

Veilige Publieke Taak

Een veilige en integere taakuitoefening voor personeel met een publieke taak en politieke ambtsdragers is van groot belang voor het openbaar bestuur. Met het programma Veilige Publieke Taak richt de minister zich op het voorkomen, beperken en afhandelen van agressie en geweld vanuit de keten van werknemers, werkgevers, politie en openbaar ministerie op lokaal niveau. Het programma kenmerkt zich daarnaast door een dadergerichte aanpak bestaande uit een duidelijke norm, het vergroten van de pakkans en het altijd geven van een reactie naar de dader. In dat kader wordt gewerkt aan het verhogen van de meldings- en aangiftebereidheid en het stimuleren van en ondersteunen bij het daadwerkelijk verhalen van schade door werkgevers. Het programma richt zich verder op het monitoren van de gemaakte afspraken in de opsporing en vervolging, zoals de hogere strafeisen en het verbeteren van de veiligheid in het Openbaar Vervoer.

Tabel 7.1

	Waarde 2007	Waarde 2008	Waarde 2009	Waarde 2010
1. Aantal onvervulde vacatures in de sectoren Rijk, Provincies, Gemeenten, Rechterlijke Macht, Waterschappen, Onderwijs, Politie en Defensie.	15 600	20 300	20 700	10 500
2. Bevorderen van aantrekkelijk werkgeverschap: Aandeel werknemers, dat tevreden is met de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden	58%	–	59%	–
3. Driejarig gemiddelde afwijking in loonontwikkeling overheid t.o.v. de markt	0,4%	0,9%	0,3%	0,40%

7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen

Bekostiging

Regelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen

Voor de pensioenregelingen van (voormalige) Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen en hun nagelaten betrekkingen is € 22,8 mln. begroot.

Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers

Voor de rechtspositionele regelingen van (voormalige) politieke ambtsdragers is € 9,9 mln. begroot.

Benoemingsregelingen politieke ambtsdragers

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het benoemen en ontslaan van onder andere burgemeesters, commissarissen van de Koningin, leden van de Raad van State en de toekenning van Koninklijke onderscheidingen.

Artikel 8. Kwaliteit Rijksdienst

A Algemene doelstelling

Een goed presterende rijksoverheid op het gebied van bedrijfsvoering en het bevorderen van de kwaliteit van het management van de Rijksdienst.

B Rol en verantwoordelijkheid

Voor een optimale beleidsvoorbereiding en -uitvoering moet de interne beheersing en sturing van de bedrijfsprocessen in rijksbreed verband op orde zijn. Deze bedrijfsprocessen moeten naast dienstbaar aan het beleid, ook effectief en doelmatig zijn. Daarvoor zijn heldere kaders nodig. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bepaalt in samenwerking met de andere ministeries deze kaders en brengt daarin meer samenhang, met als doel een beter bestuurbare en meer efficiënte bedrijfsvoering binnen de rijksdienst.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het rijksbrede beleid en de rijksbrede kaders op terreinen als personeel, informatie- en communicatietechnologie (ICT), organisatie, huisvesting, inkoop, facilitaire dienstverlening en beveiliging. Tevens is de minister verantwoordelijk voor de primaire arbeidsvoorwaarden van het Rijk.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties investeert vanuit zijn systeemverantwoordelijkheid in het concernbrede zicht op talent en in specifieke ontwikkeltrajecten voor managers. Daartoe bevordert de minister de uitstroom en flexibiliteit, een kleinere topstructuur van het Rijk, samenwerking tussen leidinggevenden, toekomstgerichtheid van managementtalent en de plaatsing van Nederlandse topposities bij Europese instellingen. Dit laatste gebeurt in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Vanuit een uitvoerende rol is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk voor de rol van werkgever voor de Topmanagementgroep, daar waar het gaat om benoemingen, arbeidsvoorwaarden en ontslag.

C Beleidswijzigingen

Het programma Compacte Rijksdienst (Kamerstukken II, 2010–2011, 31 490, nr. 1) dat op 17 februari 2011 is aangeboden aan de Tweede Kamer, levert een bijdrage aan de algemene doelstelling. Dit programma is één van de beleidsprioriteiten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Kwaliteit Rijksdienst					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	28 964	26 480	25 446	24 878	24 818
Uitgaven	28 964	26 480	25 446	24 878	24 818
8.1 Kwaliteit Rijksdienst	28 964	26 480	25 446	24 878	24 818
Subsidies	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Subsidie A&O-fonds	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Opdrachten	7 828	6 004	5 766	5 765	5 783
Bedrijfsvoering Rijk	7 828	6 004	5 766	5 765	5 783
Bijdragen	17 736	17 076	16 280	15 713	15 635
Arbeidsmarkt Communicatie	5 955	5 776	5 576	5 376	5 376
Doc-Direkt	11 781	11 300	10 704	10 337	10 259
Ontvangsten	2 550	2 650	2 650	2 650	2 650

D2 Budgetflexibiliteit

Voor een groot deel van de uitgaven, zoals bedrijfsvoering Rijk en bijdrage arbeidsmarktcommunicatie, zijn nog geen juridische verplichtingen aangegaan. Deze middelen worden gedurende het jaar aangewend voor beleidsdoeleinden en zijn in principe alternatief aanwendbaar. Wel is de subsidie aan het A&O-fonds juridisch verplicht. Deze middelen alternatief aanwendbaar maken, vergt een wijziging van een ministeriële regeling waarin een opzegtermijn van drie jaar is vastgelegd. Ook de bijdrage aan Doc-Direkt is juridisch verplicht.

E Toelichting op de instrumenten**Subsidies***Arbeidsmarkt- en opleidingenfonds (A&O-fonds)*

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekt jaarlijks aan het A&O-fonds Rijk een subsidie van € 3,4 mln. Deze subsidie is onderdeel van de CAO-afspraken. Het fonds zet de subsidie in voor arbeidsmarktprojecten binnen het Rijk die het bestuur van het A&O-fonds goedkeurt. Jaarlijks wordt hiervoor een beleidsplan gemaakt.

Opdrachten*Bedrijfsvoering Rijk*

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het rijksbrede beleid en kaders voor de bedrijfsvoering. Om de kwaliteit van de rijksdienst te verbeteren wordt in 2012 op het terrein van organisatie en personeel het functiegebouw Rijk bij alle departementen geïmplementeerd. De Belastingdienst implementeert het functiegebouw Rijk later.

Op het gebied van ICT ontwikkelt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties architectuur, kaders en standaarden en het CIO-stelsel om beter grip te krijgen op de grote ICT-projecten. In 2012 zullen 20 000 uniforme digitale werkplekken (DWR cliënts) operationeel zijn. Alle departementen (met uitzondering van Defensie) stappen over op het rijksportaal. Verder worden de departementen ondersteund in hun

De beleidsartikelen

digitaliseringsproces en bij de invoering van de kaders en standaarden voor een optimale informatiehuishouding. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontwikkelt de kaders voor de informatiebeveiliging binnen de rijksdienst.

De generieke inkoop, die onder rijksbreed categoriemanagement valt, stijgt met tenminste 50%.

Er wordt verder gegaan met de invoering van de standaardisatie voor de fysieke werkomgeving Rijk.

Rijksbrede kengetallen over de bedrijfsvoering staan vermeld in de jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk.

Bijdragen

Arbeidsmarkt Communicatie

Het Expertisecentrum Organisatie & Personeel (EC O&P) van De Werkmaatschappij geeft uitvoering aan het rijksbrede recruitmentprogramma en beheer en doorontwikkeling technische infrastructuur platform mobiliteitssites rijksoverheid.

Doc-Direkt

Per 1 januari 2011 is Doc-Direkt opgericht, de nieuwe archiefbewerkingsorganisatie van het Rijk waarin onder andere de Centrale Archief Selectiedienst (CAS) is opgegaan. Doc-Direkt heeft onder andere als taak de archiefachterstanden (1976–2004) van in totaal 300 km binnen 10 jaar weg te werken. De bijdrage voor 2012 ten behoeve van het wegwerken van de archiefachterstanden is € 11,8 mln. Dit bedrag is overgeheveld vanuit verschillende departementen.

Tabel 8.1 Kengetallen en indicatoren

Indicatoren	Waarde 2010	Streefwaarde 2011	Streefwaarde 2012	Streefwaarde 2013
1. Aantal strekkende kilometers wegwerken archief ná 1975 (cumulatief)	22,4	30	30	30

Bron 1: Doc-Direct

Artikel 9. Uitvoering rijkshuisvesting

A Algemene doelstelling

Het verzorgen van de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het Koninklijk Huis, het in stand houden van Rijksmonumenten en het uitvoeren van het Rijkshuisvestingsbeleid.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is op basis van het Besluit Rijksgebouwendienst 1999 (KB), als opdrachtgever en uitvoerder verantwoordelijk voor:

- de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken;
- de huisvesting van het Koninklijk Huis, voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat;
- de instandhouding van de monumenten in beheer van de Rijksgebouwendienst, ook als die naar hun aard niet geschikt zijn voor de huisvesting van rijksdiensten;
- de doelmatige uitvoeringspraktijk van de rijkshuisvesting binnen de wettelijke en afgesproken kaders.

C Beleidwijzigingen

Er zijn geen beleidswijzigingen.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Uitvoering Rijkshuisvesting					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	58 053	58 413	57 769	58 022	57 616
Uitgaven	58 053	58 413	57 769	58 022	57 616
9.1 Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de rijkshuisvesting	58 053	58 413	57 769	58 022	57 616
Bijdragen	58 053	58 413	57 769	58 022	57 616
Bijdrage aan Rgd voor rijkshuisvesting	9 881	10 989	10 357	10 652	10 321
Bijdrage aan Rgd voor monumenten	10 130	10 130	10 130	10 130	10 130
Bijdrage aan Rgd voor huisvesting Koninklijk Huis, HoCoSta's en AZ	38 042	37 294	37 282	37 240	37 165
Ontvangsten	2 626	357	357	357	357

D2 Budgetflexibiliteit

De middelen voor het huisvesten van het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken zijn belegd met gebruiksvergoedingen voor projecten waarover met de gebruikers afspraken zijn gemaakt. Daarom zijn deze middelen bijna geheel als juridisch verplicht aan te merken. De middelen voor monumenten worden, als ze nog niet juridisch zijn verplicht, als beleidsmatig gebonden beschouwd, gezien de zorg die de Rijksgebouwendienst voor deze monumenten heeft. Ten aanzien van de middelen voor de rijkshuisvesting geldt dat deze grotendeels zijn verplicht.

E Toelichting op de instrumenten

Bijdragen

Bijdrage aan RGD voor Rijkshuisvesting

De Rijksgebouwendienst ontvangt in 2012 € 9,8 mln. om bij te dragen aan de realisatie van rijksdoelstellingen door:

- te werken aan energiebesparing in de Rijkshuisvesting;
- de duurzaamheid van de gebouwenvoorraad van het Rijk te verbeteren;
- de doelmatige werking van het rijkshuisvestingstelsel te bevorderen;
- bij te dragen aan de totstandkoming van de rijkswerkplek;
- uitvoering te geven aan professioneel publiek opdrachtgeverschap in de bouw door te zorgen voor zorgvuldig en transparant aanbesteden, coördinatie van publieke aanbestedende diensten en afstemming met de markt;
- werkzaamheden van de Rijksbouwmeester voor de bevordering en bewaking van de kwaliteit van de architectuur, voor de stedenbouwkundige inpassing en van de beeldende kunst bij het tot stand brengen, wijzigen en beheren van gebouwen, werken en terreinen waarover de zorg van de dienst zich uitstrekt.

Beoogde prestaties voor 2012 zijn:

Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven

Eind 2012 zijn in 900 000 m² voorraad rijkshuisvesting de maatregelen toegepast van Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven (FCIB). Dat betekent het zodanig inregelen van de klimaatinstallatie in gebouwen dat een optimaal thermisch comfort wordt bereikt bij een minimale verstoring van het bedrijfsproces en een zo laag mogelijk energiegebruik.

Bijdrage aan RGD voor het beheren van monumenten

Financiële bijdrage in 2012 van € 10,1 mln. aan de Rijksgebouwendienst voor het beheren van de monumenten bij de Rijksgebouwendienst en het bevorderen van de gebruiksmogelijkheden en verhuurbaarheid door periodiek onderhoud en herstel.

Beoogde prestaties voor 2012 zijn:

Tabel 9.1 Prestatie-indicator

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Periode
Aantal monumenten (objecten) in beheer	43 (128)	2011	43 (128)	2012
Gebruiksgraad monumenten	95%	2009	95%	2012

Bron: BZK/Rgd administraties

Toelichting op de indicator: een deel van de monumenten is naar hun aard niet geschikt voor gebruik, zoals gedenknaalden of grafmonumenten. Deze objecten zijn buiten de berekening gehouden.

Bijdrage aan RGD voor de huisvesting van Het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken

Deze middelen zijn bedoeld voor betalingen aan de Rijksgebouwendienst om de kosten te dekken van huisvesting van de Hoge Colleges van Staat, het ministerie van Algemene Zaken en de drie staatspaleizen voor gebruik

De beleidsartikelen

door het Koninklijk Huis. Omdat deze groep gebruikers van rijkshuisvesting buiten het huur-verhuurstelsel voor de rijkshuisvesting valt, worden de uitgaven niet op de begroting van de organisaties zelf, maar op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoord.

Artikel 10. Vreemdelingen

A Algemene doelstelling

Een geregementeerde en beheerste toelating tot, verblijf in en vertrek uit Nederland of terugkeer van vreemdelingen, die in nationaal en internationaal opzicht maatschappelijk verantwoord is.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister voor Immigratie en Asiel is systeemverantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid, de coördinatie en afstemming binnen de vreemdelingenketen en voor de uitvoering van het beleid. Goede ketensamenwerking is daarbij van groot belang.

De minister is verantwoordelijk voor de uitvoeringsdiensten Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Deze uitvoeringsdiensten vallen rechtstreeks onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De minister onderhoudt bovendien een gezagsrelatie met de Koninklijke Marechaussee (KMar), de Vreemdelingenpolitie en de Zeehavenpolitie. Voor de vreemdelingenbewaring en uitzetcentra van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) is de minister beleidsverantwoordelijk.

Het asiel- en immigratiebeleid is streng en rechtvaardig. Het biedt bescherming aan echte vluchtelingen; zij die worden bedreigd in eigen land. Degene die onterecht een beroep doet op verblijf, moet het land verlaten. Nederland heeft een open oog voor de kansen die immigratie ons biedt. We versterken de immigratie van mensen die een bijdrage leveren aan de samenleving vanwege hun kennis, arbeid, studie of dienstverlening. En we verminderen de migratie van mensen die niet mee willen of kunnen doen.

Om dit te bereiken zijn de inspanningen van het asielbeleid erop gericht een asielzoeker snel te laten weten of hij mag blijven. Procedures worden korter en doorprocederen (het stapelen van procedures) wordt tegengegaan, het categoriaal beschermingsbeleid wordt beëindigd, het terugkeerbeleid wordt effectiever, de rechtsbijstand wordt beperkt en de opvang in de regio wordt bevorderd. Bij een onterecht beroep op bescherming, moet de asielzoeker Nederland verlaten. Uitgangspunt is dat hij of zij vrijwillig vertrekt, dit wordt maximaal gestimuleerd. Mag de asielzoeker blijven, dan volgt zo snel mogelijk huisvesting in een gemeente, zodat de relatief hoge kosten van de opvang kunnen worden beperkt en de nieuwkomer kan gaan participeren in de samenleving.

Het immigratiebeleid is selectief en uitnodigend waar het kan. Dat is nodig om Nederland sterk en weerbaar te houden. Nieuwkomers zijn welkom als ze een bijdrage kunnen leveren aan onze samenleving. De kennis- en arbeidsmigranten zijn hard nodig op de arbeidsmarkt. Voor gezinsmigratie gaan we de toelatingseisen verhogen. Op die manier willen we waarborgen creëren dat mensen hier hun eigen toekomst kunnen opbouwen en niet kansloos langs de kant staan. Het is een eigen verantwoordelijkheid van mensen om zich in te zetten voor een nieuw perspectief. Verblijfsaanvragen worden alleen nog in het buitenland gedaan.

Deze ambities vergen ook aanpassing van Europese wet- en regelgeving. Veel landen om ons heen kennen dezelfde problemen rond kansarme migranten. De collega-ministers zullen samen optrekken om de andere

De beleidsartikelen

Europese landen te overtuigen van het belang van een gezamenlijk immigratiebeleid dat selectiever en restrictiever is. Ook zoeken we hiervoor steun bij de Europese Commissie en het Europees Parlement. Uitgangspunt is dat in alle lidstaten asielzoekers en migranten gelijk behandeld worden. Ook gaan wij ons inzetten om problemen met bewaking van de Schengen-buitengrens, gezamenlijk aan te pakken. We zetten ons in voor de realisatie van een Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel. Verder zullen we vooraf eisen gaan stellen aan het verblijf van langdurig ingezetenen in Europa om hun startpositie in Nederland te verbeteren.

Handhaving is uiteindelijk een voorwaarde voor een streng en rechtvaardig immigratie- en asielbeleid. Dat begint al bij de toegang tot ons land. We werken aan betere informatie-uitwisseling tussen betrokken diensten, zodat we weten wie binnen komen. Het grensmanagement wordt vernieuwd. Ook pakken we fraude aan. Illegaal verblijf in Nederland wordt strafbaar. Criminele illegalen pakken we harder aan en worden eerder het land uitgezet, de glijdende schaal wordt aangescherpt.

Tabel 10.1 Kengetallen Vreemdelingenketen (in aantallen)

	2012	2013	2014	2015	2016
Opvang, Toegang, Toelating en Toezicht					
Asielinstroom	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Overige instroom	5 810	9 850	9 090	5 880	5 880
Regulier (asielgerelateerd)	2 330	350	350	350	350
Instroom in de opvang	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Uitstroom uit de opvang	16 000	16 000	15 000	15 000	15 000
Gemiddelde bezetting in de opvang	17 155	16 140	15 140	15 140	15 140
Machtiging tot voorlopig verblijf (MVV)	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
Verblijfsvergunning regulier (VVR)	27 200	27 200	27 200	27 200	27 200
Toelating en Verblijf (TEV)	42 400	42 400	42 400	42 400	42 400
Visa	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Aantal naturalisatie verzoeken	32 000	35 500	33 500	26 500	26 500
Streefwaarden Terugkeer					
Zelfstandig vertrek	20%	20%	20%	20%	20%
Gedwongen vertrek	30%	30%	30%	30%	30%
Zelfstandig vertrek zonder toezicht	50%	50%	50%	50%	50%

Toelichting op de kengetallen

Als gevolg van de pardonregeling uit 2007 zal vanaf 2012 tot en met 2014 een stijging plaatsvinden van het aantal naturalisatieverzoeken. Vanaf 2012 vallen de procedures «MVV» en «VVR met MVV» samen onder de procedure Toelating en Verblijf (TEV).

C Beleidswijzigingen

In 2012 zal de implementatie van het herziene beleid voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) worden afgerond. Met de herijking van dit beleid wordt sneller duidelijkheid gegeven over het toekomstperspectief van amv's. Amv's die na een zorgvuldige procedure worden afgewezen omdat zij geen recht hebben op bescherming, dienen Nederland zo snel mogelijk te verlaten naar een situatie van adequate opvang, bij voorkeur gelegen in de hereniging met hun ouders. Meer dan

De beleidsartikelen

voorheen zal vorm worden gegeven aan de (duurzame) terugkeer van deze amv's.

Er komt een wetsvoorstel om de nationaliteitswet te wijzigen conform de wensen uit het regeerakkoord. Daarnaast is de beslissing genomen het taalniveau van de naturalisatietoets in Europees Nederlands te verhogen. De niveauverhoging vraagt een ander examen dat tot nu toe in gebruik is.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Vreemdelingen					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	793 065	763 820	731 821	637 445	636 304
Uitgaven	793 065	763 820	731 821	637 445	636 304
10.1 Toegang, toelating en opvang vreemdelingen	761 366	737 008	705 607	611 665	610 354
Subsidies	7 928	7 861	7 808	7 754	7 741
Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)	7 217	7 181	7 144	7 106	7 097
Diverse subsidies Vreemdelingenketen	711	680	664	648	644
Opdrachten	45 315	61 986	61 908	17 969	17 966
Programma Vernieuwing Grensmanagement	8 390	13 890	14 890	7 890	7 890
Programma Biometrie	16 500	15 500	17 500	500	500
Programma Optimalisering Proces en Informatievoorziening Vreemdelingenketen	15 800	27 800	24 800	4 800	4 800
Versterking vreemdelingenketen	4 625	4 796	4 718	4 779	4 776
Bijdragen	708 123	667 161	635 891	585 942	584 647
Immigratie- en naturalisatiedienst (IND)	282 254	265 108	262 058	243 051	242 422
Centraal Orgaan opvang Asielzoeker (COA)	425 869	402 053	373 833	342 891	342 225
10.2 Terugkeer en bewaring Vreemdelingen	31 699	26 812	26 214	25 780	25 950
Subsidies	6 800	6 600	6 600	6 400	6 300
REAN-regeling	6 800	6 600	6 600	6 400	6 300
Bekostiging	24 899	20 212	19 614	19 380	19 650
Terugkeer vreemdelingen	20 699	20 212	19 614	19 380	19 650
Vreemdelingenbewaring	4 200				
Ontvangsten	467	0	0	0	0

D2 Budgetflexibiliteit

Het grootste gedeelte van de uitgaven is verplicht. Van de programma-uitgaven (waaronder de gelden uit het regeerakkoord) is het merendeel verplicht en worden voor het beperkte vrije gedeelte plannen gemaakt.

E Toelichting op de instrumenten

10.1 Toegang, toelating en opvang vreemdelingen: een zorgvuldige en tijdige afdoening van aanvragen van een verblijfsvergunning of naturalisatieverzoek.

Subsidies

Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland (VWN)

VWN zet zich op basis van de Universele verklaring voor de Rechten van de Mens in voor de bescherming en het behartigen van de belangen van vluchtelingen en asielzoekers. Daarnaast ondersteunt VWN direct of

De beleidsartikelen

indirect vluchtelingen en asielzoekers bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. Tot slot onderneemt de vereniging activiteiten gericht op de bescherming en belangenbehartiging van vluchtelingen en asielzoekers buiten Nederland, met name in Europa. VWN ontvangt hiervoor een bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Diverse subsidies vreemdelingenketen

Hieronder vallen diverse kleine subsidies, waaronder een subsidie voor The Hague Process on Refugees and Migration.

Opdrachten

Het programma Identiteitsmanagement en Immigratie (IDMI) bestaat uit drie deelprogramma's: het programma Vernieuwing Grensmanagement (VGM), het programma Biometrie in de Vreemdelingenketen (BVK) en het programma Optimalisering Proces en Informatievoorziening Vreemdelingenketen (OPI).

Programma Vernieuwing Grensmanagement (VGM)

Het programma VGM zal in 2012 starten met de verwerving van een informatiesysteem ten einde de verschillende overheidsdiensten in staat te stellen om op een centraal punt alle passagiersgegevens, die overheidsdiensten op grond van hun wettelijke taakuitoefening mogen ontvangen, op te slaan. Naast de informatievoorziening wordt gelijktijdig gewerkt aan het tot stand komen van een Nationaal Informatie- en Analysecentrum Grens waarbij de betrokken diensten samenwerken. De implementatie van de automatische grenspassage zal verder gefaseerd worden opgeleverd, naast de grenspassage voor EU-onderdanen gaat het daarbij ook om de uitbreiding van Registered Travelers (RT) programma's.

Programma Biometrie in de Vreemdelingenketen (BVK)

Het programma Biometrie in de Vreemdelingenketen coördineert de implementatie van biometrie en de toepassing van biometrische kenmerken in de vreemdelingenketen. Hiertoe zal de vingerafdruk worden geïmplementeerd in het vreemdelingendocument en zal gestart worden met de aanbesteding van mobiele apparatuur voor het uitlezen van de biometrische kenmerken op het vreemdelingendocument. De implementatie en de gefaseerde uitrol van het EU-visum systeem zal in 2012 worden voortgezet.

Programma Optimalisering Proces en Informatievoorziening Vreemdelingenketen (OPI)

Na het afronden van de omgevingsanalyse zullen quick wins in kaart worden gebracht die in lijn zijn met de toekomstige ontwikkeling van het informatieproces. Concrete projectvoorstellen met de daarbij behorende business case zullen worden opgeleverd.

Versterking Vreemdelingenketen

Op het gebied van informatisering draagt de Basis Voorziening Vreemdelingenketen (BVV) bij aan de versterking van de vreemdelingenketen. De BVV is een centraal informatiesysteem voor de vreemdelingenketen. De recente (technische) ontwikkelingen van de BVV hebben er toe geleid dat de BVV voor de komende jaren een toekomstvast systeem is geworden. Voor de langere termijn worden met de ketenpartners scenario's ontwikkeld om tot vernieuwing van de keteninformatisering te komen.

Bijdragen*Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)*

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beoordeelt de aanvragen van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven of Nederlander willen worden. Daarbij zet de IND in op het versnellen van de doorlooptijden in de procedures.

Tabel 10.2 Streefwaarden doorlooptijden: vreemdelingenzaken waarop binnen de gestelde wettelijke termijn is besloten (in %)

	2011	2012	2013	2014	2015
Asiel	80	80	80	80	80
Regulier	100	100	100	100	100
Naturalisatie	100	100	100	100	100

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is de organisatie die zorg draagt voor de opvang van vreemdelingen in Nederland. In opdracht van de Minister voor Immigratie en Asiel biedt het COA de vreemdelingen huisvesting. Het opvangbeleid is gericht op een opvang van asielzoekers gedurende de asielprocedure. Na een eventuele afwijzing van een asiolverzoek zal in eerste instantie vanuit deze situatie van opvang met de vreemdeling gewerkt worden aan terugkeer. Na ommekeer van de vertrektermijn zal de opvang in beginsel worden beëindigd, waarna mogelijk nog plaatsing in een locatie voor vrijheidsbeperking aan de orde kan zijn om verder aan het vertrek te werken. In het geval van vergunningverlening is snelle doorstroming naar gemeentelijke huisvesting van belang om op die wijze integratie en participatie te bevorderen. De gemiddelde uitgaven per opvanggerechtigde bedragen in 2012 € 21 862.

Tabel 10.3 Indicatoren: gemiddelde verblijfsduur (in maanden)

	2012	2013	2014	2015	2016
Gemiddelde opvangduur vergunninghouders na vergunningverlening	3	3	3	3	3
Gemiddelde verblijfsduur opvang	10	9,5	9	8,5	8,5

10.2 Terugkeer en bewaring Vreemdelingen: een zorgvuldige uitvoering van het vreemdelingentoezicht, grenstoezicht en terugkeerbeleid, opdat een vreemdeling die niet of niet meer rechtmatig in Nederland verblijft, Nederland zelfstandig of gedwongen verlaat.

Subsidies*REAN-regeling*

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) werken met elkaar samen op het gebied van zelfstandige terugkeer. IOM kan vreemdelingen die zelfstandig willen vertrekken uit Nederland financieel ondersteunen. De organisatie biedt deze ondersteuning op basis van de REAN-regeling (Return and Emigration of Aliens from the Netherlands). IOM levert een bijdrage aan het faciliteren van vrijwillig terugkeer naar het land van herkomst door onder meer het geven van voorlichting en advies over vrijwillige terugkeer en extra ondersteuning voor kwetsbare groepen. Ook het procesmatig voorbereiden en begeleiden van de terugkeer (zoals het verkrijgen van reisdocumenten) hoort tot de activiteiten van IOM.

Bekostiging

Terugkeer vreemdelingen

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) draagt bij aan effectieve terugkeer van vreemdelingen die niet (langer) in Nederland mogen blijven. Het terugkeerbeleid is bedoeld om gericht illegaal verblijf van vreemdelingen in Nederland tegen te gaan en te voorkomen. Uitgangspunt is dat vreemdelingen die niet meer rechtmatig in Nederland verblijven, zelfstandig kunnen terugkeren naar het land van herkomst of vertrekken naar een land waar toegang is gewaarborgd. Als hieraan geen gehoor wordt gegeven, vindt de terugkeer gedwongen plaats.

Vreemdelingenbewaring

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen om onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden om meer gebruik te maken van alternatieven voor vreemdelingenbewaring.

De komende periode wordt een aantal van de onderzochte alternatieven voor bewaring op beperkte schaal, door middel van enkele kleinschalige pilots, verkend op praktische uitvoerbaarheid en financiële, juridische en veiligheidsconsequenties.

4. NIET-BELEIDSARTIKELEN**Niet-beleidsartikel 11: Centraal Apparaat****11.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement**

Op dit artikel staan alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met uitzondering van de AIVD (zie artikel 2). Hiertoe zijn de apparaatbudgetten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gecentraliseerd volgens de nieuwe definities van het ministerie van Financiën.

Met het hanteren van deze definities is het bundelen van de apparaatbudgetten op de voormalige beleidsartikelen onvoldoende. Zo valt bijvoorbeeld ook externe inhuur, welke voorheen deels werd bekostigd vanuit programma-uitgaven, nu onder de personele component van apparaatsuitgaven.

Aangezien de begrotingsadministratie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nog niet geheel voorziet in deze werkwijze en definities, is voor de begroting 2012 een inschatting gemaakt van de totale apparaatsuitgaven. Deze inschatting is gemaakt op basis van de realisaties over 2010.

In 2011 wordt het volledige apparaatsbudget van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opnieuw opgebouwd, volgens de nieuw te hanteren definities. Bij Voorjaarsnota 2012 zullen eventuele verschillen tussen deze uitkomsten en de raming worden gecorrigeerd.

Tabel 11.1 Centraal apparaat

(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	309 905	287 183	265 616	256 317	253 314
Uitgaven	305 445	286 069	264 962	254 851	253 314
11.1 Apparaat (exclusief AIVD)	305 445	286 069	264 962	254 851	253 314
Ontvangsten	32 232	29 865	29 865	29 865	29 865

Toelichting

In tabel 11.1 zijn de apparaatuitgaven van het kerndepartement opgenomen, inclusief de Dienst Terugkeer en Vertrek. De reeks is exclusief de apparaatuitgaven van de AIVD. Deze zijn, vanwege het specifieke karakter, begroot op het beleidsartikel 2 AIVD.

De apparaatuitgaven kerndepartement betreffen de personele uitgaven (inclusief externe inhuur) en uitgaven aan materieel benodigd voor de ondersteunende processen (bijvoorbeeld huisvesting, opleidingen, ICT/kantoorautomatisering, etc.). In deze totaalreeks vallen ook de bijdragen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Shared Service Organisaties voor het Rijk, zoals P-direkt, de Werkmaatschappij en de Rijksgebouwendienst.

Vanaf de begroting 2013 zal meer inzicht in de apparaatsuitgaven worden gegeven door deze op te splitsen in personeel (eigen personeel en externe inhuur) en materieel (waarvan ICT/kantoorautomatisering en bijdragen aan Shared Service Organisaties van het Rijk).

11.2 Totaal overzicht Apparaatsuitgaven en -kosten BZK

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is tevens verantwoordelijk voor negen baten-lastendiensten. In de onderstaande tabel zijn de apparaatskosten weergegeven die deze baten-lastendiensten maken voor hun bedrijfsvoering. Deze worden nader toegelicht in de paragraaf met betrekking tot de baten-lastendiensten. Uiteraard zijn de apparaatskosten niet in alle gevallen toe te rekenen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, aangezien enkele baten-lastendiensten rijksbreed werken (dus voor alle departementen).

Naast deze baten-lastendiensten draagt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met een bijdrage ook bij aan de taakuitvoering door enkele ZBO's en RWT's. Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de bekostiging van personeel en materieel bij deze organisaties. Voor de ZBO's en RWT's die een financiële bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen voor de uitvoering van hun taken zijn in tabel 11.2 de totale apparaatskosten opgenomen.

Tabel 11.2 geeft een overzicht van de totale apparaatsuitgaven voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de apparaatskosten van de baten-lastendiensten, ZBO's en RWT's. Overigens kunnen de onderstaande cijfers niet in één totaalbedrag worden gevat, omdat het zowel *uitgaven* als *kosten* van apparaat betreft.

Tabel 11.2 Totaal overzicht apparaatsuitgaven en -kosten BZK (bedragen x 1 000 Euro)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal apparaat ministerie BZK		495 006	473 741	451 994	440 489	438 706
Kerndepartement		305 446	286 069	264 962	254 851	253 314
AIVD		189 560	187 672	187 032	185 638	185 392
Baten-lastendiensten						
P-Direkt	54 451	54 253	51 612	49 042	48 361	47 710
FMHaaglanden	80 286	94 425	93 016	92 460	91 445	90 937
Werkmaatschappij	96 689	92 994	96 627	97 573	97 762	97 454
Doc-Direkt	24 372	24 866	24 761	24 808	24 829	24 963
BPR	88 058	98 720	100 385	101 853	103 974	106 151
IND	332 877	326 441	312 790	309 110	299 596	309 075
RGD	138 765	129 107	124 493	118 832	114 291	114 146
Logius	74 792	68 329	63 822	65 669	67 373	68 696
Dienst Huurcommissie	18 714	20 859	16 219	14 819	14 269	13 769
ZBO's en RWT's¹						
– COA	110 000					
– Stichting Administratie Indonesische Pensioenen	1 400					

¹ De apparaatskosten zijn alleen voor 2011 opgenomen omdat over verdere jaren de informatie ontbreekt. De apparaatskosten van de ZBO's Kiesraad en Huurcommissie zijn niet opgenomen, omdat deze worden bekostigd vanuit respectievelijk het secretariaat van de Kiesraad (artikel 1) en de baten-lastendienst Dienst Huurcommissie.

De Tweede Kamer heeft aangegeven graag inzicht te krijgen in de apparaatsuitgaven per beleidsterrein. In tabel 11.3 is weergegeven wat de apparaatsuitgaven zijn per onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Tabel 11.3 Apparaatsuitgaven per beleidsonderdeel (x 1 000 euro)

Directoraat-generaal	Apparaatsuitgaven 2012	Beleidsartikelen
Wonen, Wijken en Integratie	25 706	3, 4 en 5
Bestuur en Koninkrijksrelaties	28 135	1, 6 en 7
Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk	13 821	8
Vreemdelingenzaken (inclusief Dienst Terugkeer en Vertrek)	62 286	10
Algemene Bestuursdienst (Inclusief Top Management Groep (TMG) van het Rijk)	26 444	8
Dienst concernstaf en bedrijfsvoering	147 464	Niet-beleidsartikel 11
Kiesraad	1 580	1
Totaal	305 446	

11.3 Kleinere overheid

Het kabinet kiest voor een «krachtige, kleine en dienstverlenende overheid». Onderdeel daarvan is een compacte Rijksdienst. In dat kader heeft het kabinet besloten tot financiële taakstellingen voor alle ministeries. In tabel 11.4 zijn de taakstellingen weergegeven die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de komende jaren moet invullen. Daarna wordt toegelicht op welke wijze deze taakstellingen worden gerealiseerd.

Tabel 11.4 Taakstellingen «Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's» (x 1 000 euro)

Omschrijving	2012	2013	2014	2015	structureel
Taakstelling Rijk, Agentschappen en uitvoerende ZBO's					
– Efficiencykorting personeel en materieel (generieke deel)	– 14 949	– 33 713	– 48 923	– 64 723	– 73 524
– Aanvullende korting (additionele deel, indien van toepassing)	– 1 300	– 17 458	– 52 014	– 70 449	– 82 663

* Betreft taakstelling na departementale herindeling

Algemeen

De generieke taakstellingen betreffen een efficiencykorting op personele en materiële uitgaven. Daarmee beoogt het kabinet de doelmatigheid van de organisaties te verhogen. Deze generieke taakstelling geldt voor alle onderdelen van het departement.

De additionele taakstelling heeft voor verschillende onderdelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uiteenlopende gevolgen, ondermeer wat betreft (financiële) impact en personele bezetting. Ook in de fasering en de aanpak van het uitvoeren van de additionele taakstelling zijn verschillen tussen de organisatieonderdelen te onderkennen.

De invulling van de taakstellingen heeft personele consequenties voor alle organisatieonderdelen van BZK. Rode draad hierbij is:

- indikken van de topstructuur;
- waar dat mogelijk en verantwoord kan: het vergroten van de span of control;
- vermindering van de omvang van de dienstonderdelen.

Nadere toelichting

In totaal gaat het voor heel het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (dus inclusief de baten-lastendiensten) om een vermindering van circa 2 000 functies in de komende jaren. Omdat verreweg de meeste mensen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de uitvoering werken, doen zich daar ook de

De niet-beleidsartikelen

grootste personele effecten voor. Ook het kerndepartement krimpt de komende jaren. Verder gaat BZK naar een slanke en compacte staf, passend bij het BZK van nu.

Daarnaast wordt bij alle onderdelen ingezet op een verdere versobering van de bedrijfsvoering. Voorbeelden zijn:

- het sharen van BZK-tv binnen de rijksdienst;
- geen of zeer terughoudend gebruik van dienstauto's door directeuren;
- strak sturen op hoogte van rekening voor de mobiele telefoon en abonnementenadministratie;
- hergebruik van printercartridges;
- digitale salarisstroken;
- versobering van het kerstpakket;
- verlengen afschrijvingstermijnen ICT;
- minder reprografie en meer digitaal (norm is digitaal, tenzij..);
- meer gebruik maken van rijksopleidingen;
- gebruik van B-merk voor kantoorartikelen en minder postrondes.

Stuk voor stuk levert iedere versobering een beperkt besparingsbedrag op, maar alle kleine bedragen tellen op tot een aanzienlijk bedrag. Gezien de omvang van de totale taakstellingen voor BZK is het van belang ook de mogelijkheden tot besparingen op de bedrijfsvoering optimaal te benutten.

Daarnaast zal het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een deel van de additionele taakstelling realiseren met de besparingen die volgen uit het programma «Compacte Rijksdienst». Dit zijn besparingen door onder meer:

- het «sharen» en professionaliseren van de inkoopfunctie;
- het terugdringen van de kosten voor ICT-infrastructuur;
- het besparen op werkplekbeheer;
- het «sharen» van documentmanagement taken.

De gevolgen van de additionele taakstelling slaan niet volledig neer op het centraal apparaatartikel. Sommige effecten doen zich voor op de beleidsartikelen. Waar zinvol en relevant is in de beleidsartikelen opgenomen op welke onderwerpen versoberingen worden doorgevoerd. Ook de gevolgen van de generieke taakstelling slaan niet volledig neer op het centraal apparaatartikel aangezien de taakstelling onder meer is doorvertaald naar de baten-lastendiensten.

Artikel 12 Algemeen**A Algemene doelstelling**

Op dit artikel worden de centrale onderzoeksbudgetten en de werkzaamheden van internationale zaken begroot.

Tabel 12 Algemeen					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	2 272	2 272	1 480	1 118	3 831
Uitgaven	14 084	4 426	2 180	3 475	3 831
12.1 Algemeen	1 480	1 480	1 480	1 296	1 296
Opdrachten	1 480	1 480	1 480	1 296	1 296
12.2 Verzameluitkeringen	12 604	2 946	700	2 179	2 535
Opdrachten	12 604	2 946	700	2 179	2 535
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Algemeen

Het budget wordt aangewend voor kennis, onderzoek en internationale zaken. Het gaat om strategisch, beleidsondersteunend en evaluatief onderzoek dat raakvlakken heeft met meerdere beleidsterreinen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Verder zijn hier de budgetten opgenomen voor het onderhouden en uitbreiden van internationale relaties op het gebied van bestuur.

Het betreffen de uitgaven voor:

- het plaatsen van ambassaderaden (bilaterale samenwerking en projecten);
- het coördineren en voorbereiden van de Raad voor Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ Raad);
- gevolg geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit internationale verdragen;
- het opstellen en (mede) implementeren van besluiten, programma's en projecten in het kader van de samenwerking binnen de Europese Unie;
- coördinatie van hoog (ambtelijke) internationale bezoeken;
- ontwikkeling en uitvoering ten aanzien van informatie uitwisseling.

Verzameluitkering

De verzameluitkering kent zijn wettelijke grondslag in de Financiële-verhoudingswet en keert uit aan de decentrale overheden. In de verzameluitkering zijn de beleidsthema's gebundeld die maximaal € 10 mln. voor de medeoverheden beslaan. Aanleiding voor de invoering van de verzameluitkering is de behoefte aan een wijze van middelenverstrekking aan de medeoverheden die ruimte biedt voor lokaal maatwerk en die onnodige administratieve lasten voorkomt. Dit te meer gezien de geringe omvang van de middelen.

Artikel 13 Nominaal en onvoorzien

Tabel 13 Nominaal en onvoorzien					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	35 677	16 219	1 972	15 807	15 564
Uitgaven	32 277	24 819	10 572	15 807	15 564
13.1 Loonbijstelling	4 461	4 098	3 712	3 430	3 397
13.2 prijsbijstelling	10 721	5 747	2 631	7 512	6 779
13.3 Onvoorzien	17 095	14 974	4 229	4 865	5 388

Artikel 14 VUT-fonds

In de zomer van 2005 hebben de sociale partners bij de overheid een akkoord gesloten over VUT/prepensioen/levensloop (VPL). Een belangrijke afspraak uit dit akkoord vormde het gegeven dat de toekomstige premie van het VUT-fonds zoveel mogelijk stabiel zou moeten blijven. Hierdoor ontstond een liquiditeitsbehoefte bij het fonds voor de periode van de looptijd van het fonds. Hiervoor is een leenovereenkomst tussen de Staat en het fonds gesloten die voor het laatst is herzien in 2009. De overeenkomst bevat een leningplafond van maximaal € 1,8 mld. Het fonds kan op ieder gewenst moment een beroep doen op uitbetaling van een tranche van deze lening. Daarnaast is zij bevoegd een tranche geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen. Deze werkwijze stelt het fonds in staat in te spelen op actuele liquiditeitsbehoeften. In onderstaande tabel zijn de huidige ramingen opgenomen.

Tabel 14 VUT-fonds					
(x € 1 000)	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	100 000	380 000	0	0	0
Uitgaven	100 000	380 000	0	0	0
14.1 VUT-fonds	100 000	380 000	0	0	0
Ontvangsten	14 600	15 400	224 300	740 100	182 700

5. DE BATEN-LASTENDIENSTEN

5.1 Baten-lastendienst Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)

Inleiding

Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) is de spil in de identiteitsinfrastructuur voor het vastleggen, beheren, verstrekken en gebruiken van persoonsgegevens voor burgers en organisaties met een publieke taak. BPR is een professionele beheerorganisatie. De belangrijkste producten zijn het beheer van het GBA-stelsel (Gemeentelijke Basisadministratie), het beheer van de reisdocumentenketen en de beheervoorziening voor het Burger Service Nummer (BSN).

Voor deze producten voert BPR onder andere de volgende taken uit:

- het inrichten en uitvoeren van het beheer voor het GBA-netwerk, de beheervoorziening BSN en de reisdocumentenketen;
- het bijhouden van een basisregister en signaleringsregister voor reisdocumenten;
- het autoriseren van afnemers voor het gebruik van gegevens uit de GBA;
- het geven van voorlichting en ondersteuning aan burgers en overheden over GBA, BSN en reisdocumenten.

Vanuit de expertise van BPR zal tevens een bijdrage geleverd worden aan (nieuwe) taken:

- de borging van de voorzieningen Sedula, kwaliteit Persoonsinformatievoorziening Nederlandse Antillen en Aruba (PIVA-V) in Caribisch Nederland;
- ondersteuning van het ontwikkelprogramma modernisering GBA (mGBA) en de voorbereiding voor het beheer van de Basisregistratie Personen (BRP);
- ondersteuning van het ontwikkelprogramma Register Niet Ingezetenen (RNI) en de voorbereiding van het toekomstige beheer (oktober 2012).

De kosten voor het beheren van de GBA worden doorberekend aan de gebruikers in de vorm van een kostendekkend tarief. Vanaf 2008 is het grootste deel van de overheidsinstellingen overgestapt op budgetfinanciering. Dit betekent dat de afzonderlijke departementen budget hebben overgeheveld naar DGBK. DGBK beheert, in de rol van opdrachtgever, de gelden en betaalt ten behoeve van de afzonderlijke overheidsgebruikers de kosten voor het gebruik van het GBA. De aangesloten overheidsinstellingen ontvangen om deze reden vanaf 2008 geen factuur meer. Voor de overige overheidsinstellingen en private partijen wordt het systeem van tarieffinanciering gecontinueerd in de vorm van een abonnementsprijs. Het Burgerservicenummer (BSN) wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De kosten komen voor rekening van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De kosten voor het beheren van de reisdocumentenketen en de kosten van de productie en distributie van de reisdocumenten worden gedekt uit het tarief dat BPR in rekening brengt bij de uitgevende instanties. De kosten van de taken in Caribisch Nederland, de ondersteuning van de ontwikkelprogramma's en de kosten van beheer van de RNI worden betaald door de opdrachtgever Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Begroting van baten en lasten voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst BPR							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	30 234	23 364	31 955	33 255	32 655	32 655	32 655
Opbrengst overige departementen	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden	77 934	66 235	67 215	74 455	76 248	78 095	79 996
Rentebaten	79	50	50	50	50	50	50
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	108 247	89 649	99 220	107 760	108 953	110 799	112 701
Lasten							
Apparaatskosten							
– personele kosten	7 329	7 345	8 175	9 007	8 716	8 855	8 997
<i>waarvan eigen personeel</i>	5 805	5 545	6 375	7 344	7 049	7 190	7 334
<i>waarvan externe inhuur</i>	1 524	1 800	1 800	1 663	1 667	1 665	1 663
– materiële kosten	86 518	80 713	90 545	91 378	93 137	95 119	97 154
<i>waarvan ICT</i>		250	250	250	250	250	250
Rentelasten	94	35	0	1 375	1 100	825	550
Afschrijvingskosten	4 422	1 556	500	6 000	6 000	6 000	6 000
– <i>inventaris en installaties</i>	186	500	500	500	500	500	500
– <i>materieel (m)GBA</i>	2 125	0	0	0	0	0	0
– <i>materieel RAAS</i>	2 111	1 056	0	0	0	0	0
– <i>materieel ORRA</i>	0	0	0	5 500	5 500	5 500	5 500
Overige lasten							
– <i>dotaties voorzieningen</i>	0	0	0	0	0	0	0
– <i>bijzondere lasten</i>	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	98 363	89 649	99 220	107 760	108 953	110 799	112 701
Saldo van baten en lasten	9 884	0	0	0	0	0	0
wv te restitueren aan GBA afnemers	5 408						
wv te restitueren aan opdrachtgever reisdocumenten	4 476						
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van BPR is een kostendekkende exploitatie. De baten en lasten bedragen in 2012 € 99,2 mln. Het grootste gedeelte van de lasten (€ 90,5 mln.) betreft de kosten die worden gemaakt voor de productie en distributie van de reisdocumenten, het in stand houden van het GBA-netwerk, het beheer van de centrale verstrekingsvoorziening van de GBA (GBA-V) en de beheervoorziening BSN, PIVA-V en Sedula. De personele lasten bedragen € 8,2 mln. in 2012. Hierin is rekening gehouden met de rijksbrede doelmatigheidskorting van 1,5% en de nieuwe taken die aan BPR zijn opgelegd. De generieke taakstelling zal gerealiseerd worden door besparingen op de bedrijfsvoering door gebruik maken van diverse SSO's, minder drukwerk, incompany opleidingen, minder externe inhuur en hergebruik van meubilair. De additionele taakstelling wordt gerealiseerd door hierover afspraken met de opdrachtgevers te maken. Vanaf 2011 zal er invulling gegeven worden aan de compacte rijksdienst. De hiervoor benodigde investeringen zullen beschikbaar worden gesteld. Op de materiële activa wordt in 2012 € 0,5 mln. afgeschreven. Dit betreft de afschrijving op de kantoorautomatisering en inventaris.

In 2012 stijgen de lasten en daarmee ook de baten. De stijging wordt veroorzaakt door nieuwe opdrachten:

- Beheer RNI (1 oktober 2012);
- Beheer PIVA-V en Sedula.

De baten-lastendiensten

Voor de financiëring van de Online Raadpleegbare Reisdocumentenadministratie (ORRA) was uitgegaan van een financieringsritme die voorzorg in een investering in 2013. In 2010 en 2011 is echter, mede gelet op de besluitvorming over de opslag van de vingerafdrukken in de decentrale reisdocumentenadministraties, een pas op de plaats gemaakt met de realisatie van de ORRA. Er wordt onderzocht op welke wijze de ORRA vorm dient te krijgen. De uitkomst daarvan zal de uiteindelijke hoogte van de baten en lasten hiervan bepalen.

De opbrengst van het moederdepartement (€ 32,0 mln.) bestaat uit:

- de vergoeding van de kosten voor het gebruik van de GBA door de afnemers die met ingang van 1 januari 2008 onder de budgetfinanciering vallen (100 mln. berichten * € 0,10 = € 10 mln.);
- de vergoeding van rijksleges en gemeentelijke leges voor de verstrekking van de identiteitskaarten aan jeugdigen (470 000 documenten * € 34,67 = € 16,3 mln.);
- de bijdrage in de kosten van de beheervoorziening BSN (€ 3,0 mln.);
- de bijdrage in de kosten voor de voorziening PIVA-V en Sedula (0,8 mln.);
- de bijdrage voor het beheer van de RNI (1,9 mln.).

De opbrengsten van derden (€ 67,2 mln.) bestaan uit:

- de opbrengsten van de afnemers van de GBA die niet onder budgetfinanciering vallen (60 mln. berichten * € 0,10 = € 6 mln.);
- de leges voor de reisdocumenten die de uitgevende instanties aan BPR afdragen (1,7 mln. paspoorten * € 23,45 en 1 mln. identiteitskaarten * € 18,15 en spoedtoeslag € 3,2 mln. = € 61,2 mln.).

BPR heeft geen voorzieningen op de balans opgenomen. Het positieve resultaat in 2010 is terugbetaald aan de opdrachtgevers van GBA en Reisdocumenten.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000) Baten-lastendienst BPR							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari (incl. deposito)	59 097	31 947	30 047	30 047	30 047	27 147	27 147
2. Totale operationele kasstroom	6 286	0	500	6 000	6 000	6 000	6 000
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 154	- 500	- 500	- 28 000	- 500	- 500	- 500
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0					
3. Totaal investeringkasstroom	- 154	- 500	- 500	- 28 000	- 500	- 500	- 500
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 20 188	0	0	0	- 2 900	0	0
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement(+)	0	0	0	0	0	0	0
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 2 123	- 1 400	0	- 5 500	- 5 500	- 5 500	- 5 500
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	0	0	0	27 500	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 22 311	- 1 400	0	22 000	- 8 400	- 5 500	- 5 500
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	42 918	30 047	30 047	30 047	27 147	27 147	27 147

N.B.: Maximale roodstand is € 0,5 mln.

In het kasstroomoverzicht is uitgegaan van een investering in de ORRA in 2013 ter grootte van € 27,5 mln. Ook hier bepaalt de uitkomst van het onderzoek naar de wijze waarop de ORRA vorm dient te krijgen, de uiteindelijke hoogte en het tijdstip van deze investering. Voor deze investering zal een leenfaciliteit bij het ministerie van Financiën worden afgesloten, die in vijf jaar wordt afgelost. De kosten van de reisdocumen-

De baten-lastendiensten

tenadministratie worden verdisconteerd in de kostprijs van het reisdocument.

Voor de eigen organisatie wordt jaarlijks € 0,5 mln. geïnvesteerd in de kantoorautomatisering. Deze investeringen worden uit het eigen vermogen gefinancierd.

Doelmatigheid

De doelmatigheid van BPR wordt inzichtelijk gemaakt door het opnemen van de tarieven voor de reisdocumenten en de GBA en indicatoren met betrekking tot de kwaliteit van deze producten.

Doelmatigheidsindicatoren

Omschrijving Generiek Deel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kostprijs GBA bericht in €	0,13	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Kostprijs paspoort in €*	22,95	23,70	23,45	24,15	24,88	25,62	26,39
Kostprijs identiteitskaart in €*	17,80	18,34	18,15	18,69	19,26	19,83	20,43
Omzet GBA in €	20 mln.	16 mln.	16 mln.	16 mln.	16 mln.	16 mln.	16 mln.
Omzet reisdocumenten in €	85 mln.	70 mln.	78 mln.	85 mln.	87 mln.	88 mln.	90 mln.
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	81	75	95	95	90	90	90
Saldo van baten en lasten (%)	0	0	0	0	0	0	0
Geretourneerde documenten: Reisdocumenten	nvt	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%
Berichten via netwerk: GBA	nvt	45%	50%	50%	50%	50%	50%
Omschrijving Specifiek Deel							
ICT Diensten							
Kwaliteitsindicatoren:							
Beschikbaarheid GBA-V	99,99%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%
Beschikbaarheid GBA	99,95%	99,00%	99,00%	99,00%	99,00%	99,00%	99,00%
Betrouwbaarheid NGR	99,95%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%
Betrouwbaarheid BSN	99,94%	99,80%	99,80%	99,80%	99,80%	99,80%	99,80%
Klanttevredenheid**							

* Door indexering van de productieprijs bij de producent (via meerjarige contracten) stijgt de kostprijs.

** In 2011 wordt er een nulmeting uitgevoerd.

Kostprijs per product

De hoogte van de leges is gelijk aan de kostprijs van de documenten die BPR in rekening brengt bij de uitgevende instanties, zoals de gemeenten, de buitenlandse posten en Caribisch Nederland (Bonaire, Eustatius en Saba). De gepresenteerde kostprijs is exclusief de gemeentelijke leges en eventuele spoedtoeslagen. De verwachting is dat het tarief voor het paspoort en de identiteitskaart per 1 januari 2012 als gevolg van prijsindexering met 2,3% zal toenemen.

Het GBA-tarief is de afgelopen jaren sterk gedaald (tarief in 2008 was 18 cent) door o.a. doelmatigheidsresultaten uit efficiëntere inkoop en aanbesteding. Het tarief voor 2012 is € 0,10 per bericht.

Aantal geretourneerde documenten: Reisdocumenten

Een indicator voor de kwaliteit van het proces van aanvraag, productie en distributie van de reisdocumenten is het aantal geretourneerde documenten. Een document wordt geretourneerd indien de kwaliteit niet voldoet aan de gestelde normen, bijvoorbeeld omdat de foto niet voldoet aan de gestelde eisen, er fouten zijn gemaakt bij het invoeren van de aanvraag of het document is beschadigd tijdens de productie. Het streven is het aantal geretourneerde documenten onder de norm van 0,2% te houden. De voorschriften en procedures voor de uitgevende instanties en de controles daarop als onderdeel van de kwaliteitszorg dragen daaraan

De baten-lastendiensten

bij. Voor het jaar 2012 wordt er uitgegaan van een norm van 0,2% geretourneerde documenten en € 3 mln. uitgegeven documenten per jaar. In 2010 is een score van 0,12% gerealiseerd.

Aantal verzonden berichten via (online) netwerk: GBA

De doelstelling is in 2012 50% van het geraamde totaal aantal berichten (160 mln.) over het netwerk te versturen. In 2010 is een score van 39% (65 mln. berichten online op het totaal van 169 mln. berichten) gerealiseerd.

Beschikbaarheid

De doelstelling in 2012 voor de beschikbaarheid van het GBA netwerk is het halen van de gestelde norm (99,9%). Over 2010 is een beschikbaarheid van 99,9% gerealiseerd. Voor de GBA-V (GBA-Verstrekingen), NGR (Nieuwe Generatie Reisdocumenten)netwerk en BSN zijn respectievelijk de volgende percentages gerealiseerd, 99,9%, 100% en 99,8%.

5.2 Tijdelijke baten-lastendienst Doc-Direkt

Inleiding

Doc-Direkt bestaat sinds 1 januari 2011 en valt onder het Directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR).

De Missie

Doc-Direkt is de rijksbrede shared service organisatie die archieven bewerkt ten behoeve van een toegankelijke, tijdige en transparante informatievoorziening van de rijksoverheid. Doc-Direkt draagt bij aan het zijn van een betrouwbare rijksoverheid.

De Visie

Doc-Direkt zorgt ervoor dat de rijksoverheid op het vlak van documentaire informatiehuishouding in control en op orde is. Dit doen we voor nu, voor morgen en voor later. Doc-Direkt draagt hiermee bij aan de kernwaarden van de democratie en aan goed openbaar bestuur. Doc-Direkt werkt vraaggestuurd, ketengericht, doelgericht en zakelijk dienstverlenend. Doc-Direkt is deskundig, betrouwbaar, vernieuwend en flexibel. Doc-Direkt is een inspirerende organisatie waar professionals met plezier werken.

De Taken

De organisatie Doc-Direkt heeft drie hoofdtaken:

1. beheren en bewerken van de reguliere instroom;
2. wegwerken van de achterstanden van na 1976; alle achterstanden moeten in 2019 (totaal 10 jaar) zijn weggewerkt;
3. oppakken digitale archiefbewerking; m.i.v. 2012 zal het oppakken van de digitale archiefbewerking nader uitgewerkt worden.

Organisatieontwikkeling

Doc-Direkt is een zich nog ontwikkelende nieuwe baten-lastendienst waarbij de personele instroom is gerealiseerd vanuit de diverse ministeries. Het instromende personeel zal (deels) nog moeten worden om- en bijgeschoold. Daarnaast is Doc-Direkt opgericht met (in ieder geval) het doel om in de jaren 2010–2019 een achterstand weg te werken en tegelijk de reguliere aanwas onder controle te houden. Dit houdt een constante werkstroom in van naar berekening 65 km te bewerken archief per jaar. De huidige capaciteit zal dat niet kunnen verwerken, indien er geen nieuwe methode(s) van selectie en verwerking worden geïnitieerd. Derhalve vinden er thans pilots plaats in het kader van de Nieuwe Selectie Aanpak (NSA), die zicht moeten geven op een snellere be- en verwerking van de archieven van het Rijk. De NSA wordt ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van het Nationaal Archief in nauwe samenwerking met de zorgdraggers/opdrachtgevers van Doc-Direkt.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Begroting van baten-lastendienst voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst Doc-Direkt							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	0	13 767	11 781	11 300	10 704	10 337	10 259
Opbrengst overige departementen	0	11 112	13 573	14 079	14 598	14 814	14 892
Opbrengst derden	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	24 879	25 354	25 379	25 302	25 151	25 151
Lasten							
Apparaatskosten							
– Personele kosten	0	14 315	14 315	14 315	14 315	14 315	14 315
– Waarvan eigen personeel		13 815	13 815	13 815	13 815	13 815	13 815
– Waarvan externe inhuur		500	500	500	500	500	500
– Materiële kosten	0	10 057	10 551	10 446	10 493	10 514	10 648
– Waarvan ICT		800	800	800	800	800	800
Overige lasten							
– Rentelasten	0	0	24	29	30	16	7
– Afschrijvingskosten	0	0	214	339	464	306	181
– Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– Bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	24 372	25 104	25 129	25 302	25 151	25 151
Saldo van baten en lasten	0	507	250	250	0	0	0

Toelichting

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van Doc-Direkt is een kostendekkende exploitatie. Voor de begroting 2012 is de begroting 2011 als uitgangspunt genomen. Doc-Direkt zet hierbij gehanteerde vooronderstellingen, normen en verwachtingen voort als uitgangspunt voor de begrote cijfers van volgend jaar en verder.

Doordat Doc-Direkt zich nog in de ontwikkelingsfase bevindt, is Doc-Direkt in staat om de opgelegde taakstellingen, zowel generiek (leidend tot tariefverlagingen) als additioneel (leidend tot versobering of efficiency), te bewerkstelligen uit zowel productie- als productiviteitsverbetering. Grondslag hiervoor zijn de gegevens over 2011. Beide taakstellingen zijn in bovenstaand cijferbeeld verwerkt.

De invulling van de generieke taakstelling leidt tot lagere baten. Door de productiviteitsverbetering kan Doc-Direkt meer werk verzetten en dus in rekening brengen, waardoor de baten stijgen. Beide ontwikkelingen leiden tot nagenoeg gelijkblijvende baten over de jaren heen.

Baten-lastendienst Doc-Direkt						
Verdeling omzet naar productgroepen						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten						
Bewerken	17 858	16 209	16 341	16 404	16 360	16 360
Beheren	6 074	7 390	7 303	7 190	7 103	7 103
Overige diensten	947	1 755	1 735	1 708	1 688	1 688
Totaal baten	24 879	25 354	25 379	25 302	25 151	25 151

De baten-lastendiensten

Toelichting

Doc-Direkt verwerft als baten-lastendienst omzet met diverse producten en diensten zoals die zijn vastgelegd in de Producten- en Dienstencatalogus Doc-Direkt (PDC). De PDC wordt vastgesteld in het interdepartementaal opdrachtgeversoverleg. Dit vormt de grondslag voor de financieringsystematiek.

Voor het meten van het volume (q) van deze diensten en producten worden uiteenlopende eenheden gebruikt: meters, pallets, dossiers, uren en projecten. Afhankelijk van de soort benodigde onderliggende activiteiten heeft een meeteenheid meerdere specifieke tarieven (p). Alle producten en diensten zijn te bundelen tot drie productgroepen:

1. Beheren:
  - Opslag van semi-statische archieven;
  - Het beheer van semi-statische archieven zoals materiële verzorging, verstrekken van inlichtingen en verzorgen van uitleningen, in- en uithuizing van bestanden, afvoer van vernietigbare bestanden.
2. Bewerken:
  - Het selecteren en toegankelijk maken van archieven van termijnbestanden;
  - Het selecteren, toegankelijk maken en materieel verzorgen van archieven bestemd voor overbrenging naar een openbare archiefbewaarplaats alsmede voorbereiding en begeleiding van deze overbrenging.
3. Overige diensten:
  - Uitvoeren en/of begeleiden van maatwerkopdrachten;
  - Advies op verzoek;
  - Ontwikkelen en beheer selectielijsten;
  - Speciaal transport.

De ontwikkeling van de PDC bespreekt Doc-Direkt met de klantenraad. De klantenraad is vanaf de eerste drie maanden van 2011 operationeel.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst Doc-Direkt							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari (incl. deposito)	0		507	757	1 007	1 007	1 007
2. Totale operationele kasstroom	0	507	464	589	464	306	181
3a. Totaal investeringen (-/-)	0	- 800	- 400	- 400	0	0	0
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	0	- 800	- 400	- 400	0	0	0
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0					
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement(+)	0	0					
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	0		- 214	- 339	- 464	- 306	- 181
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	0	800	400	400	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	0	800	186	61	- 464	- 306	- 181
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	0	507	757	1 007	1 007	1 007	1 007

Toelichting

Er loopt een aanbesteding voor een productiesysteem ten behoeve van het primair proces (voor de processen bewerken van archieven en beheren van archieven en voor warehousemanagement).

Doelmatigheid

Overzicht	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Doelmatigheidsindicatoren						
Kostprijzen/uur:						
Bewerken	68,00	66,98	65,96	64,94	63,92	63,92
Beheren	62,00	61,07	60,14	59,21	58,28	58,28
Overige diensten	144,00	141,84	139,68	137,52	135,36	135,36
FTE-totaal (excl externe inhuur)	318	318	318	318	318	318
FTE productief	263	273	273	273	273	273
Uren per productieve fte	1 370	1 375	1 380	1 380	1 385	1 385
Saldo van baten en lasten (%)	2	1	1	0	0	0
Realisatie achterstand in kilometers	20	30	30,6	31,2	31,5	31,5
Ziekteverzuim %	5%	5%	5%	5%	5%	5%

Toelichting

In de dalende kostprijzen tussen 2012 en 2015 is de generieke taakstelling verwerkt.

In de invulling van de additionele taakstelling wordt voorzien door:

- de aanname dat door verworven kennis en ervaring de productiviteit met 5 uur stijgt in 2012 ten opzichte van 2011, met 10 uur in 2013 en 2014 ten opzichte van 2011 en met 15 uur in 2015 en 2016 ten opzichte van 2011;
- de introductie van de Nieuwe Selectie Aanpak (NSA). Hierdoor zal met minder uren eenzelfde hoeveelheid meters kunnen worden bewerkt. De NSA is naar verwachting op termijn (2015 en verder) van toepassing op ca 50% van de uitgevoerde bewerkingen en levert dan een totale verbetering op van 5% in het proces Bewerken. In de jaren 2013 en 2014 wordt de Nieuwe Selectie Aanpak al gedeeltelijk ingevoerd. Voor 2013 wordt uitgegaan van een efficiencyverbetering van 2%, voor 2014 van 4%.

Realisatie achterstand wordt vooralsnog aangehouden op gemiddeld 30 km per jaar.

Ziekteverzuim: de Verbaannorm voor Doc-Direkt is 4,9%. Doc-Direkt houdt vooralsnog de ziekteverzuimindicatie van 5% over 2011 aan en streeft dit ook voor 2012 en verder na.

5.3 Tijdelijke Baten-lastendienst Logius

Inleiding

Logius is in 2006 opgericht als gemeenschappelijke beheerorganisatie voor overheidsbrede ICT-oplossingen. Met ingang van 2010 heeft Logius de status van tijdelijke baten-lastendienst gekregen. Logius is onderdeel van het directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR). De missie van Logius luidt: «Logius, de dienst digitale overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, biedt publieke dienstverleners een samenhangende ICT-infrastructuur, zodat burgers en bedrijven betrouwbaar, snel, groen en gemakkelijk elektronisch zaken met hen kunnen doen.»

Taken

Logius heeft drie taken:

- Beheer en exploitatie van bestaande producten;
- Inbeheername van nieuwe producten;
- Doorontwikkeling.

Beheer en exploitatie van bestaande producten

Logius verzorgt het beheer en de exploitatie van overheidsbrede ICT-producten en -standaarden. Beheer en exploitatie hebben betrekking op het stabiel draaiend houden van een product en het (daadwerkelijk) beschikbaar stellen daarvan aan klanten. Vooraf vastgestelde dienstverleningsafspraken geven klanten inzicht in wat zij kunnen verwachten van de producten die Logius in beheer heeft.

Inbeheername van nieuwe producten

Bij de inbeheername van een nieuw product toetst Logius in hoeverre dit product voldoet aan de eisen om in beheer te worden genomen. Uitgangspunt is dat nieuwe producten passen in de missie van Logius en derhalve betrekking hebben op infrastructurele producten met een generiek karakter.

Doorontwikkeling

Indien klanten een nieuwe functionaliteit op een bestaand product wensen en er is een beleidsopdrachtgever bereid zorg te dragen voor de financiering ervan, dan is er sprake van doorontwikkeling. Logius is een beheerorganisatie; doorontwikkeling vindt daarom zo veel mogelijk buiten Logius plaats. Om in een vroeg stadium te kunnen sturen op gewenste functionaliteiten die nodig zijn voor optimaal beheer, verzorgt Logius veelal de tactische aansturing van doorontwikkelactiviteiten.

De winst van een gemeenschappelijke beheerorganisatie als Logius komt pas echt van de grond als steeds meer overheidorganisaties gebruik maken van de producten van Logius. Logius onderhoudt daartoe contacten met (potentiële) klanten, inventariseert klantwensen, geeft voorlichting over (nieuwe) producten en zorgt voor de uitwisseling van best practices. Ook ondersteunt Logius klanten in het stimuleren van het gebruik door eindgebruikers (burgers en bedrijven). Een goede elektronische dienstverlening aan burgers en bedrijven is gebaat bij een brede inzet van de producten van Logius, niet alleen in aantal aansluitingen, maar ook in aantal processen en in het daadwerkelijk gebruik door klanten.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Begroting van baten-lastendienst voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst Logius							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	45 860	63 904	30 885	30 410	29 764	29 220	29 124
Opbrengst overige departementen	10 801	7 164	40 822	37 736	38 478	39 586	39 682
Opbrengst derden	2 192	4 310	205	205	205	205	205
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	58 853	75 378	71 912	68 351	68 447	69 011	69 011
Lasten							
Apparaatskosten							
– Personele kosten	22 071	20 460	22 776	21 274	21 890	22 458	22 899
– <i>Waarvan eigen personeel</i>	7 725	7 161	11 388	14 892	15 323	15 720	16 029
– <i>Waarvan externe inhuur</i>	14 346	13 299	11 388	6 382	6 567	6 738	6 870
– Materiële kosten	36 461	54 332	45 553	42 548	43 779	44 915	45 797
– <i>Waarvan ICT</i>	21 877	32 599	27 332	25 529	26 268	26 949	27 478
Overige lasten							
– Rentelasten	63	28	237	209	148	85	48
– Afschrijvingskosten	493	558	1 592	2 654	2 630	1 553	267
– Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– Bijzondere lasten	44	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	59 132	75 378	70 158	66 685	68 447	69 011	69 011
Saldo van baten en lasten	- 279	0	1 754	1 666	0	0	0

Toelichting

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van Logius is een kostendekkende exploitatie. Het eigen vermogen van een baten-lastendienst is gebonden aan een maximumomvang van 5% van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. Uitgangspunt voor de begroting van de baten en lasten 2012 van Logius is een licht positief bedrijfsresultaat om zo dit eigen vermogen op te bouwen. Dit kan ondermeer worden aangewend voor fluctuerende capaciteitsbenutting of voor activiteiten voor verbetering van de bedrijfsvoering. Dit bereikt Logius door de afzonderlijke producten tegen kostprijs met een kleine toeslag in rekening te brengen bij de opdrachtgevers. De lasten bedragen in 2012 € 68 mln. Het grootste gedeelte betreft de kosten die worden gemaakt voor de taken beheer en exploitatie (€ 57 mln), in beheernames en doorontwikkeling (€ 8 mln) en stimulering van gebruik (€ 3 mln). De materiële lasten bestaan uit de kosten die worden gemaakt voor het in stand houden van de netwerken, waaronder de contracten met leveranciers en uitbesteding. De personele lasten bedragen € 22 mln.

In 2012 is er ten opzichte van 2011 een daling van de baten en lasten die voornamelijk wordt veroorzaakt door een eerder ingezette daling: koerswijziging Legis, temporisering Standard Business Reporting (SBR) en de afbouw Elektronisch Patiënten Dossier (EPD). Daarnaast is in 2011 Govcert overgegaan naar het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daar tegenover staat een stijging van de lasten die voornamelijk wordt veroorzaakt door de exploitatie en beheerlasten van nieuwe producten zoals DigiD 4.0, E-overheid voor burgers, Berichtenbox bedrijven en RijksDienstWegverkeer.

De baten-lastendiensten

De opbrengsten van het moederdepartement hebben betrekking op de omzet van de producten waarvan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beleidsopdrachtgever is. Het betreft de omzet voor:

- beheer en exploitatie van onder meer de producten DigiD (voor burgers), Digipoort (OTP); Digikoppeling, E-overheid voor burgers, DigiD_Machtigen, en Digimelding;
- inbeheername van nieuwe producten waaronder Digimelding 2.0;
- doorontwikkeling van met name DigiD;
- stimulering van gebruik.

De opbrengsten van de overige departementen bestaan uit de omzet voor de producten: beheer, exploitatie en doorontwikkeling van Forum Standaardisatie (Min ELI), Noodcommunicatie voorziening en 112 (Ministerie van Veiligheid en Justitie), de inbeheername en doorontwikkeling van het SBR-programma (Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie) en beheer en exploitatie diverse inspecties.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000) Baten-lastendienst Logius							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari (incl. deposito)	0	0	0	0	0	0	0
2. Totale operationele kasstroom	13 089	578	1 651	2 709	2 751	1 716	418
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 1 483	- 400	- 6 980	- 470	- 260	- 100	- 100
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 1 483	- 400	- 6 980	- 470	- 260	- 100	- 100
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0	0	0	0	0
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 436	- 578	- 1 551	- 2 609	- 2 651	- 1 616	- 318
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	1 251	400	6 880	370	160	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	815	- 178	5 329	- 2 239	- 2 491	- 1 616	- 318
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	12 421	0	0	0	0	0	0

Toelichting

De investeringen voor 2012 hebben betrekking op de aanschaf van hard- en software in verband met de eigendomsoverdracht van de Berichtenbox van de RDW. Voor de 2013 en 2014 betreft het investeringen voor de opschaling van software Berichtenbox. Daarnaast is een beperkt jaarlijks bedrag opgenomen voor de reguliere aanschaf van hard- en software voor Logius. Voor de investeringen is en wordt een beroep gedaan op de leenfaciliteit van het ministerie van Financiën.

Doelmatigheid

Om zicht te krijgen op de doelmatigheid van de organisatie heeft Logius, naast de voorgeschreven generieke indicatoren, een aantal specifieke indicatoren. Een deel van de specifieke indicatoren is in ontwikkeling. Dit is conform de afspraken zoals gemaakt met het ministerie van Financiën bij het opstellen van het startdocument voor de instelling van de tijdelijke baten-lastendienst Logius. De genoemde normen en definities zijn eind 2011 gereed.

De baten-lastendiensten

Doelmatigheidsindicatoren

Omschrijving Generiek Deel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tarieven/uur	153	153	153	153	153	153	153
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	82	73	125	125	125	125	125
% FTE primair proces	84%	76%	76%	76%	76%	76%	76%
% FTE Overhead	16%	24%	24%	24%	24%	24%	24%
Saldo van baten en lasten (%) als percentage van de baten	- 0,5%	0	2,4%	2,4%	0	0	0
Klanttevredenheid	6,9	7	7,0	7,1	7,1	7,2	7,2
Betrouwbaarheid (Assurance report)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	ja	ja

Omschrijving Specifiek Deel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omzet per productgroep (in %)							
. Beheer & exploitatie	54%	83%	83%	83%	83%	83%	83%
. Doorontwikkeling	7%	4%	8%	8%	8%	8%	8%
. Stimulering gebruik	4%	2%	4%	4%	4%	4%	4%
. Projecten	33%	11%	5%	5%	5%	5%	5%
DigiD							
. Aantal nieuw aangesloten (overheidsorganisaties)	17	1 250	150	150	150	150	150
. Aantal burgers met DigiD	8,1 mln.	8,2 mln.	8,9 mln.	9,2 mln.	9,3 mln.	9,5 mln.	9,5 mln.
. Aantal DigiD authenticaties PKI-Overheid	37,2 mln.	45 mln.	60 mln.	70 mln.	80 mln.	85 mln.	85 mln.
. Aantal nieuwe certificaatverstrekkers							
Digipoort (OTP)	0	2	2	2	2	2	2
. Aantal aangesloten bedrijven	480	1 250	1 500	1 650	1 800	2 000	2 150
. Aantal berichten via Digipoort Govcert	38,6 mln.	45 mln.	65 mln.	70 mln.	75 mln.	77 mln.	82 mln.
. Aantal afnemers Govcert.nl	64	66	0	0	0	0	0
. Aantal uitgebrachte beveiligingsadviezen	1 144	750	0	0	0	0	0
. Aantal leden e-mail alerts Waarschuwingdienst.nl	83 075	70 000	0	0	0	0	0

Toelichting

- FTE-totaal: de aanname is dat in 2012 het «dubbel slot» vervalt en de externe inhuur in 2012 en 2013 voor totaal 50% wordt vervangen door eigen personeel;
- Aantal inhuurkrachten vs. eigen medewerkers: idem als FTE-totaal;
- Klanttevredenheid: jaarlijks organiseert Logius een onderzoek naar klanttevredenheid met betrekking tot de prestaties betreffende de dienstverlening. De doelstelling is om jaarlijks een score van minimaal een 7 te behalen;
- Betrouwbaarheid: om de kwaliteit van de IT-beheerprocessen aan te tonen, laat Logius jaarlijks de IT-beheerorganisatie door een onafhankelijke partij certificeren. Dit certificaat is een Assurance report (voorheen TPM). Het betreft hier producten die twee jaar of langer in beheer zijn;
- Benchmark: elke 2 jaar wordt een van de producten van Logius getoetst op markconformiteit. Hierbij gaat het om producten die minimaal 2 jaar in beheer zijn;
- DigiD: Om grote fluctuaties in de kengetallen te voorkomen is elke groepsaansluiting als één nieuwe aansluiting meegeteld. Voorheen zijn de achterliggende partijen meegeteld;
- PKI (Public Key Infrastructure)-Overheid: dit programma zorgt voor een betrouwbare elektronische communicatie binnen en met de Nederlandse overheid. Met behulp van PKI-overheid-certificaten wordt de informatie beveiligd. Verstrekkers van certificaten moeten voldoen aan wettelijke eisen. De groei van het aantal nieuwe verstrekkers is met ongeveer 20% per jaar redelijk constant;

De baten-lastendiensten

- Govcert: Per 1 augustus 2011 is Govcert van BZK-Logius overgeheveld naar het ministerie van Veiligheid en Justitie – NCTB.

Impact/effecten van de taakstellingen

De trendmatige stijging van de lasten (de jaarlijkse inflatie) zal door het efficiënter werken worden opgevangen. Daarnaast zal in 2012 door slimmer uitbestedingskavels samen te stellen en slimmere contracten met de leveranciers te sluiten, nog een verlaging van de kosten plaatsvinden waarmee de generieke taakstelling van 2012 ad € 1,1 mln. kan worden gedekt.

De additionele taakstelling vanaf 2013 zal conform de batenlastensystematiek worden doorvertaald naar de opdrachtgevers. De taakstelling heeft als ijkjaar 2008 en daarmee betrekking op de producten Digid, OTP en PKI. In overleg met de opdrachtgever van deze producten (DGBK van BZK) zal worden bepaald hoe de taakstelling wordt ingevuld.

5.4 Baten-lastendienst P-Direkt

Inleiding

P-Direkt is opgericht binnen het Directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR) om de bedrijfsvoering van de rijksdienst te versterken. In samenwerking met de ministeries zorgt P-Direkt voor efficiency en kwaliteit in de HRM-functie. P-Direkt doet dit door alle administratieve en informatieve HRM-diensten van en voor de aangesloten ministeries te verzorgen met een vernieuwende en geautomatiseerde aanpak.

Waar staat P-Direkt?

P-Direkt is zoals gepland volledig operationeel en biedt het totale dienstverleningspakket aan: het portaal, contactcenter, salarisbetaling en informatievoorziening. Begin 2012 worden de laatste transitieactiviteiten afgerond van de in 2011 aangesloten ministeries. Vanaf 2012 verzorgt P-Direkt de totale personeels- en salarisadministratie voor alle rijksambtenaren, in totaal zo'n 122 000 medewerkers. Hiermee wordt het hoofddoel bereikt om de efficiency in de Personeels en Salarisadministratie te verhogen (conform kosten-batenanalyse een besparingspotentieel van ruim 250 mln. netto in 10 jaar en 750 fte minder bij aansluiting van de ministeries) en een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de HRM-functie in het rijk. Hiermee is de uitvoering van de originele opdracht van P-Direkt 2007–2011 afgerond.

P-Direkt heeft in 2010 te maken gekregen met een aantal factoren dat grotendeels niet is voorzien in de P-Direkt business case. Het betreft incidentele kosten die betrekking hebben op de capaciteit van de overgekomen medewerkers van de ministeries, de optimalisatie van SAP HR en de transitieondersteuning aan de nog aan te sluiten ministeries. Om de businesscase zuiver te houden is een lumpsum financiering afgesproken en het dienstverleningstarief ongemoeid te laten. Ook is afgesproken dat de RijksAuditDienst een toets zal uitvoeren op de validiteit van de Kosten-batenanalyse. Daarnaast heeft een interdepartementale werkgroep de financiële spelregels inzake P-direkt toekomstvast gemaakt, zodanig dat de departementen niet nogmaals met dergelijke incidentele kosten worden geconfronteerd.

P-direkt legt tweemaal per jaar in een beheersverslag verantwoording af over de betrouwbaarheid en controleerbaarheid van haar primaire dienstverlening, aan de auditdiensten van de opdrachtgevers van P-Direkt.

De doelstellingen voor 2012 zijn:

1. Uitvoeren en Verbeteren en Optimaliseren Dienstverlening.

Deze doelstelling bestaat uit 3 elementen; P-Direkt als dienstverlener, P-Direkt als betrouwbare partner en P-Direkt als bedrijf.

P-Direkt als dienstverlener betekent:

- rijksbreed efficiënt en kwalitatief hoogwaardig personeels- en salarisadministratie verzorgen;
- een goed werkende ondersteuning waarin P-Direkt via het P-Direktportaal, telefoon, e-mail, etc., medewerkers en managers op het ministerie ondersteunt, vragen beantwoordt en begeleidt bij alle voorkomende verzoeken;
- een goed werkende hoogwaardige informatievoorziening op het vlak van regelgeving en rechtspositie via Rijksportaal Personeel en het contactcenter;
- een goed werkend P-Direktportaal;
- goed werkende systemen, werkprocessen en techniek;

De baten-lastendiensten

- goede strategische ondersteuning: overlegstructuren en accountmanagement. Zakelijke benadering met behulp van prestatie-indicatoren: Service Charter en Producten Diensten Gids.

P-Direkt als betrouwbare partner betekent:

- de ministeries ervaren P-Direkt als volwaardige gesprekspartner door een goede samenwerking en een passend communicatietraject voor verantwoording over de dienstverlening en de verbetering daarvan;
- P-Direkt levert de toegezegde dienstverlening tegen de afgesproken prijs.

P-Direkt als bedrijf betekent:

- een modern en efficiënt Shared Service Center HR behorend tot de top 25% op basis van dienstverleningsprestaties;
- de medewerkers zijn gemotiveerd en betrokken en hebben hoogwaardige kennis en competenties door een intensieve begeleiding en een gedegen opleidingstraject;
- investeren in een P-Direkt-cultuur waar de dienstverlening en de kernwaarden van P-Direkt voorop staan;
- een aantrekkelijke en professionele werkgever zijn, door interessant werk, doorgroeimogelijkheden binnen het vakgebied en een plezierige werksfeer en omgeving.

2. De bezuinigingen van P-Direkt

P-Direkt heeft voor 2012 en verder een aantal bezuinigingstaakstellingen verwerkt. Het betreft de efficiency verbetering die al eerder is afgesproken met de Eigenaar en de bezuinigingsmaatregelen van het kabinet.

De eigen efficiency doelstelling

P-Direkt heeft van de eigenaar bij de oprichting de opdracht meegekregen om elk jaar goedkoper te worden. Door efficiënter te gaan werken wordt het dienstverleningstarief aan de afnemers jaarlijks tot en met 2012 met 2% verlaagd en in 2013 en 2014 met 3%.

De bezuinigingen uit het Regeerakkoord en herijking Financiële spelregels P-Direkt

In 2010 zijn diverse bezuinigingen aangekondigd door het nieuwe kabinet. Deze bezuinigingen zijn ook doorvertaald naar P-Direkt: een taakstelling van € 0,8 mln in 2012 oplopend tot € 2,1 mln in 2016.

P-Direkt zal met de ministeries tot heldere afspraken moeten komen hoe de bezuinigingen zijn te realiseren, onder andere door versobering van de dienstverlening.

Op verzoek van de opdrachtgevers (ICBR) van P-Direkt zijn naar aanleiding van de meerkosten en onzekerheden over de kostenverdeling en daarmee de tarifiering, nieuwe financiële spelregels opgesteld. Met de Financiële Spelregels wordt beoogd te komen tot een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen opdrachtgevers (de departementen) en opdrachtnemer (P-Direkt) met een rechtvaardige financiële risicoaanvaarding en daarmee stabiele en transparante tarieven.

3. Businessontwikkeling P-Direkt en bezuinigingen Rijksbreed

Ondanks het feit dat de kostenstructuur van P-Direkt op korte termijn moeilijk beïnvloedbaar is, bieden de systemen, processen en het Contact Center goede mogelijkheden om op rijksbreed niveau verdere bezuinigingen te realiseren.

De baten-lastendiensten

P-Direkt is in overleg met het ICOP (Interdepartementale Commissie Organisatie en Personeel) over de businessontwikkeling van P-Direkt naar de toekomst. Er kan een verdere bijdrage geleverd worden aan de realisatie van de besparingen rijksbreed. Hierin worden 5 opties onderkend:

1. Efficiency. Diverse efficiencyprojecten zoals het terugdringen van meerwerk, meer naar de standaard toewerken en het verbeteren van de interne processen; (Generieke bezuinigings taakstelling);
2. Bundeling van personeel. Verdere bundeling van taken en personeel, zoals de HR-ondersteuners, informatiespecialisten, P-Control, P-audits;
3. Uitbreiding dienstverlening. P-Direkt kan meer diensten voor het rijk verrichten zoals bonnetjesfaciliteit, tijdregistratie, identity Management, contactcenter service voor Expertise Centrum-P&O, reorganisatieservice e.d. waardoor de basisinfrastructuur van P-Direkt en daarmee het kapitaal verder wordt benut; (Generieke bezuinigings taakstelling);
4. Drastische versimpeling arbeidsvoorwaardenregelingen. Het doel is om forse vereenvoudiging en modernisering van het arbeidsvoorwaardenpakket te realiseren waarbij op veel meer individuele en financiële basis met veel eenvoudiger inzet van ICT en minder personeel de dienstverlening geleverd wordt;
5. Versobering dienstverlening. Hierbij gaan we het niveau van dienstverlening omlaag brengen, te denken valt aan verminderen openingstijden contactcenter, geen TWK's (Terugwerkende krachtmutaties) meer behandelen, alleen standaard dienstverlening e.d.; (Additionele bezuinigings taakstelling).

Exploitatie

Begroting van baten en lasten voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst P-Direkt							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	6 533	6 721	5 721	5 549	5 382	5 382	5 382
Opbrengst overige ministeries	70 155	63 904	65 809	63 435	60 807	58 821	58 171
Opbrengst derden	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	149	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	76 837	70 625	71 530	68 984	66 189	64 204	63 553
Lasten							
Apparaatskosten	63 785	54 451	54 253	51 612	49 041	48 361	47 710
– Personele kosten	41 065	26 696	27 725	25 302	24 137	23 619	23 231
– Waarvan eigen personeel	19 624	23 740	24 135	22 850	21 798	21 330	20 980
– Waarvan externe inhuur	21 441	2 956	3 590	2 452	2 339	2 289	2 251
– Materiele kosten	22 720	27 755	26 528	26 310	24 905	24 742	24 479
– Waarvan ICT	12 543	17 635	15 952	15 795	15 641	15 508	15 270
Overige lasten	13 003	15 920	15 800	15 800	15 800	15 800	15 800
– Rentelasten	4 249	4 100	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
– Afschrijvingskosten	8 754	11 820	11 800	11 800	11 800	11 800	11 800
– Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– Bijzondere lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	76 788	70 371	70 053	67 412	64 842	64 161	63 510
Saldo van baten en lasten	49	254	1 477	1 572	1 343	42	43

De baten-lastendiensten

Saldo van baten en lasten

P-Direkt stuurt de komende drie jaar op een positief resultaat door middel van een opslag op de tarieven ter versterking van het eigen vermogen. Hiermee wordt voldaan aan de nieuwe financiële spelregels om toekomstige bedrijfsvoeringrisico's op te vangen. Na 2014 is de vermogensbuffer, van maximaal 5% van de gemiddelde omzet over de laatste drie jaar, opgebouwd.

Baten en lasten van de dienstverlening

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van P-Direkt is een kostendekkende exploitatie.

De baten uit de dienstverlening bestaan uit de doorbelasting aan departementen van de HRM-informatie, de personeelsadministratie en salarisverwerking, het contactcenter, digitale zelfbediening via het P-Direktportaal, de personeelsdossiers en managementrapportages. In 2012, wanneer alle ministeries zijn aangesloten, heeft het volume van de omzet de volwassenheid bereikt.

Het tarief 2011 van de doorbelasting per individuele arbeidsrelatie (IAR) aan de deelnemers van de totale dienstverlening komt op € 575,- waarbij het volgende in beschouwing moet worden genomen:

1. Tegenover deze kosten staan bij de departementen besparingen op het gebied van personeel, materieel en ICT-exploitatie;
2. Dit tarief wordt aan de deelnemende departementen in rekening gebracht uitgaande van een volledige afname van dienstverlening door alle departementen (122 000 individuele arbeidsrelaties in 2012);
3. P-Direkt heeft zich in de baten-lastendienstvorming geëngageerd aan een 2% netto tariefdaling jaarlijks als gevolg van betere doelmatigheid. Voor de periode 2013 en 2014 zal P-Direkt dit percentage verhogen tot 3%;
4. De kabinets bezuinigingstaakstelling oplopend naar € 2 mln. in 2016.

Apparaatskosten

De personeelskosten omvatten alle personele uitgaven van de ambtenaren in dienst en de gedetacheerde ambtenaren inclusief de kosten van uitzendkrachten en inhuur van externen.

De materiële kosten omvatten de directe inkoopkosten van de dienstverlening (cRMA, HRM-portaal, P-Direktportaal, SAP HR, Licenties en Contactcenter) en de uitgaven voor overige personele lasten, de normale huisvesting, communicatie, automatisering, kantoorkosten, verkoopkosten, adviesopdrachten en overige kosten ten behoeve van het apparaat. Het ICT-deel van de apparaatskosten zijn vanaf 2011 hoger dan in 2010. Dit komt omdat de kosten Maintenance en support in 2010 onder externe inhuur zijn verantwoord en vanaf 2011 onder ICT-kosten. De maintenance en support werkzaamheden worden, startend in 2011 en ultimo 2012 volledig, uitbesteed aan de markt.

Rentelasten

De rentelasten hebben betrekking op de financieringslasten voor de bij het ministerie van Financiën aangegane leningen ten behoeve van de aanschaf van de licenties en de bouw van de dienstverlening.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten bestaan uit afschrijvingen van de investeringen in de immateriële en materiële vaste activa.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 Baten-lastendienst P-Direkt							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari	22 174	20 380	20 884	4 992	5 218	5 028	4 956
2. Totaal operationele kasstroom	13 580	12 254	- 4 092	12 026	11 609	11 728	11 994
3a. -/- totaal investeringen	- 14 751	- 10 000	0	0	0	0	0
3a. +/- totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investerings kasstroom	- 14 751	- 10 000	0	0	0	0	0
4a. -/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4b. +/- eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4c. -/- aflossing op leningen	- 8 750	- 11 750	- 11 800	- 11 800	- 11 800	- 11 800	- 11 800
4d. +/- beroep op leenfaciliteit	12 000	10 000	0	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	3 250	- 1 750	- 11 800	- 11 800	- 11 800	- 11 800	- 11 800
5. Rekening-courant RHB 31 december	24 253	20 884	4 992	5 218	5 028	4 956	5 150

Vanaf 2011 zijn alle investeringen in gebruik en als actief op de balans opgenomen. Voor 2011 is nog wel een beroep gedaan op de leenfaciliteit maar hier is geen gebruik van gemaakt. Voor 2012 en verder worden geen specifieke ontwikkelingen voorzien.

Doelmatigheid

P-Direkt is gebaseerd op een aantal hoofdpijlers. Onder andere het leveren van standaard dienstverlening om administratieve processen doelmatig te ondersteunen en «Afrekenbaar en Professioneel» zijn. Om inzichtelijk te maken hoe wordt gestuurd op kwaliteit en doelmatigheid bij de uitvoering van de primaire dienstverlening is een model ontwikkeld. Centraal in dit model staat het doel van de dienstverlening: een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige salaris- en personeelsadministratie. Het Kwaliteitsmodel kent vier invalshoeken van waaruit wordt gestuurd: vanuit het perspectief van de eigenaar, van de opdrachtgevers, van de gebruikers en van de medewerkers van P-Direkt.

Per invalshoek is bepaald welk resultaat moet worden behaald. Vervolgens wordt vastgesteld hoe het resultaat wordt bereikt. Dit gebeurt door middel van een risicoanalyse van het proces. Resultaten van beheersing van deze risico's en de beoordeling van de procesorganisatie worden vastgelegd (rapportages). Tot slot wordt bepaald welke bijsturing eventueel nodig is (verbeteren) om het gewenste resultaat te bereiken. Het eindresultaat is een behaalde score en beoordeling (oordeel).

Deze score en beoordeling wordt per stakeholder vastgesteld en gerapporteerd. Naast maandelijkse rapportages over de gerealiseerde service-levels brengen P-Direkt jaarlijks een Beheerverslag en een Financieel Verslag uit.

Met het Beheerverslag verantwoordt P-Direkt zich over de betrouwbaarheid en controleerbaarheid van de dienstverlening aan de auditdiensten van de opdrachtgevers.

Met het Financiële Jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beheer. Op basis van onafhankelijke toetsing worden de verslagen voorzien van een Assurance- c.q. een Accountantsverklaring.

De baten-lastendiensten

De tevredenheid van gebruikers van de dienstverlening wordt vastgesteld door middel van periodieke gebruikerstevredenheidsonderzoeken. Willekeurige gebruikers van de dienstverlening ontvangen een e-mail met een uitnodiging om vragen over de dienstverlening te beantwoorden. Op deze wijze wordt gemeten hoe de tevredenheid is over de afhandelingssnelheid van vragen, de inhoudelijke kwaliteit van de beantwoording en de klantvriendelijkheid van de medewerkers bij het Contactcenter. Daarnaast wordt jaarlijks een medewerkeronderzoek bij P-Direkt zelf uitgevoerd.

Het model wordt weergegeven in een cirkel. Deze cirkel staat symbool voor de samenhang tussen de, vanuit de vier invalshoeken, te realiseren doelstellingen.

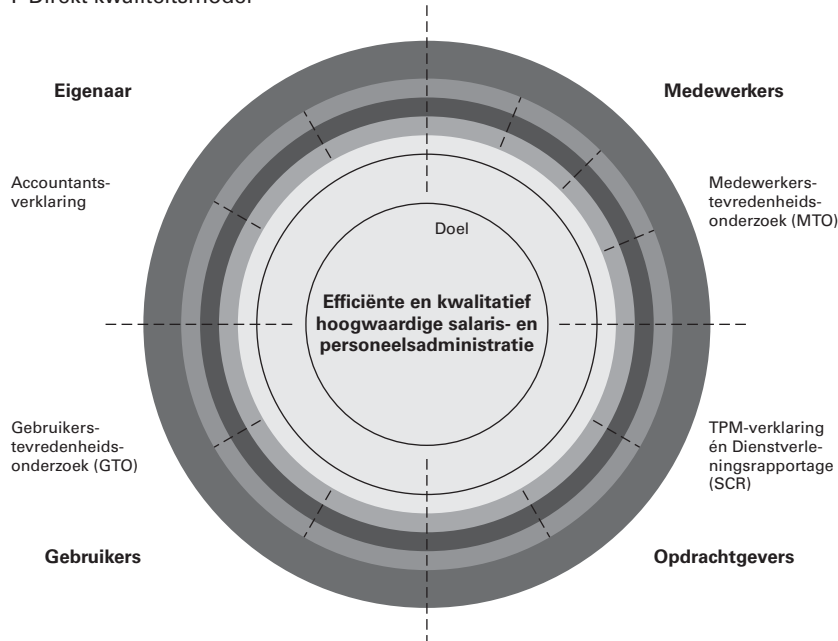
De beoordeling van de dienstverlening door de vier belangrijkste stakeholders van P-Direkt moet in balans zijn om tot een positief totaaloordeel te komen. De cirkel geeft ook aan dat continu wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering en doelmatigheid.

Toelichting op de systematiek Kwaliteitsmodel vanuit stakeholder «Opdrachtgevers».

Vanuit het perspectief van de Opdrachtgevers is het belangrijk dat P-Direkt zorgt voor een juiste, tijdige en volledige verwerking van personele gegevens en salarissen. De systematiek van het Kwaliteitsmodel bepaalt hierbij dat de procesrisico's bij het realiseren van deze doelstelling in kaart worden gebracht, bepaald wordt welke beheersmaatregelen noodzakelijk zijn en wordt vastgesteld of deze beheersmaatregelen in opzet, bestaan en werking afdoende zijn. Daarbij wordt continue gekeken naar verbetermogelijkheden. In dit specifieke voorbeeld wordt verantwoording afgelegd aan de betreffende stakeholder via periodieke dienstverleningsrapportages en het Beheerverslag inclusief Assuranceverklaring.

De baten-lastendiensten

P-Direkt kwaliteitsmodel

Kengetallen

Naar aanleiding van de ervaringen die P-Direkt heeft opgedaan in het afgelopen jaar en de gesprekken die er zijn geweest met de ministeries zijn de servicelevels aangepast. In vergelijking met 2010 zijn de servicelevels verfijnd. De herijkte servicelevels geven beter inzicht aan de opdrachtgevers over de door ons geleverde dienstverlening. Deze dienstverlening is verder uitgewerkt in de Producten en Diensten Gids.

De servicelevels gelden over het hele jaar en zijn voor alle opdrachtgevers hetzelfde. Dit is inherent aan het shared service karakter van de dienstverlening.

P-Direkt beschouwt de servicelevels niet als doel op zich, maar als minimaal te realiseren normen. De opdrachtgevers mogen er op vertrouwen dat P-Direkt de in de dienstverlening zal streven naar een zo hoog mogelijke score. De opdrachtgevers worden maandelijks geïnformeerd over de gerealiseerde servicelevels. Samen met hen wordt vastgesteld of eventuele tekortkomingen hierin hebben geleid tot onoverkomelijke problemen. Op basis hiervan maakt P-Direkt afspraken voor de servicelevels in de volgende maand(en). Indien noodzakelijk zal P-Direkt hiervoor in de organisatie zaken escaleren, werkzaamheden (her-)prioriteren en/of aanvullende verbetermaatregelen nemen. De score op de servicelevels wordt uitgedrukt in percentages of de score op een schaal van 1-10.

De baten-lastendiensten

Doelmatigheidsindicatoren

	Definitie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omschrijving Generiek Deel								
Kostprijzen per product per IAR per jaar		576	565	575	563,5	549,5	542	546
Aantal Individuele Arbeidsrelaties		129 504	125 000	121 572	119 572	117 572	115 572	113 572
Omzet basisdienstverlening (pxq)	x € 1 000	74 594	70 625	69 904	67 379	64 606	62 640	62 010
Omzet overige + projecten	x € 1 000	2 243	2 000	1 626	1 605	1 584	1 564	1 543
FTE-totaal (excl. externe inhuur)		377	410	413	391	373	365	359
Saldo van baten en lasten (%) als percentage van de baten		0,06%	0,36%	2,06%	2,28%	2,04%	0,07%	0,07%
Omschrijving Specifiek Deel								
Gebruikerstevredenheid	De mate waarin de eindgebruiker tevreden is over de dienstverlening	-	7	7	7	7	7	7
Betrouwbaarheid Informatievoorziening	P-Direkt draagt zorg voor tijdige en juiste gegevenslevering (Interfaces, rapportages)	99%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Tijdige afhandeling:	P-Direkt heeft de opdracht verwerkt voor de afgesproken salarisbetaling							
Geheel automatisch verwerking Nabewerking	Directe invoer via SAP-HR Invoer via SAP-HR maar bewerking van P-Direkt-medewerker nodig	-	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Centraal proces	Binnenkomst via telefoon, mail of post; invoer door P-Direkt medewerker	97%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Contactcenter vraagafhandeling	P-Direkt handelt de vragen ingediend per telefoon, mail, post binnen 5 dagen af.	85%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Klachtbehandeling	P-Direkt reageert op klachten ingediend volgens klachtenprocedure binnen 5 werkdagen.	-	-	90%	90%	90%	90%	90%
Responstijden contactcenter	De gemiddelde responstijd voor het opnemen van de telefoon is gemiddeld minder dan 30 seconden	-	-	30 sec	30 sec	30 sec	30 sec	30 sec
Beschikbaarheid systeem	De P-Direktsystemen P-Direktportaal, Rijksportaal Personeel en het P-Dossier zijn 7x24 uur beschikbaar. Het service-window voor de systemen is van 8.00 uur – 17.30 uur, gedurende deze tijden is de beschikbaarheidnorm van toepassing	99%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Wet-en regelgeving up to date	Wijzigingen m.b.t. de wet-en regelgeving zijn binnen 2 weken na publicatie Staatscourant op het Rijksportaal Personeel raadpleegbaar.	-	98%	98%	98%	98%	98%	98%

5.5 Baten-lastendienst De Werkmaatschappij (DWM)

Inleiding

De Werkmaatschappij is een baten-lastendienst onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en per 1 januari 2008 officieel ingesteld. Per 1 januari 2012 bestaat deze organisatie uit een Houdster en 10 bedrijfseenheden.

De bedrijfseenheden van De Werkmaatschappij leveren een breed scala aan producten en diensten op het terrein van de bedrijfsvoering aan onderdelen van de rijksoverheid. Of het nu gaat om arbeidsmarktcommunicatie of bedrijfsmaatschappelijk werk, om grafische dienstverlening of het bieden van coaching, om arbeidsjuridische ondersteuning of post- en koeriersdiensten.

Ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting 2012 is uitgegaan van de eind 2011 bestaande samenstelling van De Werkmaatschappij. Vanaf 2012 gaan 8 bestaande bedrijfseenheden binnen DWM samen tot een Expertisecentrum Organisatie&Personeel (EC O&P). In 2010 is hiervoor een programma opgesteld dat in 2011 is geïmplementeerd.

De Werkmaatschappij beoogt eigen vermogen op te bouwen om incidentele risico's op te vangen zonder bijstelling van tarieven gedurende een kalenderjaar.

Bij het opstellen van de begroting 2012 is uitgegaan van de 2011 tarieven. Ingeval van grote stijging van de grondstofprijzen zoals bij de bedrijfseenheden vijfkeerblauw (papierprijzen) en Interdepartementale Post- en Koeriersdienst (brandstofprijzen) zal De Werkmaatschappij dit doorberekenen in de betreffende tarieven. Wel is in de tarieven 2012 rekening gehouden met de generieke taakstellingen die vanaf 2012 op De Werkmaatschappij afkomen.

Als het eigen vermogen de norm van 5% heeft bereikt, zal De Werkmaatschappij bij eerstvolgende supplettoire begroting de wijze van restitutie aan haar afnemers aangeven.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Begroting van baten-lastendienst voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst De Werkmaatschappij							
	2010*	2011*	2012*	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	53 616	24 554	17 699	17 621	17 762	17 738	17 645
Opbrengst overige departementen	74 294	71 847	74 270	77 797	78 467	78 560	78 345
Opbrengst derden	1 683	5 128	3 953	4 006	4 056	4 105	4 105
Rentebaten	3	10	5	5	5	5	5
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	716	503	613	563	513	463	463
Totaal baten	130 312	102 042	96 540	99 992	100 803	100 871	100 563
Lasten							
Apparaatskosten							
– Personele kosten	71 573	49 369	51 720	54 702	55 905	56 772	56 772
– Waarvan eigen personeel	62 435	42 074	44 954	48 220	48 983	49 774	49 774
– Waarvan externe inhuur	9 138	7 295	6 766	6 482	6 922	6 998	6 998
– Materiële kosten	58 107	47 320	41 274	41 925	41 668	40 990	40 682
– Waarvan ICT	14 745	11 830	10 319	10 481	10 417	10 248	10 171
Overige lasten							
– Rentelasten	146	700	416	401	396	396	396
– Afschrijvingskosten	658	3 195	2 935	2 964	2 834	2 713	2 713
– Dotaties voorzieningen	307	148	0	0	0	0	0
– Bijzondere lasten	237	455	0	0	0	0	0
Totaal lasten	131 028	101 187	96 345	99 992	100 803	100 871	100 563
Saldo van baten en lasten	– 716	855	195	0	0	0	0

* 2010 betreffen realisatie cijfers, 2011 eerste suppletoire begroting en 2012 de ontwerpbegroting

Toelichting

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van De Werkmaatschappij is een kostendekkende exploitatie.

Baten

De eenheden die de grootste bijdrage leveren aan de omzet en kosten bij De Werkmaatschappij zijn het EC O&P voor ca. € 50 mln, Digitale Werkplek Rijk voor ca. € 20 mln en vijfkeerblauw voor ca. € 11 mln.

Vanaf 2012 gaan de 8 bedrijfseenheden van EC O&P als één organisatie opereren. Tevens zijn de operationele activiteiten van de bedrijfseenheid Digitale Werkplek Rijk vanaf 2011 alleen nog maar gericht op het beheer van de Digitale Werkplek Rijk. Digitale Werkplek Rijk zal samen met SSO-ICT optrekken bij haar activiteiten.

De meerjarenontwikkeling van de omzet is een resultante van de verwachte toename van de reguliere productieafzet bij meerdere bedrijfseenheden als gevolg van uitbreiding van de interdepartementale klantenkring en/of aanpassing van het producten en dienstenaanbod op de vraag. De gehanteerde tarieven zijn de tarieven van 2011 verlaagd met de generieke taakstelling voor zowel het moederdepartement als overige departementen. Voor de additionele taakstelling zal De Werkmaatschappij in samenspraak met haar klanten komen tot afspraken voor de invulling van de taakstelling. In de begroting gaat De Werkmaatschappij ervan uit dat de vraaguitval als gevolg van de additionele taakstelling zal worden gecompenseerd door de aansluiting van onderdelen van departementen die nog geen producten en diensten afnemen bij De Werkmaatschappij.

De baten-lastendiensten

Bijzondere baten

De bijzondere baten vanaf 2012 bestaat hoofdzakelijk uit de opbouw-
gelden van Bureau Gateway die worden gedragen door de beleidsverant-
woordelijke afdelingen.

Lasten

De generieke en additionele taakstellingen vragen van De Werkmaat-
schappij, door het verlagen van de tarieven, ook een verlaging van de
kosten. Door de verwachte groei van de organisatie en door besparende
maatregelen te treffen, houdt De Werkmaatschappij haar kosten niveau (in
absolute zin) de komende jaren ongeveer op hetzelfde niveau. Maatre-
gelen waaraan gedacht kan worden zijn het verhogen van de declarabi-
liteit en het verlagen van huisvestingskosten.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000) Baten-lastendienst De Werkmaatschappij							
	2010*	2011*	2012*	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari (incl. deposito)	20 530	21 986	17 384	17 892	16 106	14 189	12 152
2. Totale operationele kasstroom	- 1 473	4 050	3 130	2 964	2 833	2 713	2 713
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 1 974	- 3 335	- 3 000	- 500	- 500	- 500	- 500
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 1 974	- 3 335	- 3 000	- 500	- 500	- 500	- 500
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0	0	0	0	0
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0	0	0	0	0
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 164	- 250	- 3 622	- 4 250	- 4 250	- 4 250	- 750
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	0	0	4 000	0	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 164	- 250	378	- 4 250	- 4 250	- 4 250	- 750
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	16 919	22 451	17 892	16 106	14 189	12 152	13 615

* 2010 betreffen realisatie cijfers, 2011 de eerste suppletoire begroting en 2012 de ontwerpbegroting

Toelichting

Het hoge Rekening-courantsaldo ultimo 2012 wordt verklaard door omvangrijk geldverkeer bij enkele bedrijfseenheden. De ontwikkeling in het saldo van de rekening courant is een resultante van de ontwikkeling van de operationele kasstroom en de verwachte investeringen. De Werkmaatschappij streeft ernaar om bij een omvangrijke rekening-courantstand een beperkt beroep te doen op de leenfaciliteit. De opgenomen lening betreft dan ook alleen de investering voor de aanschaf van de licenties bij de bedrijfseenheid Digitale Werkplek Rijk. In 2011 is tevens een beroep op de leenfaciliteit gedaan (€ 15 mln.) voor de aanschaf van licenties bij de bedrijfseenheid Digitale Werkplek Rijk. Deze was niet opgenomen in de 1^e suppletoire begroting 2011. De aflossingen zijn wel opgenomen in de meerjaren kasstroom.

Doelmatigheid

De Werkmaatschappij levert als Shared Service Organisatie vele producten en diensten. Door de huidige ontwikkelingen van de organisatie (bijvoorbeeld vorming een EC O&P) is gekozen voor een tweetal overall indicatoren voor de integrale kostprijzen en de verkooptarieven. Beide zijn door indexcijfers weergegeven (2011 = 100).

Doelmatigheidsindicatoren

Doelmatigheidsindicatoren						
Omschrijving deel	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verloop integrale kostprijs (2011 = 100)	100	98	97,5	97	96,5	96
Verloop verkooptarieven (2011 = 100)	100	98	97,5	97	96,5	96
Omzet per FTE	163 528	151 733	150 600	151 331	151 590	151 355
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	624	636	664	666	665	664
Saldo van baten en lasten (%)	0,84%	0,20%	0%	0%	0%	0%
Kwaliteitsindicator 1 : Klanttevredenheid departementen	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Kwaliteitsindicator 2 : Medewerkertevredenheid	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting

Voor de betere leesbaarheid van de ontwikkeling van de kostprijzen en tarieven is gekozen om de ontwikkelingen zichtbaar te maken in bovenstaande 2 indexreeksen op concernniveau in plaats van individuele reeksen per bedrijfseenheid.

De generieke taakstelling uit het regeerakkoord noopt De Werkmaatschappij ertoe in de periode 2012–2016 efficiënter te werken. Maatregelen zijn onder andere een betere ondersteuning van de processen door het gebruik van ICT-tools, een betere bundeling van de inkoopbehoefte en het zoeken naar synergie met andere producten/diensten. Uitvoering van de maatregelen zorgen er voor dat De Werkmaatschappij goedkoper gaat werken, wat zich vertaalt in lagere tarieven. De tariefsverlagingen zijn technisch berekend door de jaarlijkse taakstellingsbedragen af te zetten in percentages van de omzet van 2011.

In de begroting is tevens rekening gehouden met een belangrijke overkomst op het gebied van bedrijfsmaatschappelijk werk naar het ExpertiseCentrum Organisatie&Personeel (EC O&P, één van de onderdelen van De Werkmaatschappij). Omdat het geschatte aantal FTE's dat overkomt naar De Werkmaatschappij gemiddeld een lagere omzet per persoon genereert, neemt de indicator «omzet per FTE» ten opzichte van het voorgaande jaar af.

DWM zal een ronde maken langs de opdrachtgevers (departementen) om mogelijkheden te onderzoeken voor een volledige(r) afname van de De Werkmaatschappij producten en diensten. Doel hiervan is de vraaguitval als gevolg van de additionele taakstelling te compenseren door de dienstverlening een extra impuls te geven. Door de departementen (vollediger) mee te laten doen aan DWM hoeven zij minder in eigen beheer uit te voeren dan wel uit te besteden aan de markt.

5.6 Tijdelijke baten-lastendienst FMHaaglanden

Inleiding

In 2011 zijn de voormalige facilitaire dienstverleners 4FM en FaSam ondergebracht in één organisatie, per 1 juli 2011 FMHaaglanden genaamd. Het onderbrengen van beide dienstverleners in één organisatie vloeit voort uit het nieuwe regeerakkoord, waarin een rijksbrede aanpak in de bedrijfsvoering een belangrijk uitgangspunt is.

Als baten-lastendienst kan FMHaaglanden bedrijfsmatig werken en wordt de doelmatigheid van de bedrijfsvoering van organisatieonderdelen van de rijksoverheid gestimuleerd.

FMHaaglanden verzorgt de facilitaire dienstverlening voor de volgende departementen:

- Buitenlandse Zaken (BZ);
- Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW);
- Infrastructuur en Milieu (IenM);
- Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK);
- Veiligheid en Justitie (VenJ).

Per 1 januari 2012 sluiten de departementen Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aan. FMHaaglanden levert producten en diensten op het gebied van gebouw-beheer, exploitatie, consumptieve diensten, risicobeheersing, schoonmaak, verhuizen, post en reprografie, verstrekken van inrichting, voorzieningen, vervoer, facility management en overige diensten. FMHaaglanden wil een voorloper zijn in het realiseren van gefaciliteerde rijkswerkplekken waarmee, klanten, ongeacht organisatie en gebouw, met gemak en op een duurzame wijze aan het werk kunnen gaan.

Er is gekozen voor een stapsgewijze opbouw en inrichting van FMHaaglanden. De samenwerking richt zich in het beginsel vooral op management, staf en regie. De directeur FMHaaglanden heeft in 2011 de opdracht gekregen om te onderzoeken hoe FMHaaglanden definitief georganiseerd en ingericht moet worden in de context van de Compacte Rijksdienst project 3 (Concentratie Rijkskantorenlocaties) en Compacte Rijksdienst project 6 (één facilitaire dienstverlener Haagse kantoren).

In de periode 2012 tot en met 2016 zijn er voor FMHaaglanden grote veranderingen te verwachten op het gebied van de facilitaire dienstverlening, zoals het Masterplan Huisvesting Den Haag, nieuwe toetreders en mogelijke uitruil met de Belastingdienst/Centrum voor de dienstverlening van panden buiten de regio Den Haag (wordt nu verzorgd door FMHaaglanden) en de dienstverlening van het rijksverzamelkantoor Beatrixpark (wordt nu verzorgd door de Belastingdienst). Deze veranderingen dragen bij aan de additionele taakstelling uit het regeerakkoord. De impact van deze ontwikkelingen op FMHaaglanden is vooralsnog niet te becijferen en is in deze ontwerpbegroting dan ook niet meegenomen.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Begroting van baten-lastendienst voor het jaar 2012 (x € 1 000)							
Baten-lastendienst FMHaaglanden							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	0	28 799	27 925	29 504	29 198	28 796	28 592
Opbrengst overige departementen	44 884	55 811	72 699	74 279	73 420	72 615	72 185
Opbrengst derden	0	0	0	0	0	0	0
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	15	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	1 330	1 000	0	0	0	0	0
Totaal baten	46 229	85 610	100 624	103 783	102 618	101 411	100 777
Lasten							
Apparaatskosten							
– Personele kosten	9 363	20 145	24 204	23 662	23 486	22 991	22 614
– Waarvan eigen personeel	8 323	18 584	22 562	22 029	21 864	21 479	21 104
– Waarvan externe inhuur	1 040	1 561	1 642	1 633	1 622	1 512	1 510
– Materiële kosten	30 253	60 141	70 221	69 354	68 974	68 454	68 323
– Waarvan ICT	955	1 518	1 532	1 515	1 452	1 440	1 440
Overige lasten							
– Rentelasten	266	396	758	1 884	1 740	1 597	1 483
– Afschrijvingskosten	2 697	3 407	5 441	8 883	8 418	8 369	8 357
– Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
– Bijzondere lasten	1 839	1 000	0	0	0	0	0
Totaal lasten	44 418	85 089	100 624	103 783	102 618	101 411	100 777
Saldo van baten en lasten	1 811	521	0	0	0	0	0

Toelichting

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van FMHaaglanden is een kostendeekkende exploitatie, zonder winst oogmerk. Een eventueel batig saldo zal aan het eigen vermogen worden toegevoegd om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen dan wel in de vorm van een prijsverlaging aan de opdrachtgevers worden teruggegeven.

De cijfers over 2010 hebben alleen betrekking op 4FM en betreft de periode 1 april 2010 tot en met 31 december 2010, dus 9 maanden. Tot 1 januari 2011 viel FaSam onder de baten-lastendienst De Werkmaatschappij en de cijfers over 2010 van FaSam zijn dan ook niet opgenomen in bovenstaand overzicht. De cijfers van FaSam over 2011 en verder zijn wel opgenomen.

De generieke taakstelling over de periode 2011–2015 van 1,5% per jaar is zowel verwerkt in de baten als de lasten. Dit is niet direct zichtbaar in de begroting omdat de departementen OCW en VWS per 1 januari 2012 toetreden en in 2013 de nieuwe activa in het nieuwbouwcomplex Wijnhaven in gebruik wordt genomen. Dit leidt tot toename in zowel de baten als de lasten.

De samenvoeging van de twee facilitaire dienstverleners in FMHaaglanden biedt de mogelijkheid om een verdere efficiencyverbetering door te voeren. Dit wordt gerealiseerd door een intensievere samenwerking tussen de staven en het gezamenlijk optrekken bij aanbestedingen.

De baten-lastendiensten

Omzet verdeeld per productgroep							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Opbrengst moederdepartement							
Basis (p vast en q vast)	0	20 848	19 991	21 573	21 271	20 872	20 668
Basis+ (q variabel)	0	2 366	2 352	2 352	2 352	2 352	2 352
Maatwerk (p en q variabel)	0	748	745	742	738	735	735
Werkelijke kosten	0	4 837	4 837	4 837	4 837	4 837	4 837
Tot. opbrengst moederdepartement	0	28 799	27 925	29 504	29 198	28 796	28 592
Opbrengst overige departementen							
Basis (p vast en q vast)	34 917	45 372	57 704	59 492	58 732	57 946	57 509
Basis+ (q variabel)	2 255	3 118	4 667	4 600	4 570	4 564	4 567
Maatwerk (p en q variabel)	1 086	2 456	3 202	3 166	3 146	3 141	3 142
Werkelijke kosten	6 392	4 865	7 126	7 021	6 972	6 964	6 967
Overige opbrengsten	234	0	0	0	0	0	0
Tot. opbrengst overige departementen	44 884	55 811	72 699	74 279	73 420	72 615	72 185

Productgroepen

De Basisdienstverlening is de minimale dienstverlening die de opdrachtgever afneemt. De opdrachtgever betaalt hiervoor een vast bedrag per jaar. De kosten zijn voor de opdrachtgever dus vooraf bekend.

De basisdienstverlening omvat onder meer het dagelijks beheer en onderhoud gebouwen, locatiebeveiliging niveau 1, reguliere schoonmaak en standaard werkplekinrichting.

Basis+ dienstverlening bevat producten/diensten die niet in het afgesproken basispakket zitten. De kosten voor de opdrachtgever zijn afhankelijk van de afgenomen hoeveelheid producten/diensten. De prijs per product is vooraf wel bekend.

Onder de basis+ dienstverlening vallen onder andere het opleiden BHV'ers, verhuizingen, catering evenementen en accessoires werkplekinrichting.

Onder maatwerk wordt verstaan diensten waarover met de opdrachtgever aparte afspraken worden gemaakt en waarvoor eerst een offerte wordt uitgebracht.

Onder maatwerk vallen bijvoorbeeld locatiebeveiliging niveaus 2 en 3, incidentele extra schoonmaak, complexe verhuizingen en advies en projectmanagement.

Werkelijke kosten zijn producten/diensten die tegen de werkelijk gemaakte kosten bij de opdrachtgever in rekening worden gebracht. Te denken valt aan nutsvoorzieningen, externe vergaderaccommodaties, telefonie (meertalig) en openbaar vervoer.

De baten-lastendiensten

Personele kosten

De personeelskosten omvatten alle personele uitgaven van de ambtenaren in dienst inclusief de kosten van tijdelijk personeel. De personeelskosten zijn gebaseerd op de volgende formatie:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
fte	230,2	301,7	374,2	361,8	355,1	347,1	338,4

De cijfers over 2010 hebben alleen betrekking op 4FM. Per 1 januari 2011 zijn ook de cijfers van FaSam opgenomen en per 1 januari 2012 stijgt de formatie door de overname van de medewerkers van de ministeries van OCW en VWS.

Materiele kosten

De materiele kosten omvatten met name de directe inkoop/contractkosten. Daarnaast worden ook huisvestingskosten, ict-kosten en servicekosten Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opgenomen.

Rentelasten

Onder deze post zijn alle rentelasten opgenomen die verband houden met de financiering van materiele vaste activa vanuit het ministerie van Financiën.

Afschrijvingslasten

Het door FMHaaglanden van de departementen overgenomen materieel is geactiveerd en wordt conform de betreffende regelgeving afgeschreven. Voor nieuwe investeringen is dit eveneens van toepassing.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000) Baten-lastendienst FMHaaglanden

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari (incl. deposito)	0	21 117	10 650	11 235	11 235	11 235	11 235
2. Totale operationele kasstroom	16 988	- 6 007	5 441	8 883	8 418	8 368	8 357
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 16 268	- 4 650	- 37 664	- 4 950	- 5 200	- 5 425	- 5 625
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 16 268	- 4 650	- 37 664	- 4 950	- 5 200	- 5 425	- 5 625
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0	0	0	0	0
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement(+)	0	0	0	0	0	0	0
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 1 660	- 3 810	- 5 256	- 8 883	- 8 418	- 8 368	- 8 357
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	15 687	4 000	38 064	4 950	5 200	5 425	5 625
4. Totaal financieringskasstroom	14 027	190	32 808	- 3 933	- 3 218	- 2 943	- 2 732
5. Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	14 747	10 650	11 235	11 235	11 235	11 235	11 235

Toelichting op de kasstromen

De cijfers over 2010 hebben alleen betrekking op 4FM. Per 1 januari 2011 zijn de FaSam cijfers ook opgenomen en dat veroorzaakt het verschil tussen de eindstand 2010 en de beginstand 2011.

In 2012 worden extra investeringen geraamd in verband met de overname van de activa van de nieuwe toetreders OCW en VWS en in verband het aanschaffen van activa voor het nieuwbouwcomplex Wijnhaven. In het leenplafond is rekening gehouden deze investeringen.

De baten-lastendiensten

De specificatie van de investeringen is als volgt:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Overname materieel departementen	0	0	3 000	0	0	0	0
Meubilair	14 299	2 500	26 622	2 800	2 800	2 700	2 700
Overig	1 388	2 150	8 042	2 150	2 400	2 725	2 925
Totaal investeringen	15 687	4 650	37 664	4 950	5 200	5 425	5 625

Aflossing op de leningen

FMHaaglanden genereert haar middelen, om aan de aflossingsverplichtingen aan het ministerie van Financiën te kunnen voldoen, door de in de kostprijs opgenomen afschrijvingsbedragen in rekening te brengen bij de opdrachtgevers. In het kasstroomoverzicht vinden de in rekening gebrachte afschrijvingsbedragen en de betaling van de aflossing in hetzelfde jaar plaats.

Beroep op de leenfaciliteit

Het saldo onder het beroep op de leenfaciliteit komt in de jaren 2011 en 2012 niet overeen met het saldo van de investeringen in het betreffende jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat voor de investeringen in 2011 door FaSam geen leenfaciliteit was aangevraagd. Deze aanvraag is meegenomen in de leenfaciliteit voor 2012. Voor de andere jaren komt het saldo onder beroep op de leenfaciliteit wel direct overeen met het saldo van de investeringen in het betreffende jaar.

Doelmatigheidsindicatoren

Er zijn nog geen doelmatigheidsindicatoren voor FMHaaglanden. Om te komen tot doelmatigheidsindicatoren voor FMHaaglanden moeten eerst de Producten en Diensten Catalogi (PDC) en de kostprijsmodellen (KPM) van 4FM en FaSam op elkaar afgestemd worden. Met ingang van 1 januari 2012 zal, voor zover mogelijk, gewerkt worden met 1 PDC en 1 KPM. De voorbereiding hiervoor is gestart.

5.7 Baten-lastendienst Immigratie en Naturalisatiedienst (IND)

Inleiding

De Immigratie- en Naturalisatiedienst is dé toelatingsorganisatie van Nederland die als uitvoeringsorganisatie het Immigratie- en Asielbeleid effectief en efficiënt uitvoert in samenwerking met de partners in de keten. Dit houdt in dat de IND de aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven of Nederlander willen worden.

Exploitatie

Begroting van baten-lastendienst voor het jaar 2012 (x € 1 000)
Baten-lastendienst Immigratie en Naturalisatiedienst

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdep.	314 974	293 410	282 254	265 108	262 058	243 051	242 422
Opbrengst overige dep.							
Opbrengst derden	50 170	57 560	70 534	76 853	76 099	85 460	85 460
Rentebaten	0	200	200	200	200	200	200
Bijzondere baten							
Totaal baten	365 144	351 170	352 988	342 161	338 357	328 711	328 082
Lasten							
Apparaatskosten							
Personele kosten	211 375	201 667	193 284	180 578	176 589	173 187	173 187
– waarvan eigen personeel			179 284	167 578	164 589	163 187	163 187
– waarvan externe inhuur			14 000	13 000	12 000	10 000	10 000
Materiële kosten	138 381	131 210	133 157	132 212	132 521	126 409	135 888
– waarvan ICT kosten			37 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Rentelasten	1 869	2 000	1 705	1 451	1 317	1 185	1 077
Afschrijvingskosten							
Materieel	9 580	11 636	13 183	13 263	13 273	13 273	13 273
Immaterieel	1 214	4 657	4 657	4 657	4 657	4 657	4 657
Dotaties voorzieningen							
Bijzondere lasten							
Totaal lasten	362 419	351 170	345 988	332 161	328 357	318 711	328 082
Saldo van baten en lasten	2 725	0	7 000	10 000	10 000	10 000	0

Toelichting

De totale omzet is gebaseerd op de vastgestelde kostprijzen (p) en de instroomaantallen (q). De bekostiging vindt plaats door de bijdrage van het moederdepartement en opbrengsten derden. De opbrengsten derden bestaan uit leges die vreemdelingen betalen voor het behandelen van aanvragen voor verblijfsvergunning regulier of verzoeken tot naturalisatie. In het regeerakkoord is afgesproken dat de opbrengsten uit de leges gefaseerd worden verhoogd tot een bedrag oplopend tot € 85 mln. structureel, door een verhoging van de legestarieven. Daarnaast zijn in de jaren 2012–2015 de legesopbrengsten hoger door een stijging van de aanvragen naturalisatieverzoeken als gevolg van de Regeling Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet (RANOV).

In het regeerakkoord zijn eveneens taakstellingen op het apparaat afgesproken, die consequenties hebben voor de IND. De taakstellingen leiden tot lagere personele en materiële lasten en komen tot uitdrukking in een lagere bijdrage van het moederdepartement.

De personele lasten worden bepaald door de benodigde capaciteit die is gerelateerd aan de te leveren prestaties en de gemiddelde loonsom. De benodigde capaciteit is daarbij opgebouwd uit ambtelijke medewerkers en inhuur externen. De inhuur externen is mede benodigd om flexibel te

De baten-lastendiensten

kunnen inspelen op wisselingen (zowel dalingen als stijgingen) in de instroom.

De materiële kosten bestaan uit processpecifieke kosten en apparaatskosten. De processpecifieke kosten hebben een directe relatie met de uitvoering van te leveren prestaties (o.a. tolken, proceskosten en kosten voor documenten). De apparaatskosten houden verband met de bedrijfsvoering van de IND en betreffen o.a. huisvesting en automatisering.

De stijging van de afschrijvingskosten de komende jaren naar een structureel bedrag van € 18 mln. hangt o.a. samen met de invoering van het nieuwe informatiesysteem INDIGO.

De rentelasten hangen samen met het beroep op de leenfaciliteit. Over de aangegane leningen voor de financiering van de investeringen in de (im)materiële vaste activa wordt rente betaald.

Conform afspraak zal de IND over de jaren 2012/2015 een positief resultaat realiseren om hiermee het negatieve eigen vermogen terug te brengen naar de minimale omvang van € 0.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2012 (x € 1 000) Baten-lastendienst Immigratie en Naturalisatiedienst							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. RC RHB 1 januari	13 370	14 096	11 161	10 910	16 693	27 745	42 736
2. Operationele kasstroom	19 149	16 293	24 840	27 919	27 930	27 930	17 930
3a Investeringskasstroom	- 20 873	- 22 801	- 10 200	- 10 200	- 10 200	- 10 200	- 10 200
3b Boekwaarde desinvest.	81						
3. Investeringskasstroom	- 20 792	- 22 801	- 10 200	- 10 200	- 10 200	- 10 200	- 10 200
4a eenmalige uitkering Moeder							
4b eenmalige storting Moeder							
4c aflossing op leningen	- 16 156	- 19 228	- 25 090	- 22 136	- 16 879	- 12 939	- 10 200
4d beroep op leenfaciliteit	18 525	22 801	10 200	10 200	10 200	10 200	10 200
4 Financieringskasstroom	2 369	3 573	- 14 890	- 11 936	- 6 679	- 2 739	0
5 RC RHB 31 december	14 096	11 161	10 910	16 693	27 745	42 736	50 466

Toelichting

Door het saldo van baten en lasten van € 37 mln. over de jaren 2012–2015 stijgt de rekening courant naar een structureel bedrag van € 50 mln. Door het positieve saldo van baten en lasten is in desbetreffende periode de operationele kasstroom hoger.

De investeringen hebben betrekking op gebouwen, verbouwingen, inventarissen en installaties, hard- en software en het nieuwe informatiesysteem INDIGO. De daarbij gehanteerde afschrijvingstermijn sluiten aan bij de voorgeschreven termijnen. Voor de immateriële vast activa is vanuit een economische levensduur gekozen om het nieuwe informatiesysteem in 10 jaar af te schrijven.

De baten-lastendiensten

Doelmatigheid

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Generiek							
Kostprijs per productgroep							
Asiel	n.b.	5 470	5 267	4 821	4 833	5 149	5 138
Regulier	n.b.	621	687	852	851	844	842
Naturalisatie	n.b.	358	351	330	336	358	357
Omzet per productgroep							
Asiel	n.b.	159 310	152 684	149 621	146 323	139 405	139 086
Regulier	n.b.	170 822	180 238	172 507	172 325	170 823	170 546
Naturalisatie	n.b.	18 513	20 066	20 034	19 709	18 484	18 451
Legesontvangsten							
Asiel	n.b.	n.b.	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Regulier	n.b.	n.b.	56 408	61 408	61 408	73 408	73 408
Naturalisatie	n.b.	n.b.	13 126	14 445	13 691	11 052	11 052
gemiddeld FTE (excl. externen)	3 110	2 813	2 745	2 623	2 618	2 589	2 589
Saldo van baten en lasten	0.7%	0%	2%	3%	3%	3%	0%
Specifiek							
Doorlooptijden (wettelijke termijn)							
Asiel	82%	80%	85%	86%	88%	89%	90%
Regulier	95%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Naturalisatie	96%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Standhouding beslissing							
Asiel	77%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
Regulier	82%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Klachten							
Asiel	0.7%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%
Regulier	0.5%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%	< 2%
Naturalisatie	0.1%	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%

Toelichting

Kostprijs per productgroep

De integrale kostprijzen zijn gebaseerd op de in 2010 vastgestelde kostprijzen. Vanaf 2011 is de IND gestart met het uitvoeren van een groot aantal intensiveringen zoals zijn opgenomen in het regeerakkoord. De activiteiten die hiermee samenhangen hebben o.a. betrekking op het versnellen van de asielprocedure, dubbele check op inwilligingen verblijfsaanvragen, het verkorten van procedures in geval van fraude en bedrog, intensieve controle op criminaliteit en het afschaffen van de «Europa-route». Structureel stijgen de kosten van de IND met € 22 mln. Dit heeft tot gevolg dat de IND kostprijzen structureel toenemen.

Daarnaast is sprake van een daling van de kostprijzen als gevolg van de generieke en de additionele taakstellingen. Voor de IND lopen deze taakstellingen op tot een bedrag van ca. € 17 mln. structureel. Voor 2012 bedraagt de taakstelling € 4 mln; de maatregelen zijn vooral gericht op het bereiken van efficiency binnen de IND.

De stijging van de gemiddelde kostprijs regulier in 2013 wordt verklaard door een groot aantal (5-jaarlijkse) VVR omwisselingen in 2012 in het kader van de Vreemdelingenwet. Deze omwisselingen hebben een lage kostprijs waardoor het gemiddelde in 2012 lager is dan de jaren waarin de omwisselingen niet plaatsvinden.

De baten-lastendiensten

De daling van de gemiddelde kostprijs asiel in de jaren 2013 en 2014 hangt samen met de wijzigingen in de opbouw van de verschillende onderliggende producten. In genoemde jaren neemt het aantal verzoeken voor en VVA (on)bepaalde tijd toe. Dit product heeft een relatief lage kostprijs waardoor de gemiddelde kostprijs asiel daalt.

Omzet per productgroep

Vanaf 2011 wordt de IND afgerekend op basis van output. De omzet per productgroep wordt gebaseerd op de integrale kostprijs en de verwachte instroom aantallen per productgroep. Voor asiel wordt daarbij uitgegaan van een instroom van 15 000. De instroom van reguliere aanvragen bedraagt 238 800 (exclusief bezwaarzaken). Bij naturalisatie wordt uitgegaan van een structurele instroom van 26 500 verzoeken. Daarnaast is voor de jaren 2012–2015 rekening gehouden met de effecten van de RANOV regeling. Totaal gaat het daarbij om 21 500 naturalisatieverzoeken (2012 = 5 500 verzoeken). Dit verklaart de daling van de omzet naturalisatie vanaf 2015.

Gemiddelde fte (exclusief inhuur externen)

Voor de komende jaren is sprake van een daling van de ambtelijke capaciteit. De besparingen uit het programma IND bij de Tijd zijn structureel verwerkt vanaf 2012. De verdere daling houdt verband met de effecten van de generieke en additionele taakstellingen uit het regeerakkoord. Daarnaast is sprake van een stijging van de capaciteit als gevolg van het uitvoeren van de intensivering uit het regeerakkoord.

Doorlooptijd

De doorlooptijd voor het afhandelen van de aanvragen regulier en naturalisatie binnen de wettelijke termijn is op 100% gesteld. De wettelijke opschortingen zijn daarbij binnen de wettelijke termijn opgenomen. Gezien de realisatie in voorgaande jaren is voor asiel een percentage van 90% realistisch.

Standhouding beslissing

Deze indicator geeft aan in hoeveel procent van de gevallen de beslissingen van de IND standhouden voor de rechter. Dit is een (gedeeltelijke) indicatie van de kwaliteit van beslissingen die de IND neemt in vreemdelingenzaken (asiel en regulier). In de tijd tussen een beslissing en een beroep kunnen zich echter ook nieuwe feiten voordoen die van invloed zijn op de beslissing.

5.8 Baten-lastendienst Rijksgebouwendienst (RGD)

Inleiding

De Rijksgebouwendienst draagt bij aan het succesvol functioneren van zijn klanten door het bieden van efficiënte en effectieve huisvestingsoplossingen.

Met het in stand houden van monumenten draagt de Rijksgebouwendienst bij aan het behoud van ons cultureel erfgoed.

De Rijksgebouwendienst ressorteert sinds de opheffing van het ministerie van VROM (KB d.d. 14-10-2010), onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierbij is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk voor de uitvoering van de rijkshuisvesting en voor de kaderstelling voor het rijksbrede beleid op het terrein van de rijkshuisvesting. De departementen zijn integraal verantwoordelijk voor hun eigen huisvestingsbeslissingen.

De Rijksgebouwendienst verzorgt voor de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ook de huisvesting van de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken, de huisvesting van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat en de instandhouding van de monumenten in beheer van de Rijksgebouwendienst.

De Rijksgebouwendienst draagt bij aan de studies en activiteiten van de Rijksbouwmeester voor advisering over architectuur(beleid), stedenbouw, monumentenzorg en beeldende kunst.

De Rijksgebouwendienst is naast Rijkshuisvester, als Corporate Real Estate Manager, ook beheerder over het in de rijkshuisvesting geïnvesteerde vermogen en heeft een verantwoordelijkheid voor het in stand houden van het culturele erfgoed. Het gaat hier om 220 monumenten (complexen) met circa 450 objecten. Als Corporate Real Estate Manager richt de Rijksgebouwendienst zich op het aankopen, plannen, beheren en afstoten van rijkshuisvesting met als doel een bijdrage te leveren aan het primaire proces en het algemene resultaat van de rijksoverheid.

De baten-lastendiensten

Exploitatie

Tabel 1: Rijksgebouwendienst – begroting van baten en lasten (bedragen in € 1 000)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Leveren producten /diensten							
Opbrengst moederdepartement	23 088	19 086	20 011	21 119	20 487	21 475	20 451
Opbrengst departementen	1 394 474	1 410 711	1 402 355	1 399 506	1 341 330	1 325 482	1 285 609
Opbrengst derden	12 021	12 500	12 625	12 751	12 879	13 008	13 138
Bedrijfsvoering							
Rentebaten	3 571	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	32 403	13 130	15 680	15 668	10 311	8 325	8 408
Totaal baten	1 465 557	1 455 427	1 450 671	1 449 044	1 385 007	1 368 290	1 327 606
Lasten							
Product Huisvesting							
Apparaatskosten (netto)	90 085	75 448	67 901	65 251	61 599	57 006	56 288
Huren	307 079	286 856	288 051	275 619	262 910	265 539	252 418
Rentelasten	283 915	295 596	310 152	312 328	305 010	300 110	288 357
Afschrijvingen	326 763	349 073	353 644	372 822	345 084	337 016	335 083
Onderhoud	145 526	136 925	132 191	127 811	129 216	133 917	130 252
Dotaties voorzieningen	27 322	25 115	11 155	5 660	3 761	3 798	3 836
Belastingen en heffingen	23 500	23 900	23 847	23 241	22 848	23 076	22 822
Investerings buiten gebruiksvergoedingen	133 358	98 071	95 012	92 633	87 873	83 802	79 009
Overige producten							
Services	61 929	77 500	75 245	72 937	70 576	68 160	65 688
Adviezen	8 318	8 800	8 888	8 977	9 067	9 157	9 249
Beleidsondersteuning	7 735	7 127	6 981	6 289	6 144	6 837	6 144
PPS lasten	19 363	37 500	42 900	56 200	56 200	56 200	56 200
Overige lasten	28 330	32 661	32 850	28 419	23 190	21 332	21 546
Totaal lasten	1 463 223	1 454 572	1 448 817	1 448 187	1 383 478	1 365 950	1 326 892
Saldo	2 334	855	1 854	857	1 529	2 340	714

De kolom 2010 betreft de realisatie conform de Slotwet 2010. De omzet wordt in tabel 4 (overzicht doelmatigheid) uitgesplitst naar 3 productcategorieën. Een nadere onderbouwing (pxq) is niet mogelijk vanwege de diversiteit binnen de producten.

Toelichting bij de baten

Opbrengst departementen

De opbrengst departementen omvat alle opbrengsten voor geleverde producten en diensten. Het gaat daarbij om ontvangen gebruiksvergoedingen, egalisatie, bijdragen voor kleine projecten, services en adviezen.

Binnen het huur-verhuurstelsel worden interne verhuurcontracten afgesloten tussen de Rijksgebouwendienst en de departementen. Op basis van de «Huurprijsmethodiek Rijksgebouwendienst» brengt de Rijksgebouwendienst een gebruiksvergoeding in rekening. De gebruiksvergoeding bij eigendomspanden bestaat uit componenten voor rente en afschrijving en één component voor de kosten van onderhoud, leegstand, belastingen en het apparaat van de Rijksgebouwendienst. Bij huurpanden bestaat de gebruiksvergoeding ten minste uit componenten voor de markthuur en apparaatskosten. Daarnaast zijn hier de opbrengsten van PPS-contracten opgenomen.

De baten-lastendiensten

In de raming van de gebruiksvergoeding is rekening gehouden met het afsluiten van nieuwe contracten en met de verwachte beëindiging van contracten als gevolg van voorziene krimp van de overheid.

Met ingang van 2010 betaalt Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties naar, analogie van het huur-verhuurstelsel, ook een gebruiksvergoeding voor de huisvesting van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken. Deze organisaties betalen zelf geen gebruiksvergoeding voor hun huisvesting.

De huurprijsmethodiek Rijksgebouwendienst heeft als uitgangspunt een (afgezien van de toegepaste indexering) constante huurprijs over de contractperiode. De jaarlijkse opbrengst is daarom een constante reeks, terwijl de kosten van rente en afschrijving per jaar variëren. Het verschil tussen de baten en lasten van rente en afschrijving wordt jaarlijks op contractniveau geëgaliseerd. In de balans is dit zichtbaar als een langlopende vordering op de gebruikers van de panden onder de post «egalisatierekening».

Bij opbrengst departementen gaat het daarnaast om investeringen buiten gebruiksvergoeding (kleine, à fonds perdu gefinancierde, huisvestingsprojecten) voor ministeries, die door de Rijksgebouwendienst worden uitgevoerd.

Opbrengst moederdepartement

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betaalt de kosten voor het onderhoud van de monumenten in beheer van de Rijksgebouwendienst. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is tevens opdrachtgever voor de Rijksgebouwendienst voor het leveren van ondersteuning aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de uitvoering van het rijksbeleid gerelateerd aan de rijkshuisvesting (zie artikel 9 van de begroting voor BZK).

Aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden de werkelijke kosten in rekening gebracht, inclusief de apparaatskosten die toegerekend worden aan deze (deel) producten.

Opbrengst derden

De Rijksgebouwendienst heeft ook de zorg voor de huisvesting van organisaties op het niveau van de centrale overheid, die (vrijwel) geheel bekostigd worden uit collectieve middelen. Indien organisaties die binnen deze definitie vallen daar om verzoeken, kan de Rijksgebouwendienst de zorg voor de huisvesting op zich nemen. Daarnaast exploiteert de Rijksgebouwendienst een aantal bijzondere objecten zoals parkeergarages en de grafelijke zalen.

Rentebaten

De Rijksgebouwendienst kent rentebaten als gevolg van positieve saldi op de rekening-courant Rijkshoofdboekhouding (dagrente) en op de depositorekeningen Rijkshoofdboekhouding.

Overige baten

De overige baten betreffen de geraamde winsten uit verkopen van onroerend goed en de geraamde onttrekkingen aan de bestemmingsreserves brandveiligheid.

De baten-lastendiensten

Toelichting bij de lasten

Apparaatskosten (netto)

De bruto apparaatskosten bestaan uit salarissen, opleidingen, externe inzet, huisvesting, ICT en overige materiële kosten. Een groot deel van de huisvesting en ICT wordt afgenomen van het moederdepartement.

Voor een deel van de apparaatskosten wordt dekking gegenereerd door toerekening aan de (deel-)producten «huisvestingsprojecten», «services», «adviezen» en «beleidsondersteuning» («verwerkt als productkosten»). De resterende (netto) apparaatskosten moeten worden gedekt vanuit de opslag in de gebruiksvergoeding.

Huren

Deze post betreft de huren die de Rijksgebouwendienst aan de markt betaalt.

Rentelasten

De rentelasten zijn geraamd op basis van de afgesloten en nog af te sluiten leningen met het ministerie van Financiën.

Afschrijvingen

Dit zijn de afschrijvingen op gebouwen en inbouwpakketten. De afschrijvingstermijn op deze componenten kan variëren van 15 jaar op inbouwpakketten tot 60 jaar op het casco.

Onderhoud

Deze post betreft het dagelijks en het planmatig onderhoud. Het dagelijks onderhoud bestaat uit regelmatig terugkerende vaste werkzaamheden (contractonderhoud en wettelijk verplichte keuringen) en storingsonderhoud. Het planmatig onderhoud betreft de vervanging van en het onderhoud aan de gebouwelementen voor rekening van de Rijksgebouwendienst, zodat het onroerend goed op het gewenste kwaliteitsniveau wordt gehouden.

Deze activiteiten worden ook uitgevoerd voor de objecten van het Koninklijk Huis voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de Staat, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken en voor objecten buiten het huur-verhuurstelsel.

Belastingen en heffingen

Deze post betreft het eigenaardeel van de onroerendezaakbelasting over de voorraad onroerend goed.

Investerings buiten de gebruiksvergoedingen

Onder deze post zijn investeringen opgenomen die niet leiden tot een (aanpassing van de) gebruiksvergoeding. Het betreft hier kleine projecten voor ministeries en investeringen voor klanten buiten het huur-verhuurstelsel.

Services

Services zijn basistaken op het gebied van onderhoud, die door de klanten zijn overgedragen aan de Rijksgebouwendienst. Een deel van de kosten bestaat uit de opbouw van een vervangingsverplichting die de Rijksgebouwendienst heeft jegens een aantal klanten voor de vervanging van de gebruikersinstallaties.

De baten-lastendiensten

Adviezen

Onder deze post zijn de integrale kosten van niet-projectgebonden adviezen opgenomen.

Beleidsondersteuning

Onder deze post zijn de kosten opgenomen voor het product «beleidsondersteuning».

Dit product wordt door het moederdepartement gefinancierd.

PPS-lasten

Onder deze post is de totale vergoeding die de Rijksgebouwendienst uit hoofde van geïntegreerde PPS-contracten verschuldigd is aan een opdrachtnemer voor onderhoud, dienstverlening en rente.

Overige lasten

Onder de overige lasten worden onder andere niet projectgebonden kosten voor de uitvoering van het programma brandveiligheid voorzien.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft aan hoeveel kasmiddelen beschikbaar zijn gekomen of naar verwachting zullen komen en op welke wijze gebruik (is/of) zal worden gemaakt van deze middelen.

Tabel 2: Kasstroomoverzicht (bedragen in € x 1 000)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Begin RHB 1 januari	570 494	436 781	367 000	339 442	356 828	321 548	330 110
2. Operationele kasstroom	290 589	341 234	364 452	394 324	336 706	346 197	356 281
3a. investeringen	- 873 988	- 674 000	- 521 000	- 425 000	- 425 000	- 425 000	- 425 000
3b. desinvesteringen	4 506	50 395	91 627	125 948	55 005	50 000	50 000
3. Investeringskasstroom	- 869 482	- 623 605	- 429 373	- 299 052	- 369 995	- 375 000	- 375 000
4a. afdracht	- 17 788	0	- 855	- 1 854	- 857	- 1 529	- 2 340
4b. eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4c. aflossing	- 410 449	- 459 076	- 482 782	- 501 032	- 426 134	- 386 106	- 382 045
4d beroep leenfaciliteit	873 417	674 000	521 000	425 000	425 000	425 000	425 000
4. Financieringskasstroom	445 180	212 590	37 363	- 77 886	- 1 991	37 365	40 615
Eind RHB 31 december	436 781	367 000	339 442	356 828	321 548	330 110	352 006

Toelichting:

Ad 3a, 4d.

De investeringen in rijkshuisvesting en het beroep op de leenfaciliteit zijn gebaseerd op al afgesloten leningen, waarin alle projecten zijn opgenomen waarvoor reeds een opdracht is verstrekt aan de Rijksgebouwendienst, aangevuld met een raming van nieuwe investeringsprojecten op basis van nieuwe huisvestingswensen van ministeries. De Rijksgebouwendienst investeert in grond en gebouwen die in de balans onder de post materiële vaste activa worden verantwoord. In deze investeringen worden ook brandveiligheidsinvesteringen meegenomen.

Ad 4c.

De raming van aflossingen (en rentebetalingen) is gebaseerd op de afgesloten en nog af te sluiten leningen met het ministerie van Financiën.

Doelmatigheid

Met de producten «huisvesting», «services» en «adviezen» bestrijkt de Rijksgebouwendienst de gehele keten van de huisvesting, vanaf de initiële vraag van een afnemer tot en met de realisatie (bouw en/of verbouw) en het beheer. De Rijksgebouwendienst is vraaggestuurd. Dit betekent dat in principe de jaarlijkse omzet voor een groot deel bepalend is voor de benodigde omvang van het personeelsbestand. Vanwege de afslanking van de rijksoverheid zal er op termijn minder huisvestingsvraag zijn. De Rijksgebouwendienst zal daardoor minder m² huisvesting en kleine investeringen buiten de gebruiksvergoeding leveren. In 2010 en 2011 is het rijkshuisvestingsstelsel opnieuw geëvalueerd. In deze evaluatie wordt ook de doelmatige werking en uitvoering van het rijkshuisvestingsstelsel geëvalueerd. In afwachting van de resultaten wordt daarom thans volstaan met onderstaande kengetallen.

De Rijksgebouwendienst zal de generieke taakstellingen uit de Augustusbrieff en het Regeerakkoord invullen door het m²-tarief (ter dekking van het apparaat) jaarlijks zodanig te verlagen, dat het in totaliteit leidt tot besparingen overeenkomstig de reeks die bij de ministeries is ingeboekt. De verlaging van het tarief wordt jaarlijks toegepast bij de doorvoering van de indexering van de gebruiksvergoedingen om de administratieve belasting tot een minimum te beperken. Dit betekent dat vóór het uitvoeringsjaar het tarief bekend is.

Als gevolg van de dalende vraag en de krimpende omvang van de Rijksoverheid, zal ook de Rijksgebouwendienst in omvang afnemen, dit is in de apparaatskostenbegroting zichtbaar in een dalende reeks voor inzet van externen en een verder krimpende ambtelijke organisatie.

Tabel 3: Apparaatskosten (bedragen in € x 1 000)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Levering producten/diensten:							
Personele kosten	107 543	95 701	88 231	84 640	80 333	75 667	75 490
<i>waarvan eigen personeel</i>	73 103	69 885	66 738	66 229	66 222	66 329	66 514
<i>waarvan externe inhuur</i>	34 440	25 816	21 493	18 411	14 111	9 338	8 976
Materiële kosten	36 922	43 084	40 876	39 854	38 499	38 625	38 656
<i>waarvan ICT</i>	15 605	19 700	18 500	18 500	17 500	17 500	17 500
Totaal bruto apparaatskosten	144 465	138 785	129 107	124 493	118 832	114 291	114 146
Verwerkt als productkosten	54 380	63 337	61 206	59 242	57 233	57 285	57 858
Apparaatskosten (netto)	90 085	75 448	67 901	65 251	61 599	57 006	56 288

Tabel 4: Overzicht doelmatigheid (bedragen in € x 1 000)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Producten en diensten							
omzet product huisvesting	1 322 863	1 324 411	1 318 222	1 317 592	1 261 687	1 248 165	1 210 672
omzet product adviezen	8 293	8 800	8 888	8 977	9 067	9 157	9 249
omzet product services	63 318	77 500	75 245	72 937	70 576	68 160	65 688
saldo baten en lasten	2 334	855	1 854	857	1 529	2 340	714
in %	0	0	0	0	0	0	0
Huisvestingsvoorraad in mln m ² BVO	7,144	7,081	6,888	6,655	6,500	6,500	6,300
Percentage leegstand voor rekening Rgd	3,8%	4,5%	6,4%	8,1%	9,1%	9,4%	10,2%
Indicator technische kwaliteit	2,1–2,6	2,1–2,8	2,1–2,8	2,1–2,8	2,1–2,8	2,1–2,8	2,1–2,8
Bedrijfsvoering							
Bezetting fte's	906	875	862	849	836	823	823
Apparaat-omzetindicator	9,9%	9,5%	8,9%	8,6%	8,6%	8,4%	8,6%

Toelichting

Huisvestingsvoorraad in mln m² BVO

De huisvestingsvoorraad zal de komende jaren door enerzijds het kabinetsbeleid en anderzijds adequate sturing door de Rijksgebouwendienst afnemen. Bij de gepresenteerde afname is rekening gehouden met de gevolgen voor de departementen in Den Haag van besluiten door de Ministerraad over het masterplan huisvesting Den Haag.

Percentage leegstand

Dit betreft leegstand voor rekening van de Rijksgebouwendienst in relatie tot de totale voorraad. De totale huisvestingsbehoefte zal minder worden door de afslanking bij de rijksoverheid. Daarnaast ontstaat behoefte aan andersoortige huisvesting waardoor de huisvestingsmutaties toenemen. Hierdoor zal het percentage leegstand (tijdelijk) oplopen. De leegstand zal naar verwachting na de meerjarenperiode weer dalen wanneer objecten verkocht kunnen worden, dan wel wanneer wordt besloten tot sloop

Indicator technische kwaliteit (ITK)

Dit betreft het gewogen gemiddelde van de technische conditie van alle gebouwen op een schaal van 1 (nieuwbouw) t/m 6 (extreem slecht). Voor een deel van de (niet-strategische) voorraad is een lagere waardering mogelijk waarbij nog altijd voldoende en daarmee economisch betere afwegingen gemaakt kunnen worden.

Bezetting fte's

Het gemiddeld aantal ambtelijk personeel zal als gevolg van fte-taakstellingen afnemen tot 823 fte.

Apparaat-omzetindicator

Dit betreft de procentuele verhouding van de apparaatskosten van de Rijksgebouwendienst tot de omzet (totale baten) van de dienst. Een daling van de waarde van de indicator geeft aan dat de verhouding tussen de omzet en het ingezette apparaat verbetert.

Daarnaast beoogt de Rijksgebouwendienst in 2012 de volgende prestaties te realiseren:

Duurzaamheid

Eind 2012 zijn in 900 000m² van de voorraad de FCIB-maatregelen toegepast.

5.9 Baten-lastendienst Dienst van de Huurcommissie (DHC)

Inleiding

Het werkterrein van de Huurcommissie wordt gevormd door het gereguleerde deel van de markt voor huurwoonruimte. Als huurders en verhuurders er onderling niet uitkomen, doet de Huurcommissie op verzoek uitspraken in geschillen tussen huurders en verhuurders omtrent de hoogte van huurprijzen en servicekosten.

Vanaf 1 april 2010 functioneert het Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO) Huurcommissie als een landelijke huurcommissie. Het ZBO (zonder eigen rechtspersoonlijkheid) wordt ondersteund door de Dienst van de Huurcommissie (DHC). Voor de huurders en verhuurders presenteert de Huurcommissie zich als één landelijk opererende, onpartijdige en toegankelijke organisatie.

De Huurcommissie streeft naar een zakelijke aansturing op resultaat en doelmatigheid. Daarom hanteert zij met ingang van 1 januari 2010 een baten-lastenadministratie, die het verbeteren van de doelmatigheid ondersteunt, door het verband te leggen tussen de kostprijs enerzijds en de kwantiteit en kwaliteit van de diensten anderzijds. In de begroting zijn ook de kosten van het ZBO verwerkt.

De belangrijkste ambitie ten aanzien van de kwaliteit van de dienstverlening is te komen tot een snelle beslechting van geschillen binnen de wettelijke doorlooptijd. Om dit te kunnen realiseren, is geïnvesteerd in het herontwerp van het proces van geschilbeslechting en de ICT-ondersteuning.

In deze begroting zijn de lasten en baten verwerkt die samenhangen met een wijziging van het aantal geschillen als gevolg van de aangekondigde aanpassingen in het huurbeleid (25 basispunten, 5% extra huurverhoging voor huishoudens met een inkomen vanaf € 43 000).

*Begroting van baten en lasten voor het jaar 2012 en meerjarenraming***Tabel 1: Begroting van baten en lasten (Bedragen x € 1 000)**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Baten							
Opbrengst moederdepartement	17 008	17 504	18 426	11 989	9 770	9 008	8 847
Opbrengst derden	322	1 353	1 353	1 353	1 853	2 353	2 353
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	1 185	0	0	0	0	0	0
Bijzondere baten	4 122	2 632	453	0	0	0	0
Totaal baten	22 637	21 489	20 232	13 342	11 623	11 361	11 200
Lasten							
Apparaatskosten:							
– Personele kosten	11 119	11 211	12 406	8 566	7 366	6 916	6 516
– <i>Waarvan eigen personeel</i>	-	5 875	7 766	6 666	6 316	5 916	5 516
– <i>Waarvan externe inhuur</i>	-	3 981	4 640	1 900	1 000	1 000	1 000
– Materiële kosten	5 389	7 503	8 453	7 653	7 453	7 353	7 253
– <i>Waarvan ICT</i>	-	3 037	3 192	2 892	2 892	2 892	2 892
Rentelasten	31	126	126	126	126	126	126
Afschrijvingskosten:							
– materieel	532	569	569	569	569	569	569
– immaterieel	198	803	803	803	803	803	803
Dotaties voorzieningen	603	0	0	0	0	0	0
Bijzondere lasten	5 368	2 632	453	0	0	0	0
Nog op te lossen problematiek	0	0	- 2 578	0	0	0	0
Totaal lasten	23 231	21 489	20 232	17 717	16 317	15 767	15 267
Saldo van baten en lasten	- 594	0	0	- 4 375	- 4 694	- 4 406	- 4 067

De apparaatskosten zijn met ingang van 2012 enerzijds verhoogd in verband met verwachte extra geschillen als gevolg van de extra huurverhoging met maximaal 5% voor huishoudens met een inkomen van meer dan € 43 000. De bijdrage van het moederdepartement is navenant verhoogd. Anderzijds is in de apparaatskosten vanaf 2012 rekening gehouden met de rijksbrede doelmatigheidskorting van 1,5% per jaar, oplopend tot 6% in 2015. De additionele taakstelling is wel verwerkt aan de batenkant van deze begroting door een verlaagde opbrengst van het moederdepartement, maar niet aan de lastenkant omdat de wettelijke taken en procedures van de Huurcommissie niet zijn verminderd. Op het moment van aanbieden van deze ontwerpbegroting is er sprake van een meerjarig tekort. Voor het begrotingsjaar 2012 is dit zichtbaar gemaakt op de regel «Nog op te lossen problematiek». Bezien wordt welke maatregelen getroffen moeten worden om de begroting meerjarig sluitend te krijgen.

Toelichting bij de opbouw van de baten

Opbrengst moederdepartement

Het totaal van de Opbrengst moederdepartement en de Bijzondere baten komt overeen met de geraamde bedragen voor bekostiging Huurcommissie, zoals opgenomen op artikel 3, Woningmarkt en betaalbaarheid op de ontwerpbegroting BZK 2012. De definitieve opbrengst uit productie ten laste van de Begroting BZK wordt gebaseerd op de opdracht van de desbetreffende beleidsdirectie aan de Huurcommissie. Deze wordt bepaald door het gerealiseerde aantal dat in 2012 wordt afgewikkeld en de daarbij behorende tarieven, die de goedkeuring behoeven van de eigenaar van de Dienst van de Huurcommissie, in casu de directeur-generaal Wonen, Wijken en Integratie.

Tabel 2: Aantal zaken in 2012

	Aantal zaken
Beslechting van huurprijsgeschillen	11 250
Beslechting van servicekostengeschillen	4 000
Verstreking van verklaringen omtrent de redelijkheid van de huurprijs	750
Totaal	16 000

Opbrengst derden

Deze opbrengst betreft de legesontvangsten die gebaseerd zijn op de veroordeling door de Huurcommissie van geschilpartijen tot vergoeding aan de Staat. Deze vergoeding is verschuldigd door de partij die naar het oordeel van de Huurcommissie geheel of voor het grootste deel de in het ongelijk gestelde partij is. Indien de Huurcommissie van oordeel is dat beide partijen in ongeveer gelijke mate in het ongelijk worden gesteld, kan zij gemotiveerd uitspreken dat elke partij de helft van de voor hem geldende vergoeding aan de Staat verschuldigd is. De hoogte van deze vergoeding bedraagt € 25 voor natuurlijke personen en € 450 voor rechtspersonen.

Vanaf 2014 wordt een verhoging van de legesopbrengsten verwacht als gevolg van een wijziging van de regelgeving, waarbij het onderscheid tussen natuurlijke personen en rechtspersonen vervangen wordt door huurders en verhuurders.

Renteopbrengsten

De renteopbrengsten zijn vooralsnog geraamd op nihil. Uitgangspunt daarbij is dat de bevoorschotting ten laste van de begroting BZK ritme gelijk opgaat met de uitgaven van de Huurcommissie, rekening houdend met de inkomsten voor leges. Daardoor zullen er per saldo nauwelijks rentebaten zijn.

Bijzondere baten

Deze baten hebben betrekking op de bijdrage ten laste van de BZK-begroting ter dekking van de bijzondere lasten.

Toelichting bij de opbouw van de lasten

Apparaatskosten

De apparaatskosten betreffen zowel de Dienst van de Huurcommissie als de salarissen en vergoedingen van voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, zittingsvoorzitters en zittingsleden van de Huurcommissie.

Personele kosten

De personele kosten vinden hun basis in het O&F-rapport voor de gereorganiseerde Dienst van de Huurcommissie. In 2012 wordt, in afnemende mate, nog rekening gehouden met aanloopkosten die samenhangen met de inschakeling van meer externe medewerkers dan is verondersteld in genoemd O&F-rapport.

Materiële kosten

De belangrijkste posten zijn huisvesting, bureaunkosten, communicatie en ICT.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn conform de door de Minister van Financiën voorgeschreven afschrijvingstermijnen. Er is rekening gehouden met regelmatige vervangingsinvesteringen.

Rentelasten

De hoogte van de rentelasten is berekend over de gemiddelde boekwaarde van de activa tegen een rentepercentage van 3,5. Deze is gefinancierd door middel van een (initiële) lening bij het Ministerie van Financiën.

Bijzondere lasten

De bijzondere lasten hebben in 2012 betrekking op de kosten van herplaatsingen als gevolg van de in 2009 afgeronde reorganisatie.

Kasstroomoverzicht

Tabel 3: Kasstroomoverzicht							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Rekening-courant RHB 1 januari		3 340	3 340	3 340	- 1 035	- 5 729	- 10 135
2. Totaal operationele kasstroom	- 2 304	1 372	1 372	- 3 003	- 3 322	- 3 034	- 2 695
Totaal investeringen	- 2 201	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372
Totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 2 201	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372
Enmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
Enmalige storting door BZKI	7 845	0	0	0	0	0	0
Aflossingen op leningen	0	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372	- 1 372
Beroep op leenfaciliteit	0	1 372	1 372	1 372	1 372	1 372	1 372
5. Totaal financieringskasstroom	7 845	0	0	0	0	0	0
6. Rekening-courant RHB 31 december	3 340	3 340	3 340	- 1 035	- 5 729	- 10 135	- 14 202

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Voor 2012 en volgende jaren is het uitgangspunt dat het investeringsniveau gelijk blijft aan dat van 2011. De aflossingen op de leenfaciliteit lopen gelijk op met de afschrijvingen, het beroep op de leenfaciliteit met de investeringen. Voor de komende jaren is het uitgangspunt dat het beroep op de leenfaciliteit gelijk blijft.

Informatie over de doelmatigheid van de Huurcommissie

Tabel 4: Overzicht prestatie-indicatoren

Indicator	Begroting 2011	Begroting 2012
Doorlooptijden		
% Huurprijsgeschillen afgerond binnen 6 maanden	80%	
% Huurprijsgeschillen afgerond binnen 5 maanden		80%
% Servicekostengeschillen afgerond binnen 7 maanden	80%	
% Servicekostengeschillen afgerond binnen 5 maanden		80%

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren***Ingroeimodel***

De batenlastenadministratie ondersteunt de zakelijke aansturing en de doelmatige uitvoering van de wettelijke taak. Het uitvoeringsjaar 2010 is het eerste jaar waarin ervaring is opgedaan met het kostprijsmodel van DHC en meting van de doelmatigheid. Voor de Begroting 2013 zal bezien worden welke doelmatigheidsindicatoren toegevoegd kunnen worden, rekening houdend met het bijzondere karakter van de werkzaamheden van de Huurcommissie.

Doorlooptijden

Voor de doorlooptijden van geschilbeslechting staat in de Uitvoeringswet Huurprijzen woonruimte een termijn van vier maanden. Zoals eerder aangegeven, is het streven van de Huurcommissie om deze termijn binnen een aantal jaren te realiseren en wordt daartoe, ook in 2011 nog, geïnvesteerd. Voor het jaar 2012 worden de hierboven vermelde aangescherpte doorlooptijden nagestreefd.

6 BIJLAGEN

6.1 Bijlage ZBO's en RWT's

Naam organisatie	RWT	ZBO	Functie	Begrotings-artikel	Begrotings-raming (x 1 000)	Apparaats-uitgaven/ Begrotings-kosten	Verwijzing URL
					2012		
Kiesraad		X	Begeleiden en organiseren van het kiesproces	Openbaar bestuur en democratie	1 900	*	www.kiesraad.nl
Huurcommissie		X	Onafhankelijk beslechten van geschillen tussen huurders en verhuurders over onderhoud, huurprijs en servicekosten van huurwoningen. Daarnaast het toetsen op verzoek van de Belastingdienst van de redelijkheid van de huurprijs bij aanvraag van huurtoeslag.	Woningmarkt	13 879	*	www.huurcommissie.nl
Bureau Architectenregister (BA)	X	X	De Wet op de architectentitel heeft tot doelstelling het scheppen van waarborgen voor de vakbekwame beroepsuitoefening door bouwkundig architecten, stedenbouwers, tuin- en landschaparchitecten en interieurarchitecten, het uitvoeren van de EU- architectenrichtlijn en consumentenbescherming.	Uitvoering Rijkshuisvesting	0	0	www.architectenregister.nl/
Centraal orgaan Opvang Asielzoekers	X	X	Het COA doet de opvang en plaatsing van asielzoekers en bemiddeling bij uitstroom.	Vreemdelingen	426 920	110 000	www.coa.nl
Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting	X	X	Het houden van financieel toezicht op corporaties en de sector als geheel. Daarnaast verstrekking van sanerings- en projectsteun in het belang van de volkshuisvesting.	Woningmarkt	0	0	www.cfv.nl
Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP)	X	X	Uitvoeren van pensioenregelingen	Arbeidszaken overheid	23 856	1 400	www.saip.nl

* De apparaatskosten van de ZBO's Kiesraad en Huurcommissie zijn niet opgenomen, omdat deze worden bekostigd vanuit respectievelijk het secretariaat van de Kiesraad (artikel 1) en de baten-lastendienst Dienst Huurcommissie.

6.2 Horizontale overzichtsconstructie integratiebeleid etnische minderheden

Nr. hoofdstuk	Ministerie	Artikel	Nr OD	Naam OD
Inburgering				
VII	BZK	5	5.1	Faciliteren dat inburgeringsplichtigen hun inburgeringsexamen halen.
Arbeid en werkgelegenheid				
VII	BZK	4	4.2	Vitale wijken tot stand brengen
VI	V&J	23	23.3	Verhogen van het prestatievermogen en de professionaliteit van de politie-, brandweer- en geneeskundige hulpverleningorganisatie.
VII	BZK	7	7.1	Mede zorgen voor een voldoende aanbod van goed geschoold overheids- personeel en voor een betrouwbare, herkenbare overheid door het bevorderen van integriteit, diversiteit, transparantie en kostenbewustzijn van overheidsorganisaties.
VII	BZK	8	8.1	Het bevorderen van de kwaliteit van het personeel van het Rijk.
XV	SZW	42	42.4	Zorgdragen voor gelijke mogelijkheden voor arbeidsdeelname.
Jeugd (en veiligheid)				
VII	BZK	4	4.2	Stimuleren krachtige steden
VII	BZK	5	5.2	Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
VI	V&J	25	25.1	De veiligheidspartners in staat stellen om hun werk efficiënt en effectief uit te kunnen oefenen.
VI	V&J	14	14.2	Het voorkomen dat jongeren delicten plegen én wanneer zij dat wel doen, niet in herhaling vervallen (het verminderen van recidive).
XVI	VWS	45	45.1	Kinderen en hun ouders krijgen laagdrempelige ondersteuning bij opgroeien, opvoeden en verzorgen.
Onderwijs				
VIII	OCW	1		Leerlingen kunnen zonder drempels het primair onderwijs volgen dat het beste past bij hun talenten en specifieke behoeften
VIII	OCW	3		Leerlingen volgen onderwijs op voldoende toegeruste scholen voor voortgezet onderwijs.
Cultuur				
VIII	OCW	15		Bevorderen dat alle burgers toegang hebben tot een kwalitatief hoogwaardig, onafhankelijk en pluriform media-aanbod
Participatie				
VII	BZK	5	5.2	Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
XVI	VWS	16.41	41.4	Een doelmatig systeem van openbare gezondheidszorgvoorzieningen dat bijdraagt aan een betere volksgezondheid.
XVI	VWS	16.41	41.3	Minder vermijdbare ziektelast door een goede bescherming tegen infectieziekten en chronische ziekten.
XVI	VWS	16.43	43.3	De zorg is effectief en veilig en wordt door de cliënt positief ervaren (kwalitatief goede zorg).
VII	BZK	7	7.2	Uitvoeren van pensioenregelingen van Nederlandse ambtenaren uit de (voormalige) overzeese gebiedsdelen en hun nagelaten betrekkingen.
VII	BZK	3	3.1	Verruiming van het aanbod van geschikte woningen voor bijzondere aandachtsgroepen, alsmede het bestrijden van onrechtmatige bewoning

Toelichting

In het interdepartementaal overzicht integratiebeleid etnische minderheden zijn opgenomen de operationele doelstellingen uit de begrotingen met specifieke maatregelen en algemene maatregelen, waarbij expliciete beleidsdoelstellingen op het terrein van het integratiebeleid etnische minderheden zijn geformuleerd in de begroting, in beleidsnota's of in de integratiemonitor. Het gaat hierbij om rijks gelden, d.w.z. maatregelen met bedragen die deel uitmaken van de Rijksbegroting.

Het overzicht is ingedeeld naar een vijftal beleidsterreinen om de samenhang tussen de beleidsmaatregelen van de verschillende minis-

De Bijlagen

teries inzichtelijker te maken: Inburgering, Arbeid en werkgelegenheid, Jeugd (en veiligheid), Onderwijs, Cultuur en Participatie.

Voor elk beleidsterrein is weergegeven waar de specifieke en algemene maatregelen zijn te vinden in de Rijksbegroting. Weergegeven zijn:

- begrotingshoofdstuk;
- ministerie;
- nummer artikel;
- indien in begroting opgenomen nummer operationele doelstelling;
- omschrijving artikel/omschrijving operationele doelstelling waar de maatregel deel van uitmaakt.

Aangezien een operationeel doel kan bijdragen aan meerdere beleidsterreinen, komen sommige operationele doelen op meerdere plaatsen in de overzichtsconstructie voor.

De maatregelen op andere begrotingshoofdstukken dan die van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bewindslieden van andere departementen.

6.3 Extra-comptabel overzicht stedenbeleid 2012

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is programmaminister voor het stedenbeleid. Vanuit die coördinerende verantwoordelijkheid heeft hij onderhavige overzichtconstructie tot zijn beschikking, conform de Rijksbegrotingsvoorschriften 2011. Het overzicht heeft een informatiefunctie voor de Staten-Generaal. Op deze wijze wordt het integrale overheidsbeleid zichtbaar gemaakt, ook al wordt het beleid door meer ministers uitgevoerd. De individuele ministeriële verantwoordelijkheid blijft daarbij gehandhaafd.

Beleidssterrein/instrument	Type uitkering 2012	bron ministerie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>(indicatieve bedragen x € mln.)¹</i>								
Sociaal domein								
<i>Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid²</i>	decentralisatie-uitkering	VWS	260	254	254	254	254	254
Gezond in de stad	decentralisatie-uitkering	VWS	5	5	5	5	5	5
Veiligheid en Leefbaarheid³	decentralisatie-uitkering							
Van Montfrans- en Leefbaarheidsmiddelen		V&J en BZK	64	0	0	0	0	0
Onderwijsachterstandenbeleid	specifieke uitkering ⁴	OCW	173	173	173	173	173	173
Participatiebudget⁵	specifieke uitkering							
Inburgering		BZK	158	92	46	0	0	0
Volwasseneneducatie		OCW	44	42	20	20	20	20
<i>Aanpak Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren</i>	decentralisatie-uitkering	V&J	5	0	0	0	0	0
Voorkomen criminele loopbaan allochtone jongeren								
Jeugd	decentralisatie-uitkering							
Voortijdig schoolverlaten (accent op aanpak overbelaste jongeren) ⁶		OCW	22	22	22	22	22	22
Vrouwenopvang/huiselijk geweld⁷	decentralisatie-uitkering	VWS	77	77	77	77	77	77
Totaal beschikbare middelen sociale domein			808	665	597	551	551	551
Fysiek domein								
<i>Investeringsbudget stedelijke vernieuwing</i>	decentralisatie-uitkering	BZK	210	148	153	139	0	0
Budget voor stedelijke vernieuwing (bodem)	decentralisatie-uitkering	I&M	21	21	21	21	0	0
Totaal beschikbare middelen sociale en fysieke domein			1 039	834	771	711	551	551

¹ Met het oog op de vergelijkbaarheid met de reeksen in voorgaande jaren wordt uitgegaan van de G4/G27, tenzij anders vermeld.

² Het betreft hier de 27 centrumgemeenten maatschappelijke opvang binnen de G31.

³ De uitkering geldt voor een 40-tal gemeenten: G31, de zogenoemde Ortega-gemeenten (Almere, Apeldoorn, Ede, Haarlemmermeer, Zoetermeer) en 4 gemeenten met Marokkaans-Nederlandse jongerenproblematiek (Culemborg, Gouda, Veenendaal, Zeist).

⁴ In eerste instantie geldt de specifieke uitkering voor een periode van vier jaar (tot en met 2014); bij de evaluatie kan worden bezien of oormerking langer wenselijk of nodig is (Staatsblad 2010, 687).

⁵ Vanaf 2010 zijn voor de G31 de middelen voor inburgering en volwasseneneducatie toegevoegd aan het Participatiebudget; de wetgeving wordt aangepast naar aanleiding van het regeerakkoord. Hierdoor zou de verdeling van het budget tussen de G31 en de andere gemeenten na vaststelling van de wet kunnen wijzigen.

⁶ De uitkering gaat naar de G31 en naar de gemeenten Almere, Apeldoorn, Ede en Zoetermeer.

⁷ Het betreft hier de 25 centrumgemeenten vrouwenopvang binnen de G31.

6.4 Afkortingen

ABD	Algemene Bestuurs Dienst
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AMC	Arbeidsmarktcommunicatie
AP	Aanvullende post
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AWB	Algemene wet bestuursrecht
Awir	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
BAG	Basisregistraties voor adressen en gebouwen
BBSH	Besluit Beheer Sociale Huurwoningen
BE	Bedrijfseenheid
BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
BIOS	Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector
BPR	Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BSN	Burger Service Nummer
BVK	Biometrie in de Vreemdelingenketen
BVS	Budgetverdeelsysteem
BVV	Basis Voorziening Vreemdelingenketen
BZ	Buitenlandse Zaken
BZK	Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAS	Centrale Archief Selectiedienst
CBRN	Chemisch biologisch radioactief en nucleair
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CIVD	Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Chief Procurement Officer
Cmgb	College voor mensenrechten en gelijke behandeling (in oprichting)
CPI	Consumentenprijsindex
CTIVD	Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
DGOBR	Directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk
DHC	Dienst van de Huurcommissie
DigiD	Digitale identificatie
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPD	Digitale cliëntensysteem
DSI	Dienst speciale interventies
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DWM	De Werkmaatschappij
DWR	Digitale Werkomgeving Rijksdienst
EC O&P	Expertisecentrum Organisatie & Personeel
EPBD	Energy Performance of Building Directive
EPCIP	EU programma voor bescherming van Vitale Infrastructuur
EPD	Elektronisch Patiënten Dossier
EU	Europese Unie
EUKN	European Urban Knowledge Network
EZ	Economische Zaken
FCIB	Functioneel Controleren, Inregelen en Beproeven
FEC	Financieel expertise Centrum
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreding regeling
Fte	Fulltime-equivalent

De Bijlagen

GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBA-V	GBA-Verstrekkingen
GEN	Gebieden Energie Nederland
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMS	Geïntegreerd Meldkamer Systeem
GOB	Gemeenschappelijke Ontsluiting van Basisregistraties
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HRM	Human Resources Management
IAR	Individuele arbeidsrelatie
IBV	Informatie Beleid Veiligheid
IAGO	Innovatieagenda Energie Gebouwde omgeving
IAR	individuele arbeidsrelatie
ICMS	Intensivering Civiel-Militaire Samenwerking
ICOP	Interdepartementale Commissie Organisatie en Personeel
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ICTU	ICT-uitvoeringorganisatie
IDMI	Identiteitsmanagement en Immigratie
IND	Immigratie en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
I&M	Infrastructuur en Milieu
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISI	Informatiesysteem Inburgering
KEI	Kennis-, Expertise- en Innovatiecentrum Stedelijke Vernieuwing
KING	Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LSA	Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken
mGBA	Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie
MIVD	Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
MVV	Machtiging tot voorlopig verblijf
NICIS	Netherlands Institute for City Innovation Studies
NiROV	Nederlands instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
NMJ	Nederlands Migratie Instituut
NSA	Nieuwe Selectie Aanpak
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development / Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling (OESO)
OGS	Oorlogsgravenstichting
OM	Openbaar Ministerie
OPB	Ontwikkelingsgericht Personeelsbeleid
OPI	Optimalisering Proces en Informatievoorziening Vreemdelingenketen
ORRA	Online Raadpleegbare Reisdocumenten Administratie
OSB	Overheidsservicebus
PARDEX	Passenger Related Data Exchange
PDC	Producten en Diensten Catalogi
PeRCC	personeelsinformatie systeem
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting
PIVA-V	Personeelsinformatievoorziening Nederlandse Antillen en Aruba
PKI	Public Key Infrastructure
PLEX	Programma Leiderschap Externe Instroom
POMO	Personeelsontwikkeling en Mobiliteitsonderzoek

De Bijlagen

RAAS	Reisdocumenten Aanvraag en Afgifte Station
RANOV	Regeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet
RDW	Rijksdienst voor het wegverkeer
RGD	Rijksgebouwendienst
Real	Programma regeldruk en administratieve lasten
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
RNi	Register Niet-ingezetenen
RT	Registered Travelers
RWT	Rechtspersoon wettelijke taak
SAIP	Stichting Administratie Indonesische Pensioenen
SBR	Standard Business Reporting
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SEV	Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting
SVB	Sociale Verzekeringbank
SVO	Stichting Verdeling Overheidsbijdragen
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toelating en Verblijf
TMG	Topmanagementgroep
TMO	Taskforce management overstromingen
TPM	Third Party Mededeling
Uhw	Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VenJ	Veiligheid en Justitie
VGB	Verklaring van geen bezwaar
VGM	Vernieuwing Grensmanagement
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPL	Vut/Prepensioen/Levensloop
VRD	Vernieuwing Rijksdienst
VSO	Verbond Werkgevers Overheid
VVR	Verblijfsvergunning regulier
VWN	Vluchtelingenwerk Nederland
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
Wib	Wet inburgering in het buitenland
WIV	Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
WWI	Wonen, wijken en integratie
ZBO	Zelfstandig bestuursorgaan
ZPW	Zelfstandige Publieke Werkgevers

6.5 Trefwoordenlijst

Actal 43
Additionele taakstelling 65, 66, 71, 78, 83, 93, 94, 95, 96, 103, 104, 113
Agressie en geweld 10, 47, 49
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst 1, 23, 120
Apparaatuitgaven 24, 63
Arbeidsmarkt 6, 7, 8, 10, 11, 36, 37, 47, 48, 49, 52, 53, 57, 92, 120
Arbeidsvoorwaarden 10, 11, 47, 49, 50, 51, 86
Asiel 3, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 37, 38, 39, 57, 58, 59, 60, 61, 101, 103, 104, 116, 120
Basisregister 44, 70
Basisregistraties 10, 41, 44, 120, 121
Beleidsprioriteit 51
Bestuurskracht 19
BPR 2, 3, 5, 42, 44, 46, 64, 70, 71, 72, 73, 120
BSN 70, 71, 72, 73, 74, 120
Caribisch Nederland 9, 22, 45, 70, 73
Compacte rijksdienst 9, 71
Convenanten 18, 32
Decentralisatie 8, 119
Democratische rechtsstaat 45
Dienst van de Huurcommissie 2, 3, 4, 5, 25, 112, 113, 114, 120
Dienstverlening 9, 10, 11, 14, 41, 49, 51, 57, 79, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 95, 96, 98, 109, 112
DigiD 44, 80, 81, 82, 120
Diversiteit 32, 47, 106, 117
Doc-Direkt 2, 3, 4, 5, 52, 53, 64, 75, 76, 77, 78
E-overheid 10, 11, 18, 41, 42, 43, 44, 80, 81
Externe inhuur 10, 47, 63, 71, 73, 76, 78, 80, 82, 86, 87, 91, 93, 95, 97, 101, 110, 112
FMHaaglanden 2, 3, 4, 5, 64, 96, 97, 99, 100
GBA 41, 42, 45, 46, 70, 71, 72, 73, 74, 120, 121
GBA-netwerk 70, 71
GBA-stelsel 70
Gemeentefonds 38
Gemeenten 8, 9, 11, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 27, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 42, 44, 45, 46, 50, 73, 119, 121, 122
Generieke taakstelling 65, 66, 71, 76, 78, 83, 92, 93, 95, 97, 110
Geweld 12, 15, 119
Govcert 80, 82, 83
Grondwet 9, 11, 19, 32
Herindeling 4, 65
Huisvesting 1, 6, 7, 9, 11, 16, 17, 18, 25, 30, 31, 33, 51, 54, 55, 56, 57, 61, 63, 87, 94, 96, 99, 102, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 114, 116, 121, 122
Huurcommissie 25, 27, 30, 64, 112, 113, 114, 115, 116
Huurtoeslag 17, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 116
Immigratie 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 57, 58, 59, 60, 61, 101, 102, 121
IND 2, 3, 5, 14, 57, 59, 61, 64, 101, 102, 103, 104, 121
Informatiebeveiliging 53
Informatiehuishouding 53, 75
Informatievoorziening 59, 60, 70, 75, 84, 91, 121
Integriteit 10, 11, 47, 48, 117
Justitie 4, 67, 80, 81, 83, 96, 122
Kiesraad 19, 20, 21, 22, 64, 65, 116
Kieswet 19
Leenfaciliteit 72, 77, 81, 88, 94, 99, 100, 102, 109, 115

De Bijlagen

Legitimatie 19
Levensloop 69, 122
Modernisering GBA 42, 46
Monumenten 54, 55, 105, 107
Netto-huurquote 29
Oorlogsgravenstichting 20, 121
ORRA 42, 46, 71, 72, 121
Overdrachtsbelasting 16, 17, 26, 27
Paspoort 10, 11, 72, 73
Paspoortwet 11, 41
P-Direkt 2, 3, 5, 64, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91
Politieke ambtsdragers 11, 47, 48, 49, 50, 120
Politieke partijen 19, 20, 21, 22
Provincies 8, 9, 11, 17, 19, 22, 33, 50
RANOV 101, 104, 121
REAN-regeling 59, 61
Reisdocumenten 2, 3, 5, 10, 18, 42, 44, 45, 46, 61, 70, 71, 72, 73, 74, 120, 121
Reisdocumentenketen 70
Rijksgebouwendienst 2, 3, 4, 5, 54, 55, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 121
RNI 70, 71, 72
Sociale verzekeringsbank 40
Topinkomens 122
VUT 2, 69
Werkmaatschappij 2, 3, 4, 5, 53, 63, 64, 92, 93, 94, 95, 97, 120
WGR 8, 11, 19
Woningcorporaties 16, 25
Woonvisie 15, 26, 32, 34